

MESTNA OBČINA MARIBOR
ŽUPAN

Ulica heroja Staneta 1, SI-2000 Maribor
T: +386.2.2201 000, E: mestna.obcina@maribor.si
S: <http://www.maribor.si>
Davčna številka: SI12709590, Matična številka: 5883369

Številka: 029-56/2026-2
Datum: 19.01.2026

GMS - 742

MESTNI SVET
MESTNE OBČINE MARIBOR

**ZADEVA: PREDLOG ZA OBRAVNAVO NA 32. REDNI SEJI MESTNEGA SVETA
MESTNE OBČINE MARIBOR**

NASLOV GRADIVA: Strategija razvoja mestnih četrti in krajevnih skupnosti Mestne občine Maribor 2025-2030 z akcijskim načrtom – druga obravnava

GRADIVO PRIPRAVIL: Delovna skupina »Strategija razvoja mestnih četrti in krajevnih skupnosti«

GRADIVO PREDLAGA: Aleksander Saša Arsenovič, župan

POROČEVALEC: Jožef Grah, predsednik Delovne skupine »Strategija razvoja mestnih četrti in krajevnih skupnosti«

Mag. Lidija Ferk, Strokovni sodelavec VII/II
Služba za mestne četrti in krajevne skupnosti
Članica Delovne skupine »Strategija razvoja mestnih četrti in krajevnih skupnosti«

PREDLOG SKLEPA: **Mestni svet Mestne občine Maribor potrjuje Strategijo razvoja mestnih četrti in krajevnih skupnosti Mestne občine Maribor 2025-2030 z akcijskim načrtom v drugi obravnavi.**

Aleksander Saša Arsenovič
Župan

MESTNA OBČINA MARIBOR
MESTNA UPRAVA
SEKRETARIAT ZA SPLOŠNE ZADEVE
Služba za mestne četrti in krajevne skupnosti

Številka: 029-56/2026-2
Datum: 19.01.2026

PODPISNI LIST
PREDLOGA ZA OBRAVNAVO NA 32. REDNI SEJI MESTNEGA SVETA
MESTNE OBČINE MARIBOR

Naslov gradiva:	Strategija razvoja mestnih četrti in krajevnih skupnosti Mestne občine Maribor 2025-2030 z akcijskim načrtom – druga obravnava
Priloge gradiva (navedba morebitnih prilog):	Obrazložitev

Pregledali in parafirali:

Podpisniki	Ime in priimek podpisnika	Pristojen organ	Datum	Podpis tistega, ki podpiše oz. parafira
Gradivo pripravil-a:	Mag. Lidija Ferk, Strokovni sodelavec VII/2-II	SSZ – Služba za MČ in KS	30. 1. 2026	
Gradivo pregledal-a vodja organa in morebitni vodja NOE:	Lidija KREBL, univ. dipl. prav. Vodja sekretariata	Sekretariat za splošne zadeve		
Gradivo usklajeno s pristojnimi organi (če je gradivo pripravljeno izven MOM):				
Dodatni pregled na predlog pripravljavca	Mirjana Mihin Vodja službe	SSZ – Služba za MČ in KS	2.2.2026	
Gradivo pregledala direktorica MU	Lidija Krebl	Kabinet župana	2.2.2026	
Dokument parafiral podžupan:	Davorka Pregl	Kabinet župana		
Gradivo prejela služba MS v fizični in elektronski obliki	Rosana Klančnik	Služba za delovanje mestnega sveta	3.2.2026	

OBRAZLOŽITEV GRADIVA

S *Strategijo razvoja mestnih četrti in krajevnih skupnosti Mestne občine Maribor 2025-2030 z akcijskim načrtom* Mestna občina Maribor postavlja temelje za krepitev vloge njenih ožjih delov kot entitet, ki zagotavljajo pogoje za sodelovanje občanov in občank pri urejanju javnih zadev ter pri sooblikovanju kakovostnega življenjskega prostora na posameznem območju oziroma delu občine. Njihovo vlogo in naloge za naprej bo občina zastavila in urejala tako, da bodo lahko čim bolje delovali predvsem kot večfunkcionalna lokalna središča, namenjena povezovanju in vključevanju prebivalcev v vseh delih občine.

Na 29. redni seji, ki je bila 25. 11. 2025, je Mestni svet Mestne občine Maribor ta strateški dokument soglasno potrdil v prvi obravnavi. V razpravi ob prvi obravnavi so bile podane posamezne pobude svetnikov, ki naj jih delovna skupina, zadolžena za njegovo pripravo, upošteva pri pripravi gradiva za drugo obravnavo. Delovna skupina je proučila podane pripombe in predloge ter v gradivo, ki ga predlaga za potrditev v drugi obravnavi, vključila tiste, ki so bili ocenjeni kot izvedljivi in v skladu s cilji in ukrepi, ki so že bili definirani ter potrjeni v prvi obravnavi; konkretno:

- dokument je dopolnjen s strateškimi usmeritvami (1. *Krepitev participativne demokracije*, 2. *Krepitev partnerstva med občino in njenimi ožjimi deli* ter 3. *Urbana središča v vseh delih občine*) in ključnimi koraki, s katerimi bo občina sledila tem usmeritvam (poglavje 5);
- iz besedila je umaknjena omemba možnosti razdelitve MČ Brezje-Dogoše-Zrkovci, saj je svet te mestne četrti v obdobju med prvo in drugo obravnavo na 20. redni seji, ki je bila 28. 1. 2026, na prošnjo skupine občanov sprejel sklep, s katerim »zahteva« umik te navedbe iz besedila strategije (poglavje 7);
- dodana je preglednica s primerjavo ureditve ožjih delov med mestnimi občinami v Republiki Sloveniji (poglavje 12);
- zaradi časovnega razmika od priprave dokumenta za prvo in drugo obravnavo so bili spremenjeni oziroma prilagojeni nekateri roki za izvedbo ukrepov za doseganje zastavljenih ciljev strategije.

Narejeni so bili tudi manjši redakcijski in stilistični popravki besedila, ki niso vplivali na vsebino dokumenta kot je bila potrjena v prvi obravnavi.

V obdobju med obema obravnavama je Mestna občina Maribor svojo ureditev ožjih delov, poglede na možnosti njihovega razvoja ter aktivnosti v okviru priprave te strategije predstavila tudi v Državnem svetu Republike Slovenije, na seji Komisije za lokalno samoupravo in regionalni razvoj (15. 12. 2025). Komisija je, skupaj z Interesno skupino lokalnih interesov, problematiko ožjih delov, posebej njihove vloge in statusa v kontekstu prihodnjega razvoja lokalne samouprave, obravnavala na osnovi pobude državnega svetnika, predstavnika lokalnih interesov v 3. volilni enoti – Maribor, Draga Žure.

Predlog sklepa:

Mestni svet Mestne občine Maribor potrjuje Strategijo razvoja mestnih četrti in krajevnih skupnosti Mestne občine Maribor 2025-2030 z akcijskim načrtom v drugi obravnavi.

Mestna občina Maribor
Univerzitetno mesto

STRATEGIJA RAZVOJA
MESTNIH ČETRTEI
IN KRAJEVNIH SKUPNOSTI
MESTNE OBČINE MARIBOR
2025-2030
Z AKCIJSKIM NAČRTOM

FEBRUAR 2026

Mestna občina Maribor
Univerzitetno mesto

STRATEGIJA RAZVOJA MESTNIH ČETRTI IN KRAJEVNIH SKUPNOSTI MESTNE OBČINE MARIBOR 2025-2030 z akcijskim načrtom

Naročnik: Mestna občina Maribor

Odgovorna oseba: Aleksander Saša Arsenovič, župan

Februar 2026

Dokument je pripravljen v okviru delovne skupine Strategija razvoja MČ in KS MO Maribor v sestavi:

Jožef Grah, predsednik

Mag. Lidija Ferk, Sekretariat za splošne zadeve MO Maribor - Služba za MČ in KS

Neva Pipan, Kabinet župana MO Maribor/Urad za vzgojo in izobraževanje, zdravstveno, socialno varstvo in raziskovalno dejavnost

Marija Kaučič, Urad za finance in proračun MO Maribor

Mitja Senekovič, Sekretariat za splošne zadeve MO Maribor – Služba za pravne zadeve

Suzana Fras, Urad za komunalno, promet in prostor MO Maribor

Gorazd Škrabar, Urad za gospodarske dejavnosti MO Maribor

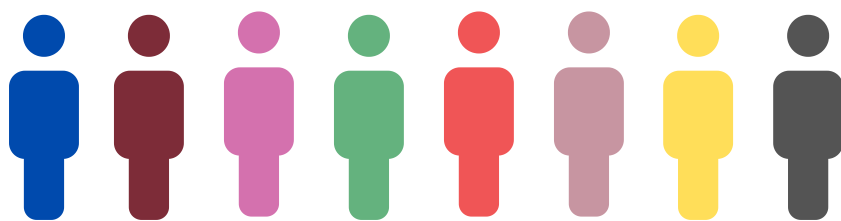
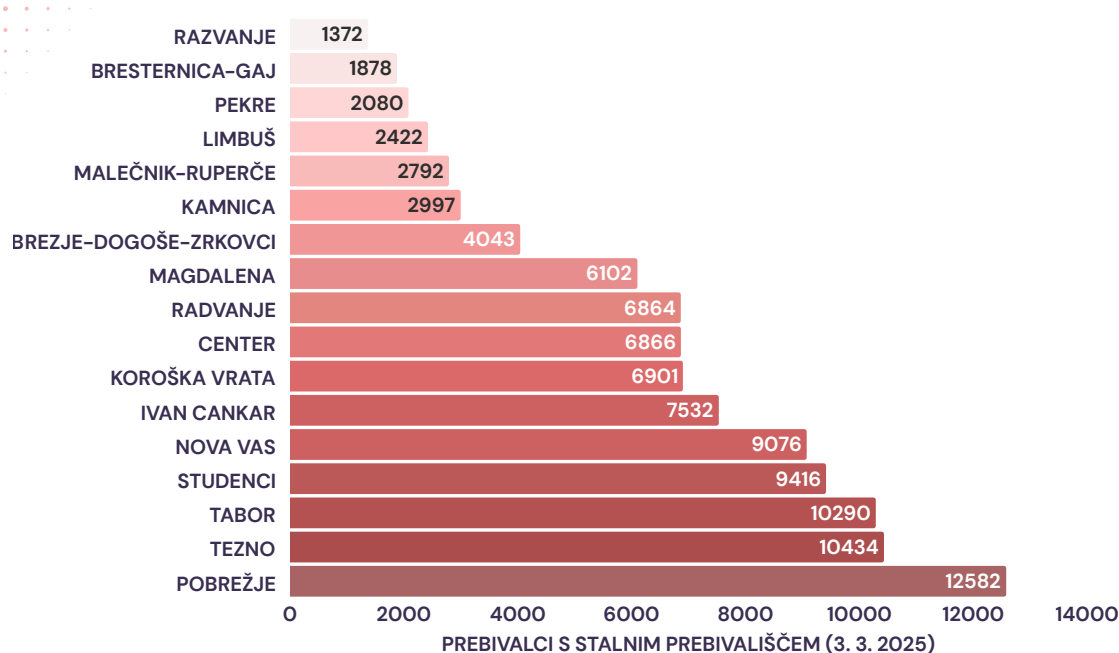
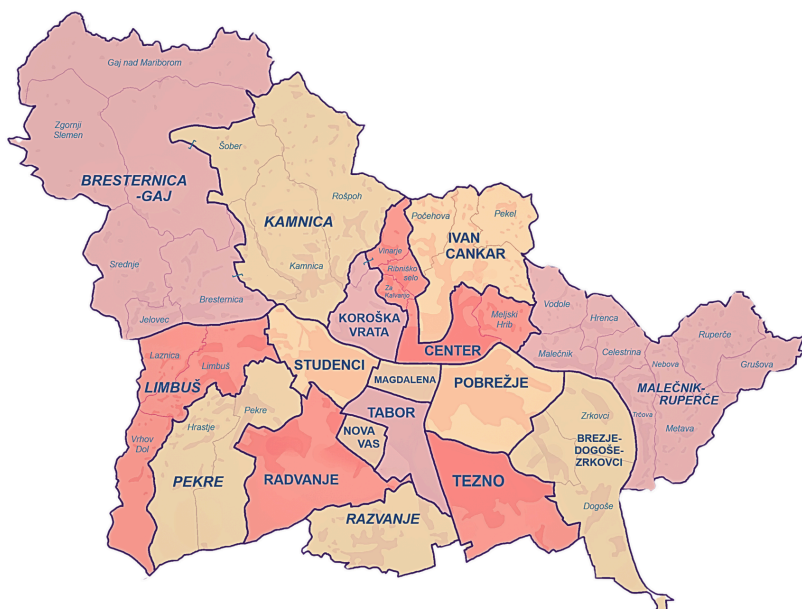
Avtorica besedila: Mag. Lidija Ferk

Ožji deli Mestne občine Maribor

MO Maribor:

- 114.301 prebivalcev
- 148 km²
- 32 naselij
- 11 mestnih četrti
- 6 krajevnih skupnosti

209 članov in članic svetov MČ in KS

Vizija razvoja ožjih delov občine

Mestne četrti in krajevne skupnosti Mestne občine Maribor so organizirane in upravljane tako, da občanom približajo občino, in so vez med njimi. So entitete, v okviru katerih občani sodelujejo pri upravljanju javnih zadev in oblikovanju kakovostnega življenjskega okolja v vseh delih občine ter v katerih rastejo močne skupnosti.

Kazalniki uspešnosti Strategije razvoja MČ in KS MOM 2025-2030

PARTICIPACIJA

MOČNE SKUPNOSTI

RAZNOLIKE AKTIVNOSTI ZA PREBIVALCE

POVEZOVANJE IN SODELOVANJE MČ IN KS

KAKOVOSTNI SKUPNOSTNI PROSTORI

PRENOS DOBRIH PRAKS

NAGOVOR ŽUPANA

Spoštovane občanke, spoštovani občani,

Maribor je mesto številnih obrazov – od mestnega vrveža do bolj umirjenega utripa primestnih naselij. Vsak del občine ima svojo zgodbo, svoj ritem in svoje izzive. Prav v tej raznolikosti se skriva poseben značaj našega mesta – in tudi priložnost, da se razvoj prilagodi dejanskim potrebam ljudi, ki tu živimo.

Zavedamo se, da vsak kotiček mesta nosi svoje posebnosti. Ponekod se soočamo z infrastrukturnimi izzivi, drugje z vprašanji dostopa do storitev ali vključevanja različnih skupin prebivalcev. A ne glede na razlike nas povezuje skupna želja: živeti v mestu, kjer imamo možnost biti slišani in kjer lahko skupaj prispevamo k boljši kakovosti življenja.

Dokument, ki je pred vami, ni končni odgovor na vsa vprašanja – je pa pomemben korak. Strategija razvoja mestnih četrti in krajevnih skupnosti izhaja iz želje, da tem ožjim delom občine namenimo večjo pozornost in jasnejši okvir za delovanje. Verjamemo, da so prav ti deli tisti, kjer se stikata občina in vsakdanje življenje občanov.

Strategija temelji na podatkih, izkušnjah in številnih pogovorih s predstavniki mestnih četrti in krajevnih skupnosti. Nastajala je z zavedanjem, da popolnih rešitev ni – je pa mogoče z boljšim načrtovanjem in sodelovanjem marsikaj izboljšati. Cilj je preprosto razumljiv: okrepiti vlogo krajevnih struktur kot prostorov, kjer se razvija skupnost, iščejo rešitve in soustvarjajo boljše razmere za življenje.

Občina se s to strategijo zavezuje k postopnemu in vztrajnemu delu – ne kot nekdo, ki ukazuje »od zgoraj«, temveč kot partner, ki želi omogočiti boljši pretok informacij, večjo odzivnost in trdnejše vezi med lokalnimi okolji in skupnimi cilji. Strategija ne obljublja vsega takoj, je pa začetek procesa, ki bo uspešen le, če ga bomo sooblikovali skupaj.

Zahvaljujem se vsem, ki ste s svojim delom, znanjem in iskrenimi pripombami prispevali k pripravi tega dokumenta. Skupaj lahko poskrbimo, da bo strategija služila svojemu namenu – kot osnova za premišljen in sodelovalen razvoj vsakega kotička našega mesta.

Saša Arsenovič, župan Mestne občine Maribor

Vsebina

1 UVOD.....	2
1.1 Namen strategije.....	2
1.2 Pristop k pripravi strategije	2
1.3 Veljavnost strategije.....	4
2 PREDSTAVITEV: MESTNA OBČINA MARIBOR IN ČLENITEV NA OŽJE DELE.....	4
3 IZHODIŠČA ZA PRIPRAVO STRATEGIJE	8
3.1 Strategija razvoja lokalne samouprave v Republiki Sloveniji.....	8
3.2 Trajnostna urbana strategija Maribor 2023-2035	8
3.3 Občinski prostorski načrt Mestne občine Maribor	9
4 VIZIJA STRATEGIJE	9
5 STRATEŠKE USMERITVE NA PODROČJU OŽJIH DELOV V MO MARIBOR.....	10
6 UREDITEV OŽJIH DELOV V MO MARIBOR.....	11
6.1 Statut Mestne občine Maribor.....	11
6.2 Odlok o mestnih četrtih in krajevnih skupnostih	12
6.3 Pravna subjektiviteta mestnih četrti in krajevnih skupnosti	13
6.4 Premoženje mestnih četrti in krajevnih skupnosti.....	15
6.5 Poslovanje mestnih četrti in krajevnih skupnosti.....	15
6.6 Financiranje mestnih četrti in krajevnih skupnosti	18
6.7 Upravljanje nepremičnin v lasti Mestne občine Maribor.....	23
6.8 Upravljanje krajevnih pokopališč	25
6.9 Vzdrževanje nekategoriziranih cest.....	27
6.10 Program dela – dejavnost mestnih četrti in krajevnih skupnosti.....	29
7 OBMOČJA MESTNIH ČETRTEI IN KRAJEVNIH SKUPNOSTI	32
8 SVETI MESTNIH ČETRTEI IN KRAJEVNIH SKUPNOSTI.....	34
9 KADROVSKA PODPORA DELOVANJU MČ IN KS	38
10 PROSTORSKI POGOJI MESTNIH ČETRTEI IN KRAJEVNIH SKUPNOSTI.....	40
11 DELO Z OBČANI PREKO MESTNIH ČETRTEI IN KRAJEVNIH SKUPNOSTI	44
11.1 Sodelovanje s sveti mestnih četrti in krajevnih skupnosti	44
11.2 Neposredna participacija občanov na ravni mestnih četrti in krajevnih skupnosti	45
11.3 Izboljšajmo Maribor	46
11.4 Participativni proračun.....	46
12 PRIMERJAVA Z DRUGIMI OBČINAMI V REPUBLIKI SLOVENIJI	48
13 SKLEP.....	51

1 UVOD

Občina je v Republiki Sloveniji temeljna samoupravna lokalna skupnost, osnovna enota lokalne samouprave, ki v okviru ustave in zakonov samostojno ureja in opravlja svoje zadeve in izvršuje naloge, ki so nanjo prenesene z zakoni. V Ustavi Republike Slovenije je zapisano: »*Prebivalci Slovenije uresničujejo lokalno samoupravo v občinah in drugih lokalnih skupnostih.*« (138. člen) In: »*Občina je samoupravna lokalna skupnost. Območje občine obsega naselje ali več naselij, ki so povezana s skupnimi potrebami in interesi prebivalcev.*« (139. člen)

Občine kot jih poznamo danes, so funkcije temeljne lokalne samouprave, ki ureja lokalne zadeve na primarni ravni, prevzele z reformo lokalne samouprave in s sprejetjem Zakona o lokalni samoupravi – ZLS (1994). V socialistični ureditvi, ko so bile občine (komune) prva stopnja državne uprave in manj lokalna skupnost, so te funkcije izvajale krajevne skupnosti in te so v veliki meri delovale kot samoupravne lokalne skupnosti, kot oblika samoupravnega organiziranja ljudi za uresničevanje velikega dela javnih potreb lokalnega značaja. Krajevna skupnost je bila z ustavo opredeljena kot pravna oseba in je imela svoj statut, v katerem so bila urejena poglavitna vprašanja glede njene organizacije in delovanja (Odločba Ustavnega sodišča U-I-274/95).

Za razliko od ustave iz leta 1974 nova slovenska ustava ožjih delov več ne omenja oziroma notranja členitev občin na tej ravni več ni predvidena; skrb za lokalne zadeve, ki zadevajo samo prebivalce posameznih občin, nalaga slednjim. Krajevne, četrtne in vaške skupnosti pa so danes omejene na vlogo kot jim jo določa Zakon o lokalni samoupravi (v drugi zakonodaji, ki ureja različna področja delovanja in financiranja občin, ožji deli skoraj niso več omenjeni); namen členitve občine na ožje dele je v sodobni ureditvi lokalne samouprave predvsem v približevanju odločitev o določenih vprašanjih ožjega lokalnega pomena prebivalcem oziroma njihovem vključevanju v oblikovanje različnih rešitev na lokalni ravni. Ožji deli nimajo lastnih pristojnosti, pač pa le naloge, ki jih v okviru statuta občine in odloka določi in opredeli občinski svet.

Zakon o lokalni samoupravi v 18. členu določa, da se lahko na območju občine s statutom ustanovijo ožji deli – krajevne, vaške ali četrtne skupnosti. Ureditev in organiziranost ožjih delov, njihove vloge in nalog pa je, upoštevajoč možnosti in omejitve, ki izhajajo iz zakonodaje, v veliki meri prepuščena občinam samim. Ali so pravni subjekti ali tudi ne, ali izvajajo določene naloge, ki jih lahko nanje prenese občina, kako so financirani, kakšna so njihova območja ..., občina podrobneje določi v svojem statutu in drugih aktih.

1.1 Namen strategije

S pripravo in sprejetjem te strategije Mestna občina Maribor sledi cilju, da vzpostavi sodobno ureditev ožjih delov občine – mestnih četrti (MČ) in krajevnih skupnosti (KS), ki bo usklajena z veljavno zakonodajo in s strokovnimi usmeritvami na področju lokalne samouprave ter da jih okrepi kot vezne člene med občino in prebivalci v posameznih delih mesta in kot središča participativne demokracije. Do tega bo prišla – po opravljeni analizi sedanje ureditve, identifikaciji potrebnih sprememb in možnih izboljšav ter opredelitvi strateških ciljev v tej strategiji – s postopnim izvajanjem zastavljenih ukrepov. Ta dokument tako postavlja okvir, kako bo v prihodnje urejeno področje ožjih delov Mestne občine Maribor, da bo njihov potencial kar najbolje izkoriščen.

1.2 Pristop k pripravi strategije

Delovna skupina, ki je pripravila dokument, je bila imenovana 3. 4. 2023 s sklepom župana št. 032-14/2022-1. Sestavljali so jo strokovni sodelavci Mestne uprave MO Maribor ter dva zunanja člana; preko članov so bila v njej zastopana vsa ključna področja, ki se dotikajo ureditve in delovanja ožjih delov: ob službi za mestne četrti in krajevne skupnosti tudi kabinet župana, finance in proračun, gospodarstvo oz. upravljanje z nepremičninami, pravne zadeve, komunala in promet ter lokalna politika (sveti ožjih delov in mestni svet; članica iz vrst mestnega sveta je sicer iz delovne skupine izstopila 25. 4. 2025). Delovna skupina je analizirala trenutno ureditev in

delovanje ožjih delov Mestne občine Maribor, predvsem v luči veljavne ureditve na ravni zakonodaje, smernic razvoja lokalne samouprave, njihovega praktičnega delovanja, pričakovanih izvoljenih predstavnikov v svetih ožjih delov ter pregleda neizkoriščenih priložnosti. Opredelila je, kje je treba ureditev ožjih delov redefinirati, da bo usklajena z zakonodajo in s sodobnimi smernicami lokalne samouprave ter da bodo ožji deli kar najbolj delovali v korist občanov.

Analiza, ki je bila izvedena za pripravo te strategije oziroma za določitev razvojnih ciljev in ukrepov na področju ožjih delov MO Maribor, je zajela vse vidike trenutne ureditve in njenega uresničevanja v praksi – normativno ureditev, območja, prostorske pogoje za delovanje ožjih delov, njihovo financiranje in poslovanje, ravnanje s stvarnim premoženjem, delovanje svetov ter naloge, ki jih izvajajo mestne četrti in krajevne skupnosti: upravljanje s stvarnim premoženjem, vzdrževanje nekategoriziranih cest in upravljanje krajevnih pokopališč. Analiza je narejena na osnovi:

- proučitve določb zakonskih in podzakonskih aktov, ki se neposredno ali posredno nanašajo na ožje dele;
- proučitve strateških dokumentov, sprejetih na ravni države, ki vključujejo ožje dele občine;
- proučitve strateških dokumentov in drugih strokovnih gradiv MO Maribor;
- pogovorov s strokovnimi službami mestne uprave, s predstavniki svetov ožjih delov ter s predstavniki Ministrstva za javno upravo in nevladnih organizacij;
- izkušenj in ugotovitev strokovnih služb mestne uprave MO Maribor, ki se nanašajo izhajajo iz dela z MČ in KS, predvsem Službe za mestne četrti in krajevne skupnosti;
- opravljene primerjave med praksami na področju ožjih delov v več mestnih in »nemestnih« slovenskih občinah;
- pridobljenih razvojnih usmeritev, ki so jih posredovali sveti MČ in KS v dveh mandatih (2018-2022 in 2022-2026);
- ankete, izvedene med predsedniki svetov MČ in KS v januarju 2024,
- proučitve stališč svetov in posameznih članov MČ in KS glede pripravljenega osnutka strategije,
- proučitve pripomb in predlogov, podanih na javnih razpravah z občani, izvedenih v juniju 2025 ter
- proučitve pripomb in predlogov, podanih v okviru prve obravnave *Strategije razvoja mestnih četrti in krajevnih skupnosti MOM 2025-2030 z akcijskim načrtom* v Mestnem svetu MOM (na 29. redni seji, 25. 11. 2025).

Upoštewane so bile usmeritve, ki izhajajo iz nekaterih strateških dokumentov občine (sprejetih oziroma veljavnih ali v sklepnih fazi priprave) na področjih trajnostnega urbanega razvoja, prostorskega razvoja, socialnega varstva, starejših ter kulture in mladine, ki v nekem delu oziroma strateškem vidiku opredeljujejo tudi vlogo oziroma potenciala MČ in KS. Razen tega pa, četudi se nanje opira oziroma navezuje, ta strategija s svojimi ukrepi ne posega na področja, ki jih urejajo drugi področni strateški dokumenti in/ali se primarno nanašajo na druga področja lokalne samouprave. V različnih fazah priprave strategije je bilo opravljenih več razprav, predvsem s predstavniki (večinoma predsedniki) svetov ožjih delov, ob koncu priprave so bile (v maju in juniju 2025) izvedene tudi predstavitve za predstavnike svetniških skupin v mestnem svetu in za člane odbora za lokalno samoupravo in splošne zadeve ter pet javnih razprav, namenjenih predvsem splošni javnosti oziroma občanom (na lokacijah MČ Magdalena, MČ Center, MČ Pobrežje, KS Limbuš in KS Kamnica; posamezne razprave se je udeležilo v povprečju okoli 15 udeležencev).

Mestna občina Maribor se s tem dokumentom zavezuje, da bo preko mestnih četrti in krajevnih skupnosti učinkovito uresničevala potencial, ki ga imajo v sodobni ureditvi lokalne samouprave ožji deli občin kot tista kategorija, preko katere se lahko izvrševanje lokalne samouprave (čim bolj) približa krajanom, saj se na ta način lažje ugotavljajo interesi in posebnosti posameznih delov občine. Pravica občanov na področju lokalne samouprave je namreč pravica do sodelovanja pri odločanju v občini in hkrati pomeni izvrševanje ustavne pravice sodelovanja pri upravljanju javnih zadev iz 44. člena ustave (Odločba Ustavnega sodišča U-I-75/01-11),

ki določa: »Vsak državljan ima pravico, da v skladu z zakonom neposredno ali po izvoljenih predstavljenih predstavnikih sodeluje pri upravljanju javnih zadev.«.

Mestna občina Maribor mora vlogo in naloge ožjih delov za prihodnje obdobje zastaviti tako, da bodo lahko čim boljše delovali predvsem kot večfunkcionalna lokalna središča, namenjena vključevanju prebivalcev v urejanje javnih zadev. Uresničitev te zaveze je pomembna tako za posamezne dele kot za celotno občino, saj se s povečanjem udeležbe (participacije) občanov uresničuje in večja razvojni potencial celotne občine. Upoštevati je treba, da lahko občina vzpostavi trdne temelje za uresničevanje s strategijo zastavljene vizije in ciljev, ne more pa vplivati na delovanje vsakokratnih svetov mestnih četrti in krajevnih skupnosti, ki kot izvoljeni organi v okviru zakonskih možnosti delujejo samostojno in neodvisno.

Definirani so bili strateške usmeritve in cilji, ki jih bo občina zasledovala, opredeljen je bil nabor ključnih ukrepov, ki so potrebni za doseganje teh ciljev. Priloga strategije je tako okvirni akcijski načrt za njeno uresničevanje; predvideva se, da bodo nadaljnji koraki, ki bodo potrebni za realizacijo s to strategijo zastavljenih ciljev.

1.3 Veljavnost strategije

Dokument ima veljavnost od sprejetja do leta 2030 oziroma do realizacije v njem zastavljenih ciljev ali do preklica ali do novelacije oziroma do sprejetja novega strateškega dokumenta za področje ožjih delov Mestne občine Maribor. Njegova veljavnost se lahko tudi podaljša.

2 PREDSTAVITEV: MESTNA OBČINA MARIBOR IN ČLENITEV NA OŽJE DELE

Površina Mestne občine Maribor (MOM) meri 147,5 km². V začetku leta 2025 je imela po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije dobrih 114 tisoč prebivalcev.

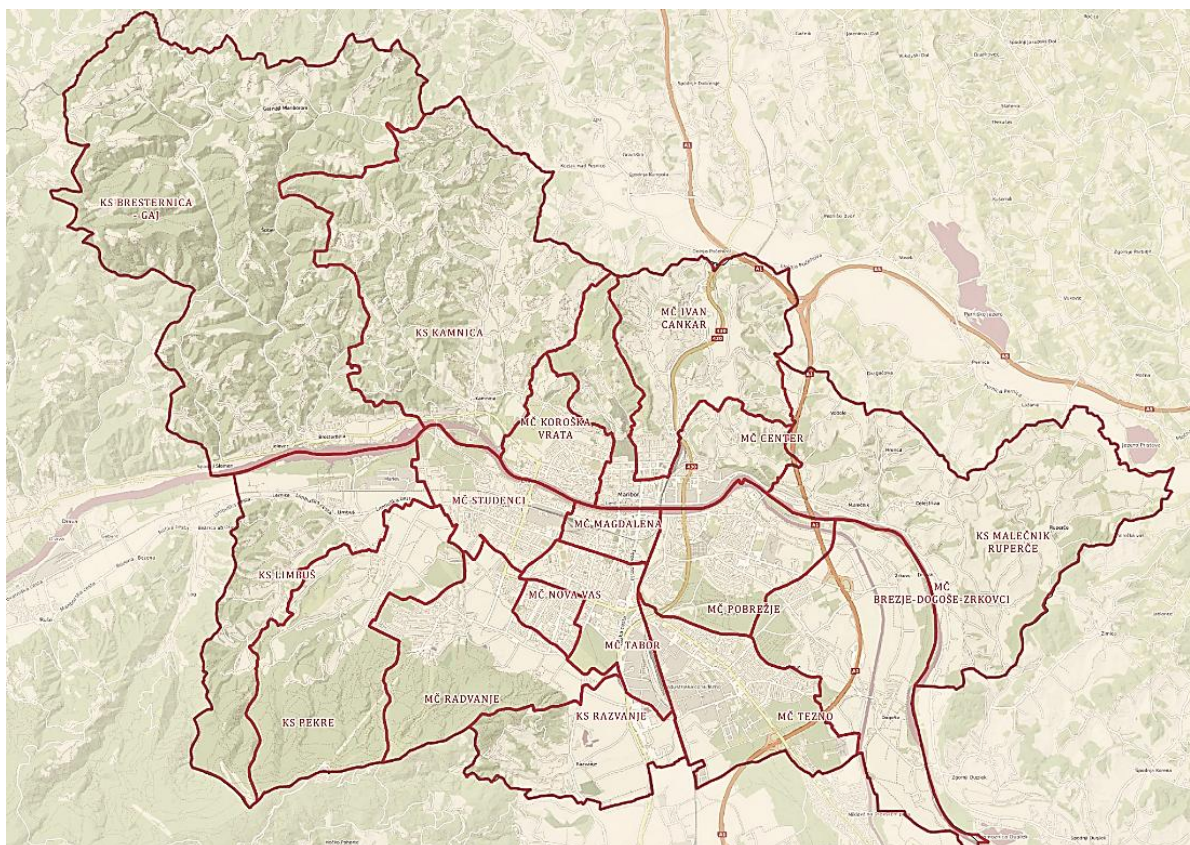
KAZALNIK

POVRŠINA (V M ²)	147.482
ŠTEVILO PREBIVALCEV	114.301 (2025)
ŠTEVILO ŽENSK	57.287 (2025)
ŠTEVILO MOŠKIH	57.014 (2025)
GOSTOTA PREBIVALSTVA (ŠT. PREBIVALCEV NA KM ²)	771 (2024)
POVPREČNA STAROST PREBIVALCEV (V LETIH)	45,3 (2025)
INDEKS STARANJA	191,5 (2025)
ŠTEVILO PODJETIJ	13.043 (2023)
STOPNJA DELOVNE AKTIVNOSTI (V %)	63,4 (2024)
DELO V BLIŽINI PREBIVALIŠČA (V %)	66 (2024)
DELEŽ DELOVNIH MIGRANTOV (V %)	34 (2024)
ŠTEVILO STANOVANJ NA 1000 PREBIVALCEV	465 (2021)

SLIKA 1: Statistični kazalniki za Mestno občino Maribor (izbor). Vir: gis.stat.si

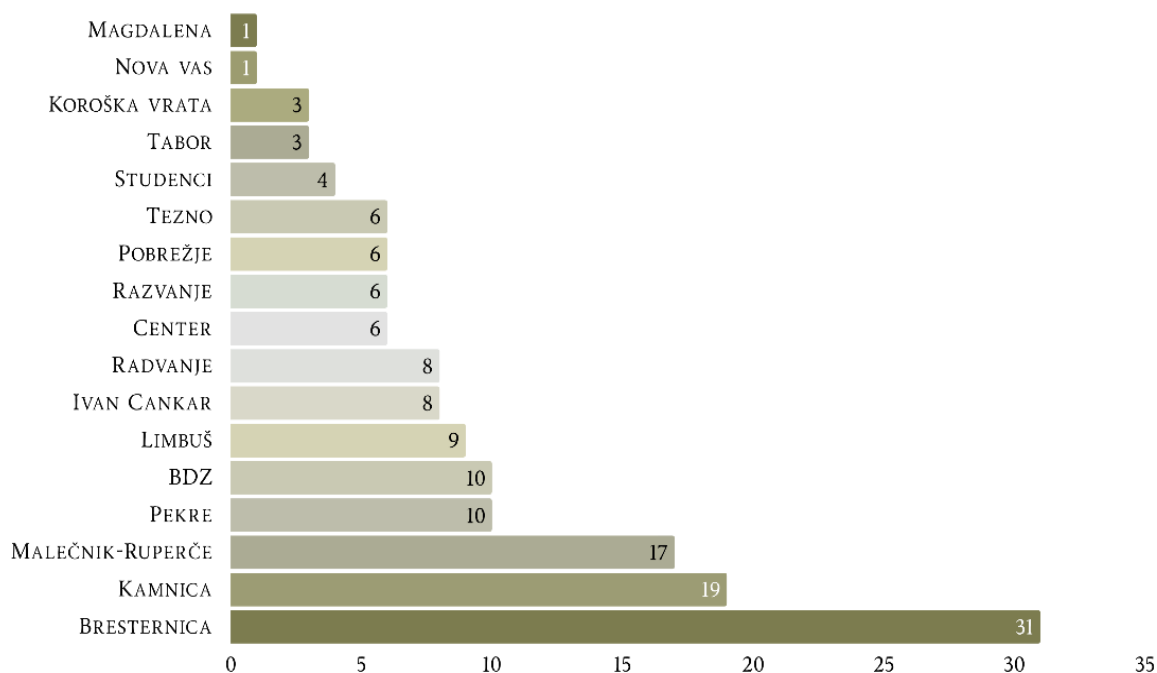

- Občino sestavlja 32 naselij: Bresternica, Celestrina, Dogoše, Gaj nad Mariborom, Grušova, Hrastje, Hrenca, Jelovec, Kamnica, Laznica, Limbuš, Malečnik, Maribor, Meljski Hrib, Metava, Nebova, Pekel, Pekre, Počehova, Razvanje, Ribniško selo, Rošpoh - del, Ruperče, Šober, Srednje, Trčova, Vinarje, Vodole, Vrhov Dol, Za Kalvarijo, Zgornji Slemen - del, Zrkovci. (V Statutu Mestne občine Maribor so kot naselje navedeni tudi Košaki, ki pa od leta 2008 niso več samostojno naselje, saj so se z Odlokom o spremembi potekov ulic, preimenovanju in poimenovanju ulic ter ukinitvi ulice na območju mestne občine Maribor (MUV 17/2008) priključili naselju Maribor).
- V urbanem delu – mestu Maribor – je enajst mestnih četrti (Center, Ivan Cankar, Koroška vrata, Magdalena, Pobrežje, Brezje-Dogoše-Zrkovci, Tezno, Nova vas, Tabor, Radvanje in Studenci) v primestnih delih pa šest krajevnih skupnosti (Bresternica-Gaj, Kamnica, Malečnik-Ruperče, Razvanje, Pekre in Limbuš).
- Trenutna členitev je iz leta 1996, takrat so se skupine nekdanjih krajevnih skupnosti združile v sedanje mestne četrti in krajevne skupnosti. Statut Mestne občine Maribor v 67. členu sicer navaja, da so ožji deli ustanovljeni »zaradi zadovoljevanja posebnih skupnih potreb občanov na območju posameznih naselij«.
- Prebivalstvo je zgoščeno predvsem v urbanem delu občine, medtem ko so reliefno razgibana in po površini velika primestna območja krajevnih skupnosti redkeje poseljena.

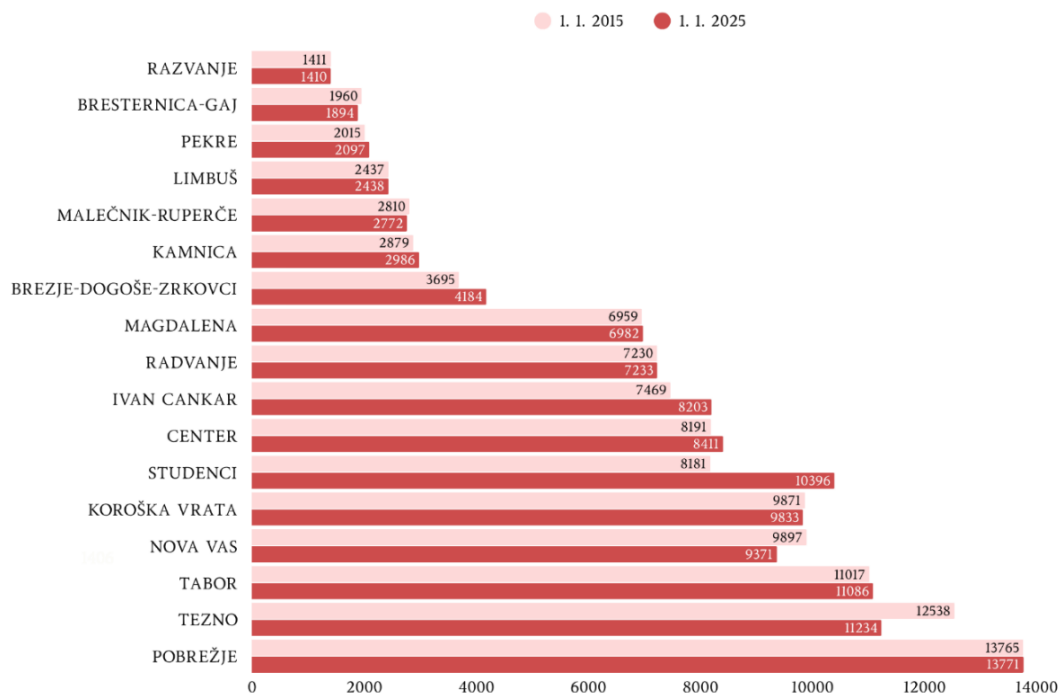
SLIKA 2: Mestna občina Maribor - mestne četrti in krajevne skupnosti in naselja [vir: MOM, Služba za GIS]

- Po površini največji ožji del Mestne občine Maribor je KS Bresternica-Gaj (31,1 km²), najmanjši pa sta MČ Magdalena (1,4 km²) in MČ Nova vas (1 km²).

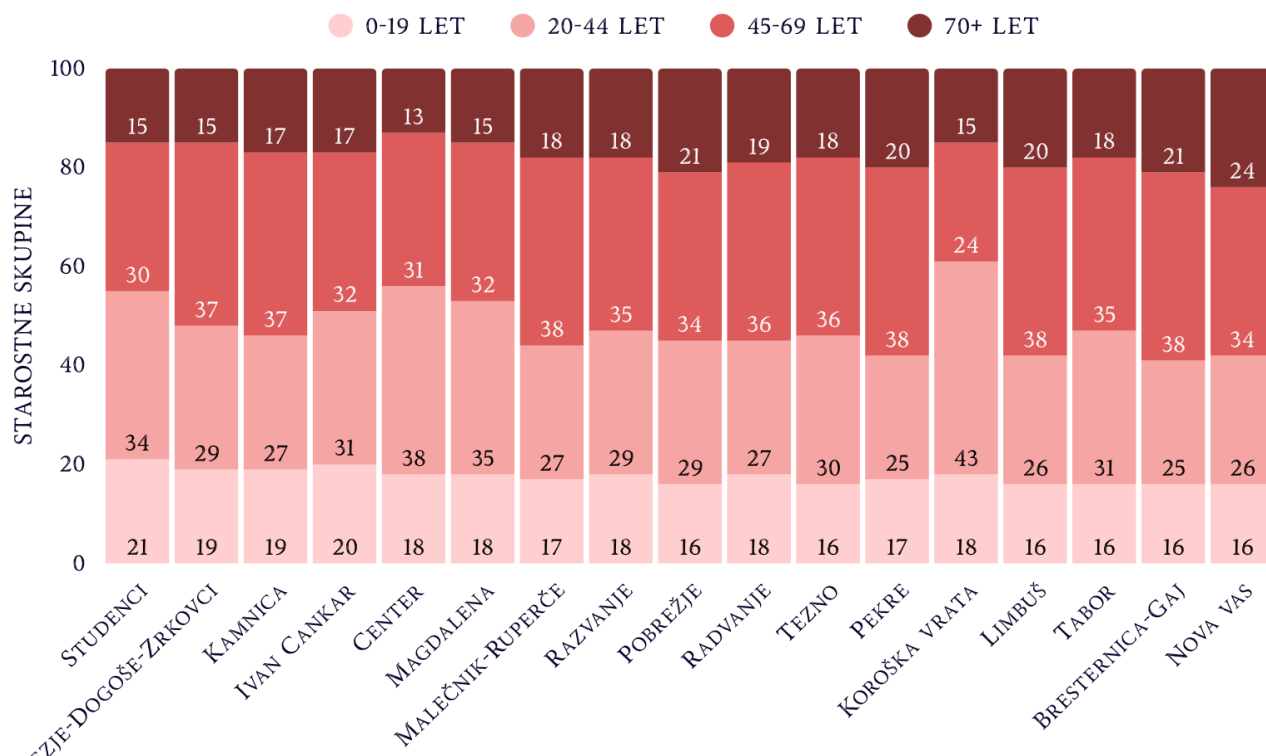

SLIKA 3: Površina ožjih delov Mestne občine Maribor (v km²) (vir podatkov: MOM, Služba za GIS)

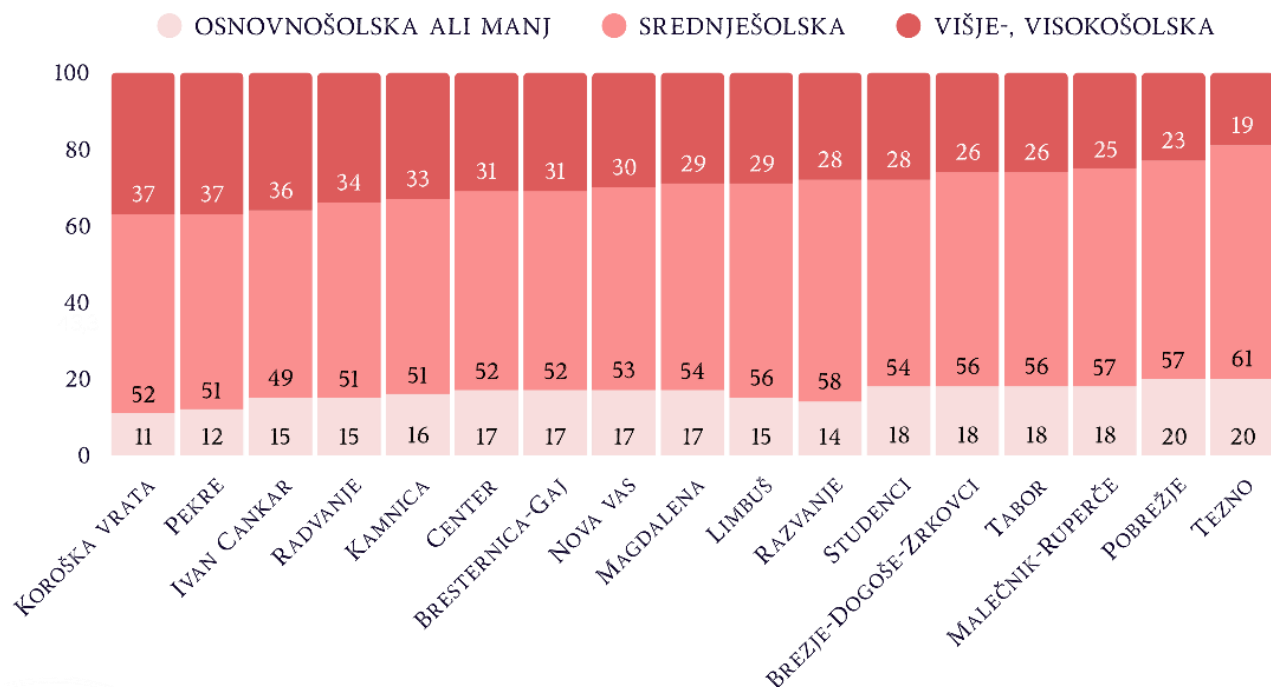
- Največ prebivalcev živi na območju Mestne četrti Pobrežje, najmanj pa na območju KS Razvanje. Najhitreje rastoča po številu prebivalcev je četrta Studenci, kar odraža intenzivno gradnjo velikih stanovanjskih sosesk v zadnjih letih, in glede na prostorske načrte se bo trend v tem delu mesta v prihodnjih letih nadaljeval.

SLIKA 4: Število prebivalcev (stalno in začasno prebivališče): stanje na 1. januar 2015 in na 1. januar 2025. V skladu z Zakonom o lokalni samoupravi (1. odstavek 11. člena) za »člane občine« oziroma občane štejejo samo osebe, ki imajo na območju občine stalno prebivališče. (vir podatkov: SURS)

SLIKA 5: Prebivalstvo MOM (stalno in začasno prebivališče) po starostnih skupinah na dan 1. 1. 2025 – v % (vir podatkov: SURS)

SLIKA 6: Prebivalstvo po stopnjah izobrazbe na dan 1. 2024 - v % (vir podatkov: SURS)

3 IZHODIŠČA ZA PRIPRAVO STRATEGIJE

Ključno izhodišče za pristop k razmisleku o razvoju mestnih četrti in krajevnih skupnosti kot ožjih delov občine daje Zakon o lokalni samoupravi, na katerega se sklicujemo pri posameznih obravnavanih vidikih. Na ravni Mestne občine Maribor delovanje ožjih delov podrobneje urejata njen statut (predvsem v IV. poglavju) ter Odlok o mestnih četrtih in krajevnih skupnostih. O normativni ureditvi ožjih delov v Mestni občini Maribor v posebnem poglavju.

3.1 Strategija razvoja lokalne samouprave v Republiki Sloveniji

V okviru Ministrstva za javno upravo je bila leta 2016 napisana Strategija razvoja lokalne samouprave v Republiki Sloveniji (okvirno za obdobje do leta 2020), ki je izpostavila nujnost večje učinkovitosti lokalne samouprave pri rabi javnih financ, zagotavljanju kakovostnejših storitev in povečanju ravni demokratičnosti. Strategija ugotavlja, da morajo občine *"zagotoviti učinkovito organiziranost dela, ekonomično porabo finančnih sredstev ... se usmeriti k občanu ... aktivno sodelovati s svojimi ožji deli ..."* (str. 4). In nadalje navaja: *"Moderna lokalna samouprava mora, kot del javnega sektorja, odražati pravo razmerje med učinkovitostjo in demokratičnostjo. Zato sta poudarjeni učinkovitost izvajanja javnih služb za prebivalce in demokratičnost sprejemanja odločitev, s posebnim poudarkom na sodelovanju prebivalcev."* (str. 4). Ožji deli občin imajo pri sodelovanju prebivalcev posebno vlogo, saj so *"način teritorialne organizacije prebivalcev in njihovega aktivnega sodelovanja pri pripravi odločitev pristojnih občinskih organov."*

Strategija nadalje navaja, da imajo ožji deli le predstavniške organe, ki ne morejo izvajati javnih služb, lahko pa oblikujejo stališča in predloge, ki so pomembni za njihovo izvajanje (str. 16). Glede "podeljevanja" pravne subjektivitete ožjim delov so pripravljavci te strategije ugotavljali, da se takšna ureditev danes kaže kot *"anahronizem, ki ovira delovanje oziroma pomeni administrativno oviro pri izvajanju storitev za lokalno prebivalstvo."* Kot primere so navedli *"težave z upravljanjem nepremičnega premoženja, poročanje Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve itd."* Nadalje so v tem dokumentu prišli do zaključka, da je smotrno, da se z zakonom ukine možnost, da so ožji deli samostojne pravne osebe. Do tovrstnih sprememb zakonodaje (kljub več poskusom) še ni prišlo, zato tudi ni bilo večjega napredka pri spremembi zakonodaje v glede na strateške usmeritve. V republiški strategiji prepoznani izzivi na področju ožjih delov so tako v veliki meri še vedno aktualni.

V praksi ožje dele še marsikje (tako člani svetov kot občani) dojemajo zelo podobno kot v starem sistemu – kot "majhne občine", ki naj bi imele številne pristojnosti in možnosti odločanja o urejanju zadev na ravni občine. Zlasti na ravni svetov ožjih delov s pravno subjektiviteto je zaznati težnjo po več samostojnosti pri urejanju zadev na svojem območju ter celo po določenih pristojnostih ožjih delov, za katere pa v zakonodaji ni več nobene osnove.

3.2 Trajnostna urbana strategija Maribor 2023-2035

Pri pripravi strategije mestnih četrti in krajevnih skupnosti so bile, med drugim, obravnavane tudi usmeritve iz leta 2023 sprejete Trajnostne urbane strategije Maribor 2023-2035 (TUS), ki je ključni strateški razvojni dokument občine do leta 2035. TUS 2023-2035 vlogo in pomen ožjih delov mariborske občine prepoznava v več obravnavanih razvojnih vidikih. V okviru analize prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti (SWOT) na strani 43 v kategoriji "Upravljanje mesta" TUS ugotavlja, da je trenutno delovanje mestnih četrti in krajevnih skupnosti ena od slabosti v upravljanju mesta (umestitev v kategorijo »Slabosti« ni podrobneje obrazložena). MČ in KS ni v kategoriji »Priložnosti«, je pa tukaj navedeno »vključevanje občanov v delovanje mesta«. V nadaljevanju med »Nevarnostmi« izpostavlja poglobljanje razvojnih razlik med MČ in KS (za katere razvojne razlike naj bi šlo, sicer ta dokument ne navaja konkretno oziroma te ugotovitve podrobneje ne razdela).

Kot ena od prednostnih usmeritev za uresničitev cilja "Funkcionalno integrirano mesto" je v okviru TUS definirana "obogatitev javnih programov in storitev v MČ in KS". Konkretno na strani 52 je navedeno: "... Posebna pozornost je namenjena kakovostnim javnim prostorom, ki spodbujajo interakcijo med prebivalci. Mestne četrti in krajevne skupnosti so prostor srečevanja in kakovostnega preživljanja prostega časa, živahnih razprav in usmerjenega iskanja rešitev za izzive skupnosti ..." In nadalje (str. 66): "Funkcionalno integrirano mesto predstavlja zagotavljanje kakovostne javne infrastrukture, ki spodbuja interakcijo prebivalcev ter kakovostno življenjsko okolje. Med ključne kazalnike uvrščamo (...) ureditev objektov MČ in KS ..." Kot eno od prednostnih usmeritev za uresničitev tega cilja navaja (na strani 67): "... ureditev urbanih centrov po MČ in KS, kjer bodo dostopne različne storitve (npr. knjižnica, zdravstveni dom, lekarna, trgovina, večnamenska dvorana, tržnica, igrišča, igrala itn.). Večnamenski objekti v krajevnih skupnostih so pomembni za življenje podeželja, saj so prostor ljubiteljske kulture, druženj, izobraževanj in ustvarjanja. Za vlaganja v večnamenske objekte po MČ in KČ se pripravi analiza stanja in potreb ... Potrebna je priprava strategije delovanja MČ in KS." Na več mestih je v TUS kot priložnost za izboljšanje upravljanja mesta izpostavljena tudi pomembnost, da so občani seznanjeni o za mesto pomembnih temah in vključeni v njegovo delovanje.

3.3 Občinski prostorski načrt Mestne občine Maribor

V februarju 2025 sprejeti Občinski prostorski načrt (OPN) Mestne občine Maribor določa smernice prostorskega razvoja občine. Predstavlja temeljni razvojni dokument in pravni akt občine, s katerim se določajo cilji, zasnova in usmeritve njenega prostorskega razvoja, namenska raba prostora ter prostorski izvedbeni pogoji za posege v prostor. V strateškem delu OPN opredeljuje zasnovo prostorskega razvoja Mestne občine Maribor na osnovi izhodišč in razvojnih ciljev, stanja in teženj ter razvojnih možnosti.

Med temeljnimi cilji prostorskega razvoja občine so prepoznani "trajnostni razvoj, doseganje usklajenih in uravnoteženih prostorskih razmerij in trajno kakovostnih okoljskih, bivalnih ter delovnih razmer, vključno z vzpostavljanjem praks za kakovostno in celovito načrtovanje prostorskega razvoja ter za sodelovanje zainteresirane javnosti.« (II. Strateški del - 8. člen, točka 1). Kot eden od posameznih ciljev za prostorski razvoj pa je opredeljen tudi »polifunkcionalni ustroj mesta Maribor oziroma ustroj mesta, ki omogoča prostorsko razporejanje dejavnosti v njem na osnovi koncepta štiridelnega mesta («koncept štirih mest v enem»)« – II. Strateški del - 8. člen, točka 3. OPN predvideva, da se v vseh delih zagotavlja enakomeren razvoj in optimalnejša dostopnost do mestotvornih dejavnosti, vzpostavlja lastna, razpoznavna prostorska identiteta, umeščajo dejavnosti, ki omogočajo zadovoljevanje osnovnih človekovih potreb, ter vzpostavlja minimalni urbani standard.

4 VIZIJA STRATEGIJE

Mestne četrti in krajevne skupnosti Mestne občine Maribor so organizirane in upravljane tako, da občanom približajo občino, in so vez med njimi. So entitete, v okviru katerih občani sodelujejo pri upravljanju javnih zadev in oblikovanju kakovostnega življenjskega okolja v vseh delih občine ter v katerih rastejo močne skupnosti.

Obrazložitev vizije

Vizija strategije razvoja mestnih četrti in krajevnih skupnosti predpostavlja, da so to tiste točke v občini, kjer se lahko na lokalni ravni srečajo in povežejo pričakovanja, potrebe in pobude lokalnega prebivalstva, ter prva stopnica do njihove uresničitve. Preko mestnih četrti in krajevnih skupnosti se odraža raznolikost posameznih delov občine, spoštujejo se njihove posebnosti, krepita se občutek pripadnosti neposrednemu okolju in lokalni

skupnosti. Močna vloga mestnih četrti in krajevnih skupnosti je pomembna za razvoj občine, saj živi in dobro delujoči lokalni centri pomenijo tudi močnejše mesto in večje zadovoljstvo občanov. MČ in KS so predvsem izpostave občine na terenu, prvi stik občanov z občino ter hkrati "glas s terena".

5 STRATEŠKE USMERITVE NA PODROČJU OŽJIH DELOV V MO MARIBOR

Na osnovi analize stanja, ugotovitev sodelovanja z mestnimi četrtmi in krajevnimi skupnostmi, javnih razprav ter upoštevanja razvojnih dokumentov Mestne občine Maribor strategija opredeljuje tri medsebojno povezane strateške usmeritve, ki bodo občini vodilo pri uresničevanju zastavljene vizije, v nadaljevanju dokumenta pa so opredeljeni tudi cilji in ključni ukrepi po posameznih vidikih ureditve in delovanja ožjih delov.

1. Krepitev participativne demokracije

Obrazložitev: MČ in KS so lahko osrednji prostor uresničevanja participativne demokracije v Mestni občini Maribor, saj so prvi stik občanov z občino. Zaenkrat se participacija na ravni ožjih delov večinoma uresničuje posredno, preko svetov MČ in KS, medtem ko so neposredne oblike sodelovanja občanov manj razvite. Za dolgoročni razvoj participativne demokracije je pomembno, da se vključenost prebivalcev v upravljanje javnih zadev in sooblikovanje skupnosti v posameznih delih občine krepí, postane bolj sistematična in preseže zgolj formalne oblike sodelovanja občine z ožjimi deli.

Ključni koraki za sledenje strateški usmeritvi kot jih predvideva ta strategija:

- spodbuda ter organizacijska in strokovna podpora občine pri različnih oblikah vključevanja občanov na ravni MČ in KS (posveti, razprave, delavnice, participativni dogodki);
- krepitev različnih oblik sodelovanja med ožjimi deli;
- jasna opredelitev participativne vloge in nalog MČ in KS v normativnih aktih občine (statut, odlok);
- vzpostavitev sistema obravnave pobud, predlogov in vprašanj, ki izhajajo iz lokalnega okolja;
- sprejetje strategije občine na področju participativne demokracije.

2. Krepitev partnerstva med občino in njenimi ožjimi deli

Obrazložitev: Za čim bolj učinkovito delovanje ožjih delov ter svetov kot njihovih organov je pomembno, da jih občina obravnava kot poznavalce razmer na posameznem območju, kot zainteresirano stran ter zato logičnega partnerja pri oblikovanju politik. Strategija ugotavlja, da sodelovanje z ožjimi deli oziroma s sveti kot njihovimi organi sicer redno poteka, vendar ni sistematično. Odziv, predvsem občine, na izpostavljeno problematiko in predlagane rešitve ni vedno učinkovit. Krepitev partnerstva pomeni prehod od hierarhičnega odnosa k sodelovalnemu modelu, v katerem so MČ in KS s svojimi organi in vključevanjem širšega kroga občanov prepoznane kot relevanten sogovornik in »glas s terena«.

Ključni koraki za sledenje strateški usmeritvi kot jih predvideva ta strategija:

- jasna opredelitev vloge in nalog ožjih delov občine v občinskih splošnih aktih;
- učinkovito komuniciranje med občino in ožjimi deli (odzivnost, operativnost, preverjanje stališč ožjih delov ob oblikovanju ukrepov, ki se nanašajo nanje, ter upoštevanje, kadar je to ustrezno ...);
- krepitev strokovnih kompetenc zaposlenih uslužbencev na sedežih MČ in KS za podporo uresničevanju ciljev te strategije ter podpora krepitvi potrebnih kompetenc vsakokratnim članom svetov.

3. Urbana središča v vseh delih občine

Obrazložitev: Notranja členitev občine implicira njeno težnjo k decentraliziranemu pristopu pri izvajanju lokalne samouprave. Za enakomeren razvoj občine in kakovost bivanja v vseh delih mesta, tako urbanem kot primestnih, je pomembno, da imajo vsi deli občine dostop do osnovnih storitev (izobraževanje, zdravstvena oskrba, trgovine ...) ter do javnih prostorov z vsebinami, ki spodbujajo družbeno življenje in povezovanje v skupnost. Strategija prepoznava ožje dele kot potencialna večfunkcionalna urbana središča, ki so osrednje točke lokalnega dogajanja tako v prostorsko-reditvenem kot vsebinskem smislu.

Ključni koraki za sledenje strateški usmeritvi kot jih predvideva ta strategija:

- pregled prostorskih pogojev na ravni posameznih delov občine ter možnosti njihove večnamenske uporabe za širitev dejavnosti MČ in KS, namenjenih neposredno občanom;
- (postopna) nadgradnja prostorov v posameznih ožjih delih v lokalna urbana središča;
- konkretne aktivnosti za decentralizacijo kulturnih, večgeneracijskih, socialnih ... in drugih programov na nivo ožjih delov ter ustreznega razporeditev glede na specifične potrebe posameznih območij;
- krepitev kompetenc javnih uslužbencev, ki strokovno podpirajo delovanje ožjih delov;
- souporaba skupnostnih prostorov med (predvsem sosednjimi) MČ in KS.

6 UREDITEV OŽJIH DELOV V MO MARIBOR

6.1 Statut Mestne občine Maribor

V statutu MO Maribor je vloga mestnih četrti in krajevnih skupnosti opredeljena v 68. členu, in sicer kot »sodelovanje pri opravljanju javnih zadev v občini«. V nadaljevanju je naštetih štirinajst tipov takšnih zadev: od prometnih, komunalnih, prostorsko-reditvenih, kulturnih in športnih do zadev s področja varnosti ter razpolaganja z občinskim premoženjem, ki jim je dano v upravljanje. Zakon o lokalni samoupravi v 19.b členu določa: "S statutom občine se lahko določijo naloge ožjih delov občine, ki imajo svet. Z odlokom se podrobneje določijo naloge in način izvajanja nalog ..., ki se prenesajo v izvajanje svetu ožjega dela občine."

Občina na ožje skupnosti nalog ne more prenašati neomejeno. Zlasti ne bi bilo ustavno dopustno, da bi prišlo do prenosa oblastnih nalog (npr. izdajanja pravnih aktov). Prav tako ne bi bil dopusten prenos nalog v obsegu, ki bi preložil odgovornost na izvrševanje bistvenih nalog občine na ožje skupnosti. (Odločba Ustavnega sodišča U-I-274/95). Ustavno sodišče razlaga, da ni potrebna izrecna omejitev v okviru Zakona o lokalni samoupravi, saj že iz ustavnih določb o občini – da je ta samoupravna lokalna skupnost –, iz ZLS ter iz drugih področnih zakonov, ki določajo naloge občine, izhaja, da ni dopusten prenos oblastnih nalog oziroma drugih nalog v obsegu, ki bi »izvotlil« odgovornost občine za te naloge.

V Statutu MO Maribor je določeno, da lahko ožji deli pri opravljanju javnih zadev sodelujejo s podajanjem predlogov in mnenj o problematiki, vezani na njihovo območje, z organiziranjem dogodkov ter s seznanjanjem organov mestne uprave o problematiki na svojem območju oziroma problematiki, ki se nanaša na njihovo prebivalstvo. V 72. členu nato statut navaja, da svet krajevne skupnosti oziroma mestne četrti "odloča o nalogah, ki so v skladu s tem statutom naloge mestne četrti in krajevne skupnosti ...", hkrati pa v tem aktu nikjer ni navedeno, kaj konkretno naj bi bile "naloge" ožjih delov.

6.2 Odlok o mestnih četrtih in krajevnih skupnostih

Za razliko od statuta odlok, ki podrobneje ureja področje ožjih delov občine, navaja štirinajst nalog MČ in KS, in te se pretežno nanašajo na delo z občani pa tudi na izvajanje nekaterih gospodarskih javnih služb. Naštevata naslednje naloge (večino jih, vsaj v neki obliki, MČ in KS tudi dejansko izvajajo):

- sprejem prijav in obvestil oziroma pritožb občanov o problemih pri izvajanju javnih služb in posredovanje le-teh nosilcem teh služb;
- sprejem obvestil občanov o kršitvah mestnih odlokov in posredovanje le-teh pristojnemu organu;
- dajanje informacij in pomoč občanom pri reševanju njihovih problemov, pomoč pri sestavi vlog, prošenj in podobnega ter napotitev na ustrezen organ;
- organiziranje zborov občanov, izvedba referendumov in volitev;
- naloge, ki jih izvajata za mestno volilno komisijo pri izvedbi občinskih in državnih volitev;
- organiziranje pomoči pri elementarnih in drugih nesrečah;
- pomoč pri delovanju komisij za poravnavo sporov;
- sodelovanje s socialnimi in drugimi ustreznimi službami pri zagotavljanju sosedске pomoči socialno ogroženim družinam, ostarelim občanom in invalidom;
- sodelovanje pri javnih razgrnitvah prostorskih in drugih za kraj pomembnih načrtov;
- naloge s področja gospodarskih javnih služb (urejanje pokopališč, izvajanje zimske službe, Vzdrževanje javnih poti, krajevnih in gozdnih cest);
- ureja pogoje in način upravljanja s premoženjem, namenjenim za potrebe krajevnega prebivalstva;
- daje mnenja v zvezi s poslovnim časom gostinskih obratov in mnenja glede primernosti prireditvenega prostora v stanovanjskem bivalnem okolju za varno izvedbo javne prireditve;
- spodbuja kulturno-umetniške dejavnosti, šport in rekreacijo ter ljubiteljske dejavnosti;
- skrbi za zaščito kulturne, naravne in zgodovinske dediščine ter spomenikov. (3. člen)

UGOTOVITVE

- **V veljavni ureditvi ožjih delov Mestne občine Maribor**, posebej v okviru odloka, in v praksi imajo MČ in KS v veliki meri vlogo nekakšnih dislociranih služb mestne uprave: so neposredni uporabniki proračuna in izvajajo naloge, ki jih sicer že izvajajo tudi uradi mestne uprave oziroma koncesionarji (vzdrževanje cest, upravljanje pokopališč in nepremičnin).
- **Statut Mestne občine Maribor** potrebuje nekatere posodobitve v delu, kjer ureja organiziranost in delovanje MČ in KS, saj v več določbah ne ustreza dejanskemu stanju niti ni skladen z zakonodajnimi spremembami, ki so se zgodile od njegove uveljavitve, določeni vidiki tudi niso urejeni jasno in nedvoumno. Podobno velja za odlok, ki ureja MČ in KS in je star že petnajst let.
- **K pripravi sprememb statuta in pripravi novega odloka** je smiselno pristopiti po tem, ko bodo sprejete odločitve o tem, kako bodo implementirani cilji te strategije – npr. o morebitnih spremembah območij oziroma meja, o številu ožjih delov in številu članov v svetih MČ in KS, o nalogah, ki jih bodo oziroma več ne bodo izvajali ožji deli, o sodelovanju ožjih delov z mestnim svetom ... Te odločitve bodo predvidoma pomenile potrebo po spremembi tudi nekaterih drugih aktov občine, na primer Sklepa o določitvi volilnih enot in števila članov svetov mestnih četrti in krajevnih skupnosti.
- **Spremembe in dopolnitve statuta** bi morale predvsem zajeti naslednje določbe:
 - 1. člen: briše se naselje Košaki (niso več samostojno naselje);
 - 73. člen: »svet predsednikov oz. predsednic svetov mestnih četrti in krajevnih skupnosti« je lahko posvetovalno telo župana (ne »organ«);

- 74. člen: občina zagotovi prostore, opremo in materialna sredstva ne le za »delovanje svetov«, temveč za »delovanje MČ in KS« (saj dejavnost MČ in KS presega samo delovanje njihovih svetov);
 - 71. člen, 7. odstavek: briše se možnost, da svet MČ oziroma KS sprejme svoj poslovnik (občinske splošne akte sprejema občinski svet – 29. člen ZLS);
 - 71. člen, 2. odstavek: zapiše se, da predsednik oziroma predsednica sveta MČ oziroma KS »zastopa« svet (v skladu z 19.c členom ZLS);
 - 75. člen, 1. odstavek: dopiše se, da je lahko na sejah svet mestnega sveta ter njegovih delovnih teles, kadar ti odločajo o zadevah, ki zadevajo posamezno MČ oziroma KS, prisoten predsednik ali drugi predstavnik sveta MČ oziroma KS, ki lahko predstavi stališče sveta glede obravnavane problematike;
 - določijo oziroma zapišejo se območja ožjih delov (v skladu z 18. členom ZLS);
 - jasno in nedvoumno se zapiše, kaj sta poslanstvo in vloga MČ in KS - kot sta definirana s to strategijo;
 - opredelijo se naloge ožjih delov.
- **Priprava novega odloka**, ki ureja mestne četrti in krajevne skupnosti, pa bi morale vključevati predvsem:
 - določitev sedežev MČ in KS;
 - podrobnejšo opredelitev načina in kriterijev za izvajanje nalog, ki bodo določene s statutom;
 - opredelitev participativne vloge MČ in KS;
 - model in natančna merila za financiranje nalog in dejavnosti, ki jih izvajajo MČ in KS, v okviru proračuna občine;
 - možnost drugih oblik preverjanja volje občanov, ne le referendumov;
 - opredelitev vloge uslužbenca, ki dela na sedežu MČ oziroma KS;
 - opredelitev, da pristojne strokovne službe mestne uprave opravljajo nadzor nad izvajanjem strokovnih nalog, ki so prenesene na ožje dele.

CILJI IN UKREPI

PODROČJE 1: UREDITEV MČ IN KS

CILJ 1 Ureditev mestnih četrti in krajevnih skupnosti v statutu občine in odloku je usklajena z zakonodajo, z dejanskim stanjem ter z zelenimi izboljšavami, ki so prepoznane v Strategiji razvoja mestnih četrti in krajevnih skupnosti Mestne občine Maribor.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJA

- 1/1** Preveri se usklajenost splošnih aktov MO Maribor z zakonodajo, definira se, katere spremembe so potrebne zaradi uskladitve z zakonodajo.
- 1/2** Opredeli se, katere spremembe statuta in odloka so potrebne za realizacijo s to strategijo sprejetih ciljev.
- 1/3** Pripravijo se predlogi sprememb statuta in novega odloka, tako da se v statutu določijo osnovne usmeritve, z odlokom pa se področje celovito uredi.

SODELUJOČI

Strokovna delovna skupina, ki jo imenuje župan MOM, sestavljena predvsem iz sodelavcev iz pravne službe, Službe za MČ in KS, mestnega sveta.

Rok za izvedbo ukrepov	Kazalnik uspešnosti pri doseganju cilja
31.12.2027	Statut in odlok sta usklajena z zakonodajo in dejanskim stanjem.

6.3 Pravna subjektiviteta mestnih četrti in krajevnih skupnosti

Zakon o lokalni samoupravi (19.c člen) določa, da lahko statut občine »določi, da je ožji del občine pravna oseba javnega prava. V primeru, da je ožji del občine pravna oseba, nastopa v pravnem prometu v okviru nalog,

ki so določene s statutom občine oziroma z odlokom ...«. Podelitev pravne subjektivitete je instrument, ki ga občina uporabi, če meni, da je to potrebno za učinkovito izvajanje nalog, poverjenih ožjim delom (Odločba ustavnega sodišča U-I-274/95). Veljavni Statut Mestne občine Maribor (v 69. členu) določa, da sta mestna četrt in krajevna skupnost pravni osebi javnega prava "v okviru nalog, ki jih opravljata samostojno, v skladu s tem statutom. Mestna četrt in krajevna skupnost ne moreta biti delodajalec." V skladu z Zakonom o javnih uslužbencih (3. člen) je delodajalec v upravi lokalne skupnosti lokalna skupnost, zato so tudi vsi javni uslužbenci, ki delajo na sedežih MČ in KS, zaposleni na Mestni občini Maribor.

ZLS v 19.c členu določa, da v primeru, da je ožji del občine pravna oseba, le-tega zastopa njegov svet, sestavljen iz članov, ki so izvoljeni na lokalnih volitvah, s statutom pa lahko občina tudi določi, da ga zastopa predsednik sveta. Statut MO Maribor v 4. odstavku 69. člena določa, da mestno četrt oziroma krajevno skupnost zastopa njen svet.

UGOTOVITVE:

- **Ureditev ožjih delov v Mestni občini Maribor** je, predvsem zaradi ohranitve pravne subjektivitete ter s tem povezanih vidikov, nekakšen "hibrid" med ureditvijo iz prejšnjega sistema - ko so imele krajevne skupnosti podobno vlogo kot jo imajo danes občine, in sedanjo ureditvijo lokalne samouprave. Pri tem se sicer MOM ne razlikuje bistveno od večine slovenskih občin, ki ohranjajo pravno subjektiviteto ožjih delov in jim tudi dajejo v izvajanje različne občinske naloge.
- **Pripravljalci republiške strategije lokalne samouprave so ugotovili**, da je iz vidika zagotavljanja preglednosti javnih financ in upravljanja z občinskimi javnimi blagajnami z občinskim premoženjem takšen status ovira, da zanj ne najdemo prave vsebinske utemeljitve. Gre predvsem za ostalino preteklosti, ki v novih javnofinančnih pogojih več nima funkcije, in pozitivnih učinkov, ki bi upravičevali takšno ureditev, ni veliko.
- **Pravna subjektiviteta** ožjih delov, ki so tudi vsak zase neposredni proračunski uporabniki, se kot problematičen vidik izraža tudi pri vsakdanjem delu z MČ in KS v MOM: priprave proračunov, rebalansov proračunov, začasnega financiranja, zaključnih računov, računovodskih izkazov in drugih dokumentov za tako veliko število subjektov predstavljajo za strokovne službe mestne uprave precejšnje administrativno breme.
- **Nadzorni odbor Mestne občine Maribor** je leta 2022 v "Poročilu o opravljenem nadzoru – Pregled lastništva, sredstev in investicij MČ in KS MOM", katerega cilj sta bili preveritev skladnosti finančnega poslovanja z zakonom in s podzakonskimi akti ter presoja gospodarnosti pri poslovanju MČ in KS MOM v letu 2020, občini predlagal razmislek, »ali je rešitev, da imajo v MOM MČ in KS pravno subjektiviteto in so lahko tudi lastnice nepremičnega premoženja, res najboljša možna.« (str. 14). Predmetna strategija se ukvarja prav s tem vidikom ureditve ožjih delov Mestne občine Maribor.
- **Ožji deli lahko svoje poslanstvo izvajajo tudi brez pravne subjektivitete**; verjetno celo bolje, saj so v tem primeru razbremenjeni naštetih opravil in strokovnih nalog (pri katerih potrebujejo veliko podpore mestne uprave) ter se lahko osredotočijo na zadeve, zaradi katerih so primarno ustanovljeni. Smiselno je zato ožje dele postopoma razbremenjevati prenesenih nalog, ki se lahko strokovno ustrezneje in bolj racionalno izvajajo v okviru strokovnih služb mestne uprave, vendar še vedno v sodelovanju z ožjimi deli.
- **Na ravni zakonodaje** je mogoče v prihodnjem obdobju pričakovati nadaljnje korake za ukinitve možnosti pravne subjektivitete ožjih delov občin. Dokler pa je odločitev o tem prepuščena občinam

oziroma njihovim statutom, ostaja pri realizaciji tovrstne strokovno utemeljene spremembe ovira predvsem v dejstvu, da se spremembe in dopolnitve statuta MO Maribor sprejemajo z dvotretjinsko večino glasov vseh članov in članic mestnega sveta (115. člen Statuta MO Maribor). Strategija zaenkrat v tem delu ne posega v ureditev ožjih delov MO Maribor.

6.4 Premoženje mestnih četrti in krajevnih skupnosti

Ravnanje s stvarnim premoženjem (nepremičninami in premožninami) države in s stvarnim premoženjem samoupravnih lokalnih skupnosti ureja Zakon o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti (ZSPDLS), ki pa posebej ne omenja premoženja ožjih delov občin. Kot osebe javnega prava, ki imajo pravico posedovati in razpolagati z vsemi vrstami premoženja, izrecno navaja le občine (7. člen). Občinski odlok o mestnih četrtih in krajevnih skupnostih (12. člen) določa, da je premoženje MČ oziroma KS premoženje, *"ki je v njihovem upravljanju in je namenjeno potrebam krajevnega prebivalstva"*. MČ in KS lahko dajejo te nepremičnine v zakup oziroma v najem na način kot velja za oddajo poslovnih prostorov občine, pri tem pa morajo prednostno upoštevati interese in potrebe svojih občanov v zvezi z njihovim interesnim združevanjem ter s potrebami za opravljanje deficitarnih storitvenih dejavnosti na svojem območju. ZLS določa, da v primeru, da *"ožji del občine, ki je pravna oseba, preneha obstajati ali mu preneha pravna subjektiviteta, njegove pravice in obveznosti preidejo na občino ali pa na nove ožje dele z lastnostjo pravne osebe, ki nastanejo z združitvijo ali z razdružitvijo prejšnjih."* (19.c člen)

Statut občine v 69. členu določa, da MČ in KS odgovarjajo za svoje obveznosti z vsem svojim premoženjem in s sredstvi, s katerimi razpolagajo, mestna občina pa za njihove obveznosti odgovarja subsidiarno. Večina MČ in KS v mariborski občini ima v lasti nepremično premoženje, ki so ga pridobile kot pravne naslednice prejšnjih krajevnih skupnosti (del njihovih nepremičnih je tudi prešel na občino). Lastnice različnih nepremičnin, tako stavb kot delov stavb in zemljišč, so mestne četrti Center, Tezno, Tabor, Studenci, Pobrežje, Nova vas in Ivan Cankar ter krajevne skupnosti Malečnik-Ruperče, Limbuš, Kamnica in Pekre. Nekatere od teh imajo tudi sedeže v nepremičninah, ki so v njihovi lasti, in (deloma) pokrivajo stroške rednega vzdrževanja in investicij iz najemnin, ki jih prejmejo iz oddajanja prostorov v tržni najem (npr. mestne četrti Pobrežje, Ivan Cankar, Tezno, Studenci ali Tabor, krajevna skupnost Malečnik). Tiste, ki nimajo lastniških nepremičnin, delujejo v prostorih v lasti občine in (z izjemo MČ Brezje-Dogoše-Zrkovci) te tudi upravljajo.

Podatki za leto 2024 (Zaključni račun proračuna Mestne občine Maribor za leto 2024) kažejo, da so imele ob koncu leta mestne četrti in krajevne skupnosti na računih tudi skupno 1.175.285,46 evrov finančnih sredstev; v primerih, kjer gre za večje zneske, so to prihodki od prodaje nepremičnega premoženja ali lastniških deležev v nekdanjih telekomunikacijskih ponudnikih, in so depoziti oziroma vezane vloge. Med rednimi prihodki pa so to predvsem prihodki od oddaje v najem prostorov v lasti MČ oz. KS (ki se porabijo za vlaganja v objekte in opremo) in prihodki iz upravljanja krajevnih pokopališč (ki pa se vračajo v izvajanje te javne službe).

6.5 Poslovanje mestnih četrti in krajevnih skupnosti

Za poslovanje in financiranje ožjih delov občine se uporabljajo najprej določbe Zakona o javnih financah, ki ureja financiranje neposrednih uporabnikov občinskega proračuna; ožji deli občine, ki so pravne osebe javnega prava, so neposredni uporabnik proračuna in njihovi finančni načrti so del vsakokratnega proračuna občine. Vpisani so v register proračunskih uporabnikov, ki ga na osnovi Zakona o opravljanju plačilnih storitev za proračunske uporabnike (4. člen) vodi Uprava za javna plačila RS, zato morajo voditi samostojne poslovne knjige in pripravljati poročila za oddajo Agenciji RS za javnopravne evidence in storitve (zaključni račun, letno poročilo, premoženjska bilanca ...).

Nadalje 19.c člen ZLS določa, da ožji del občine, če je pravna oseba, odgovarja za svoje obveznosti z vsem svojim premoženjem, za njegove obveznosti pa subsidiarno odgovarja občina. 19.č člen še določa, da se ožji deli občine

ne smejo zadolževati. Pravni posli, ki jih sklene ožji del občine brez predhodnega soglasja župana, so nični, lahko pa predpis občine, ki je potreben za izvršitev občinskega proračuna, določi, kateri pravni posli so veljavni brez predhodnega soglasja župana ter do katere višine. S to določbo je zakonodajalec preprečil, da bi ožji deli mimo volje občinskih organov prevzemali finančne obveznosti, ki niso načrtovane v proračunu občine.

Tudi v 14. členu Odloka o mestnih četrtih in krajevnih skupnostih je določeno, da pravni posli, ki jih sklene MČ oziroma KS nad vrednostjo, določeno v odloku o proračunu mestne občine za tekoče leto, veljajo le ob soglasju župana. Določa pa ta člen tudi, da *"v kolikor mestna četrt oziroma krajevna skupnost izvaja investicijska dela v obsegu nalog, opredeljenih v statutu mestne občine in predstavljajo sredstva občinskega in državnega proračuna več kot 50 % investicije, nastopa kot investitor mestna občina"*. Odlok v istem členu še pravi, da mestna občina *"ne prevzema finančnih obveznosti za naloge oziroma programe, ki jih mestna četrt oziroma krajevna skupnost ni predhodno uskladila z njo."*

Javna in evidenčna naročila MČ in KS

MČ in KS so kot ožji deli Mestne občine Maribor zavezanci za izvajanje javnih naročil v skladu z Zakonom o javnem naročanju (ZJN-3). V skladu s četrtem odstavkom 66. člena postopke za oddajo evidenčnih naročil in javnih naročil po ZJN-3 za njihove potrebe izvaja občina. Postopke oddaje evidenčnih naročil, to je naročil, katerih ocenjena vrednost je nižja od mejnih vrednosti za uporabo postopkov javnega naročanja, do določene višine izvajajo samostojno, pri naročilih večjih vrednosti pa postopke zanje izvede Služba za javna naročila. Natančneje postopke javnega naročanja ureja interni akt občine – Navodila za oddajo javnih naročil –, ki med drugim določa, da se v postopkih oddaje evidenčnih naročil upoštevajo načela gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti ter načela transparentnosti v skladu z ZJN-3.

Določena sta dva osnovna načina oddaje evidenčnih naročil: preverjanje cen in zbiranje ponudb. Kateri postopek se uporabi, je odvisno od ocenjene vrednosti naročila. V primeru naročil, katerih ocenjena vrednost presega 10.000 EUR brez DDV (za blago in storitve) oziroma 20.000 EUR brez DDV (za gradnje), se izvede postopek zbiranja ponudb, praviloma z objavo na spletni strani občine. V praksi se MČ in KS le redko srečujejo z naročili, katerih vrednosti bi terjale postopek zbiranja ponudb. Takšni primeri so predvsem naročila za vzdrževanje večjih pokopališč ali investicije, kot so nakupi opreme ali gradbena dela (prenove) na objektih v njihovi lasti. Občina mora tako zase kot za MČ in KS voditi evidenco o oddanih evidenčnih naročilih, katerih vrednost je enaka ali višja od 10.000 EUR (brez DDV). To evidenco mora do konca februarja za preteklo leto objaviti na portalu javnih naročil in vključuje podatke o predmetu, vrsti in vrednosti javnega naročila. Ob oddaji evidenčnega naročila je sicer naročnik dolžan vsem, ki so oddali ponudbo, v 30. dneh pisno sporočiti odločitev o izboru.

Nadzor nad finančnim poslovanjem MČ in KS

Nadzor nad finančnim poslovanjem mestnih četrti oziroma krajevnih skupnosti opravlja nadzorni odbor kot eden ob treh oblastnih organov občine; o svojih ugotovitvah poroča mestnemu svetu (18. člen Odloka o MČ in KS). O oddaji evidenčnih naročil v MČ in KS, kot že ugotovljeno, v veliki meri odločajo njihovi sveti. Kljub temu, da so člani in predsednik sveta ožjega dela uradne osebe (v skladu z 9. točko 4. člena ZIntPK), ki morajo pri opravljanju svojega dela oziroma funkcije paziti na morebitno nasprotje interesov ter se mu izogibati, pa – za razliko od, na primer, župana, podžupana in članov občinskega sveta – niso funkcionarji (ZLS, 34. a člen, in ZIntPK, 4. člen), zato institut omejitve poslovanja zanje ne velja.

Za javne uslužbenke (torej tudi za tiste, ki kot administrativna podpora skrbijo za poslovanje ožjih delov), pa Kodeks ravnanja javnih uslužbencev v poglavju Javna sredstva v 23. členu določa: *"Pri uresničevanju svoje*

pravice do odločanja po prosti presoji mora javni uslužbenec zagotoviti, da se javno premoženje in finančna sredstva, ki so mu zaupana, upravljajo in uporabljajo učinkovito, smotrno in gospodarno ..."

UGOTOVITVE:

- **Ker za člane svetov ožjih delov ne veljajo enake določbe o integriteti in preprečevanju korupcije** kot za (občinske) funkcionarje in ker se za poslovanje ožjih delov tudi ne uporabljajo določila, ki urejajo oddajo javnih naročil, ter hkrati naročanje materialov in storitev v glavnem ni sistemsko pod nadzorom mestne uprave, obstajajo v tem polju možnosti tveganja nasprotja interesov ter netransparentne in negospodarne porabe proračunskih sredstev; prihaja tudi do praks, da se naročila oddajajo ponudnikom, ki so v politični, osebni ali poslovni povezavi s posameznim ali več člani sveta.
- **Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije** (ZIntPK - 4. člen) nasprotje interesov opredeljuje kot: »... okoliščine, v katerih zasebni interes (...) vpliva ali ustvarja videz, da vpliva na nepristransko in objektivno opravljanje (...) javnih nalog.« Zasebni interes po ZIntPK pomeni premoženjsko ali nepremoženjsko korist za uradno osebo, ki opravlja javne naloge, za njene družinske člane in za druge fizične ali pravne osebe, s katerimi ima ali je imela sama ali njen družinski član osebne, poslovne ali politične stike.
- **Dokler so ožji deli pravne osebe**, poslujejo preko transakcijskih računov in imajo premoženje, je pomembno, da se pri vseh vidikih uresničevanja pravne subjektivitete zagotavljajo najvišji standardi glede upoštevanja zakonodaje in drugih pravil s področja javnih financ ter da se pri delovanju v okviru svetov ožjih delov v celoti pričakujejo enako visoki standardi integritete kot od uslužbencev in funkcionarjev občine. Zato bi bilo koristno, da: 1. se (novoizvoljene) člane svetov o tem seznanijo in 2. občina sprejme interni akt, s katerim se opredelita pričakovana način in integritetna raven delovanja v okviru svetov MČ in KS, identificirajo mogoča tveganja nezakonitega oziroma neetičnega ravnanja, ki obstajajo v tem kontekstu, ter predvidijo potrebna ravnanja in ukrepi za preprečitev oziroma zmanjšanje tveganj. Poseben poudarek mora biti na odgovornem ravnanju z javnimi sredstvi in s stvarnim premoženjem ožjih delov in občine, ustreznem ravnanju ob okoliščinah nasprotja interesov ter na spoštovanju uslužbencev, ki delajo na sedežih MČ in KS.
- **MČ in KS potrebujejo veliko strokovne podpore**, da so naloge in aktivnosti, ki jih izvajajo, izvedene v skladu z zakonodajo in z internimi predpisi ter da je poraba proračunskih sredstev čim bolj racionalna in pregledna.

CILJI IN UKREPI

PODROČJE 2: POSLOVANJE MESTNIH ČETRTEI IN KRAJEVNIH SKUPNOSTI

CILJ 2 Mestne četrti in krajevne skupnosti, ki so pravne osebe javnega prava, z javnimi sredstvi poslujejo tako, da upoštevajo načelo gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti ter transparentnosti.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJA

- 2/1 Redno in sprotno spremljanje oddaje evidenčnih naročil pri proračunskih uporabnikih mestnih četrtih in krajevnih skupnostih.
- 2/2 Objava zbiranja ponudb na spletni strani občine, ko gre za nameravano oddajo evidenčnega naročila višje ocenjene vrednosti.
- 2/3 Priprava internega akta (pravilnika, kodeksa ...), s katerim občina opredeli pričakovani način in integritetno raven delovanja izvoljenih članov svetov ožjih delov. Določi se pristojna služba mestne uprave, ki spremlja izvajanje akta.

SODELUJOČI

Strokovna delovna skupina, ki jo imenuje župan MOM, sestavljena predvsem iz članov s področja MČ in KS, Službe za pravne zadeve, Službe za delovanje mestnega sveta - Komisije za volitve, imenovanja in mandatna vprašanja, Odbora za lokalno samoupravo

Rok za izvedbo ukrepov	Kazalnik uspešnosti doseganja cilja
takoj	Pristojna služba spremlja oddajo evidenčnih naročil; za evidenčna naročila višje vrednosti se objavi zbiranje ponudb na spletni strani občine
31.12.2026	Sprejet je interni akt v okviru ukrepa 2/3.

6.6 Financiranje mestnih četrti in krajevnih skupnosti

74. člen Statuta Mestne občine Maribor določa: »Za delovanje in opravljanje nalog mestnih četrti in krajevnih skupnosti se zagotovijo sredstva v proračunu mestne občine.« Odlok o mestnih četrtih in krajevnih skupnostih podrobneje določa, da so "sredstva mestnih četrti in krajevnih skupnosti sredstva, ki jih zagotavlja mestna občina v proračunu za njihovo funkcionalno delovanje, sredstva proračuna, ki jih pridobijo za opravljanje nalog, opredeljenih v statutu mestne občine, sredstva za opravljanje nalog, opredeljenih v statutu mestne občine, sredstva za opravljanje prenesenih nalog, sredstva, pridobljena od najemnin in zakupnin, ter sredstva iz opravljanja javnih služb (pokopališča)" (12. člen).

Financiranje MČ in KS v okviru proračuna občine se tako nanaša na njihovo delovanje in na financiranje nalog, ki jih je nanje prenesla občina (upravljanje pokopališč, vzdrževanje nekategoriziranih cest, upravljanje nepremičnin), ob tem pa še na izvajanje dejavnosti za občane – program dela MČ oziroma KS. V 13. členu odloka je določeno: »Prihodki in odhodki mestne četrti oziroma krajevnih skupnosti morajo biti zajeti v finančnem načrtu, ki ga za posamezno proračunsko leto oblikuje in mestnemu svetu predlaga svet mestne četrti oziroma krajevnih skupnosti. Finančni načrt, ki je sestavni del proračuna MOM, sprejme na predlog župana mestni svet. Za izvrševanje finančnega načrta mestne četrti oziroma krajevnih skupnosti je odgovoren svet mestne četrti oziroma krajevnih skupnosti.«

V vsakokratnem odloku o proračunu pa je določeno, da je za izvrševanje finančnega načrta mestne četrti oziroma krajevnih skupnosti odgovoren predsednik sveta. Navodilo o izvrševanju proračuna Mestne občine Maribor med obveznostmi MČ in KS določa, da do 28. februarja tekočega leta pripravijo letno poročilo, realizacijo finančnih načrtov in obrazložitev realizacije finančnih načrtov za preteklo leto in jih predložijo županu (na primer 72. člen Navodil o izvrševanju proračuna Mestne občine Maribor za leto 2025).

V vsakokratnem proračunu občine oziroma v finančnih načrtih MČ in KS se tako načrtujejo odhodki, vezani na izvajanje njihovih nalog, ter prihodki, s katerimi bo lahko MČ oziroma KS realizirala načrtovane odhodke; vir večine prihodkov je proračun občine. MČ in KS občini vsak mesec izstavljajo zahteve, na osnovi katerih jim ta izplača sredstva za plačilo računov (dotacije). Posamezne MČ in KS imajo ali so v preteklosti imele tudi znatne lastne prihodke, predvsem iz oddaje, občasno, vendar redko pa tudi od prodaje nepremičnin, ki so jih v preteklosti dobile v last. Prodaja se izvede v skladu s pravili načrtom razpolaganja s stvarnim premoženjem občine, prihodke iz teh poslov pa mora ožji del nameniti za vlaganja v objekte in opremo. Prihodki tistih krajevnih skupnosti, ki upravljajo pokopališča, so tudi grobnine, pogrebne storitve, prodaja žarnih niš, oddaja površin v okviru pokopališča ... Ti prihodki se lahko porabijo za plačilo stroškov, povezanih z upravljanjem pokopališč, in za vlaganja v pokopališko infrastrukturo.

Deloma se dejavnost ožjih delov izvaja tudi z donacijami, vendar v zelo majhnem obsegu (predvsem pridobivajo MČ in KS donacije, finančne ali materialne, za izvedbo dogodkov, izdajo glasil in podobnih aktivnosti). Pri izvajanju nalog in izvrševanju proračuna morajo ožji deli upoštevati enaka navodila in zakonske določbe kot občine. Za strokovno podporo jim je, ob Službi za MČ in KS, na voljo tudi Urad za finance in proračun, ki za ožje dele izvaja predvsem računovodska opravila. Ob tem velja izpostaviti, da pripravo proračunskih dokumentov

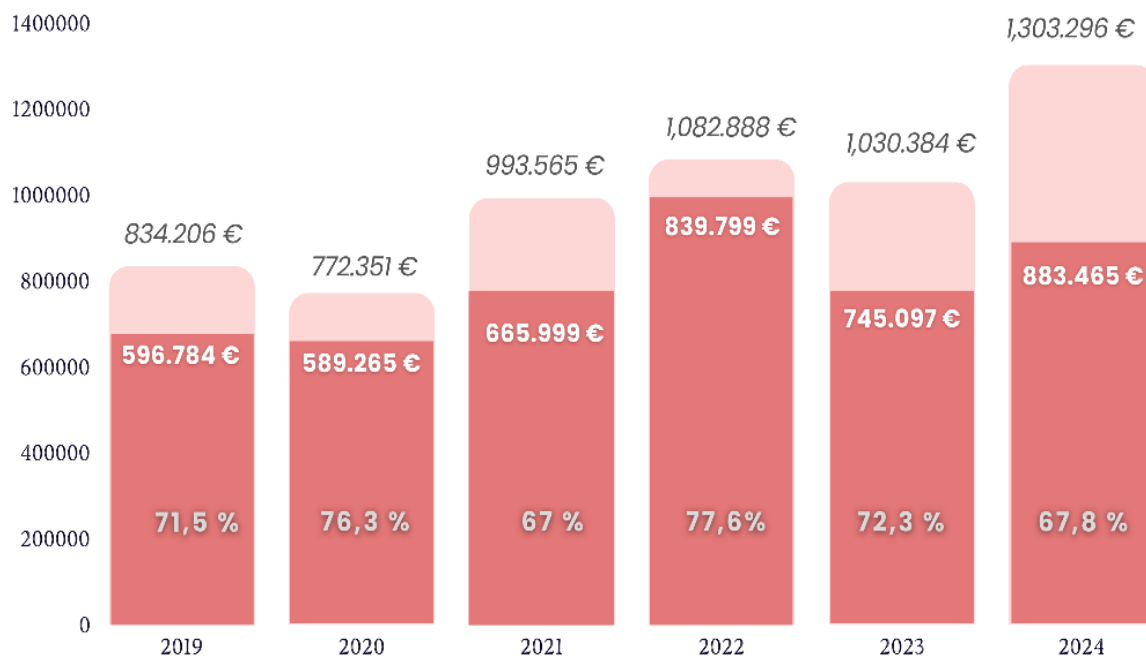
(predlogi proračunov, zaključni računi, polletna poročila, načrt začasnega financiranja ...) v celoti opravijo strokovne službe občine (predvsem Služba za MČ in KS).

Realizacija finančnih načrtov

MO Maribor za financiranje MČ in KS oziroma njenih nalog namenja vedno več sredstev, hkrati pa se iz leta v leto ugotavlja nizka, le okoli 70-odstotna realizacija finančnih načrtov; v zadnjih šestih letih (2019-2024) je bila realizacija v povprečju manj kot 71-odstotna (slika 7). Deloma lahko razloge iščemo v poznem sprejetju občinskega proračuna v posameznih letih, v obdobju 2020 in 2021 pa se, na primer, kaže tudi vpliv epidemije, zaradi katere sta bili delovanje MČ in KS ter izvajanje programov dela okrnjeni.

MO Maribor nima oblikovanega modela oziroma natančnih meril, kako se razdeljujejo sredstva za delovanje in izvajanje nalog MČ in KS. Pri pripravi vsakokratnega proračuna se sredstva načeloma predvidijo v obsegu, primerljivem z realizacijo predhodnega leta. Dodatno končni zneski v finančnih načrtih posameznih MČ in KS, vključno z morebitnimi višanji ali nižanji, odražajo morebitne potrebe po vlaganjih v objekte ali infrastrukturo, so pa tudi rezultat političnih usklajevanj ob sprejemanju vsakokratnega občinskega proračuna in rebalansov. Ob odsotnosti sprejetih meril za razdelitev sredstev med MČ in KS tako člani mestnega sveta kot svetov ožjih delov na občino vse pogosteje naslavljajo pobude za "pravičnejše" načrtovanje investicij oziroma nujnost, da se obseg vlaganj izvaja upoštevajoč število prebivalcev ("glavarino") in površino posameznega ožjega dela.

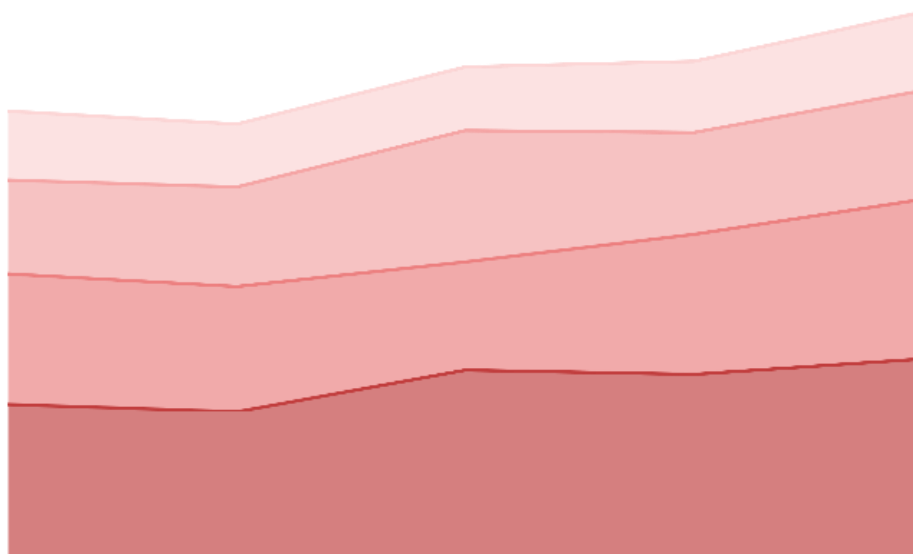
V strukturi realiziranih odhodkov (po proračunskih postavkah, za obdobje 2019-2024) največji del predstavljajo odhodki za vzdrževanje nekategoriziranih cest, sledijo odhodki za programe dela, upravljanje pokopališč in za materialne stroške (slika 8).

SLIKA 7: Načrtovani in realizirani odhodki MČ in KS MOM ter odstotek realizacije. (Vir podatkov: zaključni računi proračunov MOM 2019-2024)

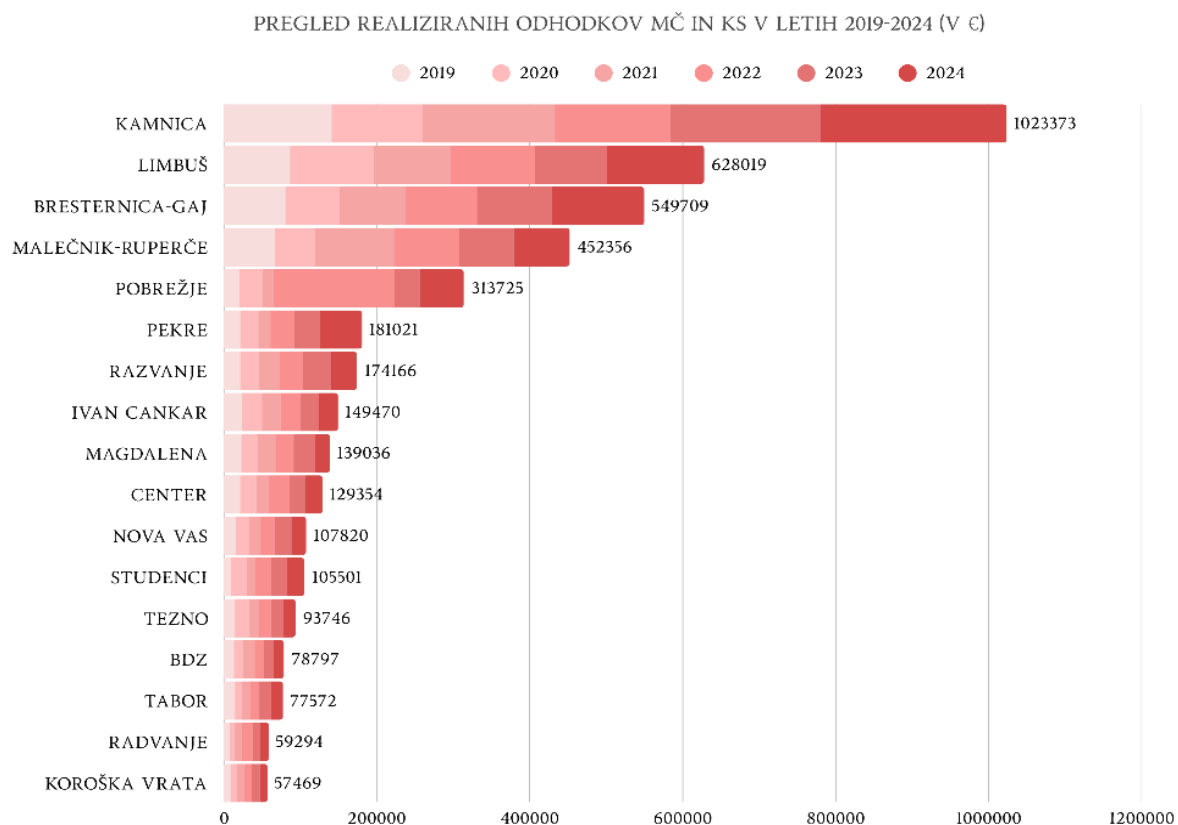

- VZDRŽEVANJE JAVNIH POTI
- PROGRAMI DELA MČ KS
- UPRAVLJANJE POKOPALIŠČ
- MATERIALNI STROŠKI

SLIKA 8: Struktura odhodkov MČ in KS po postavkah (vir podatkov: Zaključni računi proračunov MOM 2019-2024)

Pregled zaključnih računov proračunov MO Maribor pokaže, da so ožji deli v obdobju 2019-2024 realizirali odhodke v skupni višini 4,320.628 evrov:

SLIKA 9: Realizirani odhodki MČ in KS MOM v letih 2019-2024 (vir podatkov: Zaključni računi proračunov MOM 2019-2024)

Primeri MO Ljubljana in MO Murska Sobota

Člani svetov MČ in KS kot všečen in za ožje dele učinkovit pogosto navajajo model Mestne občine Ljubljana, ki ima v okviru svojega statuta (60.a člen) zapisano, da četrtna skupnost (v njenem imenu svet) *"letno oblikuje plan manjših del, ki se nanašajo na ureditev in vzdrževanje objektov javne komunalne infrastrukture in se izvedejo preko organov mestne uprave"*. Z Odlokom o financiranju četrtnih skupnosti v Mestni občini Ljubljana je nadalje (v 6. členu) določeno, da pri oblikovanju plana manjših del četrtna skupnost sodeluje s pristojnimi organi mestne uprave, usklajeni predlog pa se vključi v finančni načrt pristojnega organa, da ga ta v proračunskem letu izvede. Višina sredstev, ki bodo v okviru vsakokratnega občinskega proračuna namenjena posamezni četrtni skupnosti, se izračuna po posebni formuli in je odvisna med drugim od površine ožjega dela in števila prebivalcev.

Odlok tako v 7. členu določa: *»V proračunu MOL se četrtnim skupnostim za izvajanje nalog zagotavljajo finančna sredstva v višini, ki se določi z odlokom o proračunu MOL za posamezno leto.«*. V 8. členu pa opredeljuje način razdeljevanja teh sredstev med četrtnimi skupnostmi: *»Od skupne mase sredstev iz prejšnjega člena se 65 % delež sredstev razdeli med četrtne skupnosti v enakem deležu. Od preostalih sredstev se 70 % razdeli med četrtne skupnosti po številu stalno prijavljenih prebivalcev posamezne četrtne skupnosti po podatkih centralnega registra prebivalcev na dan 31.12. za predpreteklo leto ter 30 % glede na površino posamezne četrtne skupnosti.«* Naslednji, 9. člen pa določa, v kakšnih deležih se masa sredstev za posamezno skupnost namenja za izvedbo nalog glede na vrsto: 20 % za obveščanje občanov, za športne rekreacijske, kulturne, socialne in druge programe in prireditve krajevnega pomena ter za programe čiščenja in urejanja okolja. Prav tako 20 % se nameni za ureditev in vzdrževanje objektov javne komunalne infrastrukture, in sicer za dela, ki niso vključena v programe izvajalcev javnih služb (urejanje zelenih površin, javne razsvetljave, javnih športnih površin, promet ...). Preostalih 60 % se lahko nameni za vse naštetu glede na odločitev sveta četrtne skupnosti.

Drugi primer: Mestna občina Murska Sobota ima z Odlokom o nalogah ter kriterijih in merilih za financiranje delovanja in nalog krajevnih skupnosti in mestnih četrti Mestne občine Murska Sobota določen model, po katerem se v občinskem proračunu sredstva za ožje dele namenijo za delovanje svetov MČ in KS (kriterij je število prebivalcev in za financiranje nalog, ki so z odlokom tudi opredeljene (teden starejših občanov, novoletne prireditve in okrasitev, ki jih izvedejo ožji deli, vzdrževanje in obratovanje objektov v upravljanju in uporabi MČ in KS, vzdrževanje nekategoriziranih cest ter pločnikov, zelenic, parkov ... v njihovi lasti, upravljanju ali uporabi). Odlok vsebuje tudi določilo, da se kriteriji in merila, ki so osnova za izračun, načrtovanje in dodelitev sredstev v proračunu posameznemu ožjemu delu, pred sprejetjem proračuna za vsako proračunsko leto ustrezno preverijo.

UGOTOVITVE:

- **Ker MČ in KS izvajajo nekatere naloge, ki jih je nanje prenesla občina, se v njihovih finančnih načrtih, predvidevajo predvsem finančna sredstva v višini kot je potrebno za izvajanje teh nalog** (npr. upravljanje objektov, vzdrževanje nekategoriziranih cest, upravljanje pokopališč), oziroma v obsegu, primerljivem z realizacijo preteklega leta. Kadar so na objektu, ki je v lasti občine in upravljanju ožjega dela, predvidena določena (manjša) vlaganja in se pričakuje, da jih bo izvedla MČ oziroma KS kot upravljavec, se sredstva na ustrezni postavki ustrezno povečajo. V primeru, da je ožji del ne upravljavec, temveč lastnik objekta, pa se za izvedbo potrebnih vlaganj načeloma uporabijo njegova lastna sredstva.
- **Strokovne službe mestne uprave vsako proračunsko leto ugotavljajo, da bi bil potreben bolj preišljen pristop** k pripravi finančnih načrtov v okviru svetov MČ in KS (kaj je dejansko potrebno in kaj ne, kaj bo mogoče izvesti v proračunskem letu in s kakšnimi stroški, ali bo načrtovane investicije

sploh mogoče izvesti z omejenimi kadrovskimi viri itd.) ter večja zavzetost svetov za aktivno izvrševanje sprejetih finančnih načrtov skozi leto – tako na odhodkovni kot prihodkovni strani.

- **Manjkajo jasno določena in pregledna pravila financiranja ožjih delov MO Maribor:** kakšna višina sredstev se (npr. v deležu vsakokratnega proračuna občine) namenja za delovanje ožjih delov ter po kakšnih merilih in ključu se ta sredstva delijo med MČ in KS, predvsem v delu, kjer ne gre za izvajanje občinskih nalog, ampak za izvajanje dejavnosti MČ in KS. V tem primeru bi bilo smiselno uporabiti merila za delitev sredstev glede na velikost ožjega dela (površina, število prebivalcev). Načrtovanje sredstev za izvajanje dejavnosti in nalog MČ in KS po premišljeno sestavljenem letnem planu dela in po določenih kriterijih bi pripomoglo k pravičnejšemu financiranju ožjih delov ter kvalitetnejšemu načrtovanju dejavnosti v tekočem letu in bogatejšim vsebinam za občane v vseh oziroma čim več delih občine.
- **Člani svetov ožjih delov in javni uslužbenci v MČ in KS** (referenti in delovodje - koordinatorji) morajo, da lahko kompetentno odločajo o načrtovanju in porabi proračunskih sredstev, zelo dobro poznati proračunska pravila ter možnosti in omejitve, ki jih imajo MČ in KS kot uporabniki proračuna občine; pri tem ugotavljamo veliko prostora za izboljšave. Dobrodošla bi bila najprej strokovna podpora političnih strank, na listah katerih so bili izvoljeni, pa tudi občine (na primer usposabljanje za novoizvoljene člane svetov).
- **Pregled vseh vlaganj občine v proračunskem letu**, razdelan po posameznih delih oziroma območjih, bi moral biti priloga predloga vsakokratnega proračuna.

CILJI IN UKREPI

PODROČJE 3: FINANCIRANJE MČ IN KS

CILJ 3 **Financiranje mestnih četrti in krajevnih skupnosti se izvaja po modelu, ki je oblikovan tako, da zagotavlja pravično financiranje ožjih delov.**

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJA

- 3/1** V odloku, ki ureja ožje dele občine, se zapišejo model in merila za financiranje ožjih delov ter formula, po kateri se izračuna višina sredstev, ki se v vsakokratnem finančnem načrtu posamezne MČ in KS predvidi za izvajanje nalog, ki jih je nanje prenesla občina, in drugih programov, ki so določeni z njihovimi finančnimi načrti. Osnova za vsakokratni izračun financiranja je konkretna opredelitev, katere dejavnosti in programe za občane bo dejansko izvedla posamezna MČ oziroma KS v proračunskem letu.
- 3/2** Dodatno se za vsak ožji del v okviru vsakokratnega proračuna občine posebej predvidijo tudi sredstva, izračunana po modelu financiranja ožjih delov, ki se namenijo za izvedbo t. i. manjših del oziroma vlaganj, o katerih se MČ oziroma KS dogovorita s pristojnimi službami mestne uprave in jih ti uradi izvedejo v proračunskem letu. V odloku se opredeli, katere vrste del sodijo med manjša dela (npr. krajevna glasila, urbana oprema, manjše ureditve javnih površin ...)
- 3/3** Priloga predlogu proračuna občine je tudi pregled predvidenih investicij po ožjih delih občine v proračunskem letu.

SODELUJOČI

Služba za MČ in KS, Urad za finance in proračun, drugi uradi mestne uprave

Rok za izvedbo ukrepov	Kazalnik uspešnosti doseganja cilja
31. 6. 2027	Izdelan je model financiranja ožjih delih in vključen v osnutek novega odloka, ki bo uredil ožje dele občine.

6.7 Upravljanje nepremičnin v lasti Mestne občine Maribor

Statut MO Maribor v 74. členu določa: *"Prostore, opremo in materialna sredstva, ki jih potrebujejo za svoje delovanje sveti mestnih četrti in krajevnih skupnosti, zagotovi in z njimi upravlja mestna občina."* V praksi sicer MČ in KS, ki nimajo v lasti poslovnih prostorov, delujejo v objektih oz. poslovnih prostorih občine, ki pa so jim bili dani ne le v uporabo, temveč v upravljanje s sklepi župana; veljavni sklepi so že iz let 2009 in 2010. ZSPDSLS v 3. točki 9. člena določa: *»Upravljalci stvarnega premoženja samoupravnih lokalnih skupnosti so uprava samoupravne lokalne skupnosti in osebe javnega prava, ki jih za upravljalce določi organ, pristojen za izvrševanje proračuna samoupravne lokalne skupnosti, s svojim aktom.»* Ti prostori se uporabljajo tako za delovanje ožjega dela – sedež MČ oziroma KS s pisarno, tajništvom – kot za izvajanje njihove dejavnosti oziroma tako imenovanih programov dela (razne delavnice, predavanja, aktivnosti društev ...).

V nekaj primerih so bili ožjim delom s sklepom župana v upravljanje dani tudi dodatni občinski objekti oziroma poslovni prostori (deli stavb), ki jih občina oddaja v tržni najem. Najemnina ni prihodek ožjega dela, saj gre neposredno občini kot lastnici nepremičnine. Ožji del kot upravljavec na teh objektih načeloma izvaja samo redno vzdrževanje (za kar ima v svojem finančnem načrtu predvidena proračunska sredstva, ki mu jih občina po plačilu računov povrne skozi dotacije), medtem ko večja vzdrževalna dela ter investicije praviloma izvajajo uradi mestne uprave (npr. Urad za gospodarske dejavnosti, v katerega pristojnost sicer sodijo občinske nepremičnine).

Neredko pomeni ta naloga za ožji del, njegov svet in uslužbenca v ožjem delu (pre)veliko administrativno, finančno in organizacijsko breme, zlasti tam, kjer gre za večje objekte z večjim obsegom dejavnosti (v Kulturnem domu Kamnica, na primer, delujejo tudi knjižnica, lekarna, ambulante, v Domu kulture Pekre se redno odvijajo gledališke predstave in drugi dogodki ... V obeh primerih krajevni skupnosti upravljata s celotnim objektom, čeprav ga za svoje delovanje in dejavnosti uporabljata le deloma). V vseh MČ in KS izvajanje te naloge sloni na enem uslužbencu občine, ne glede na to, kako obsežna je. Posamezne krajevne skupnosti (KS Malečnik-Ruperče in MČ Ivan Cankar) imajo v lasti celo športno infrastrukturo (nogometno oziroma košarkarsko igrišče, namenjeni rekreativni vadbi občanov), ki prav tako potrebuje določena vlaganja, medtem ko prihodkov te nepremičnine ne ustvarjajo.

UGOTOVITVE:

- **Sklepi o upravljanju in celotni model upravljanja občinskih nepremičnin**, ki so v uporabi MČ in KS, so potrebni posodobitve v smislu uskladitve z njihovimi dejanskimi potrebami in zmožnostmi (finančnimi, kadrovske ...), s stanjem nepremičnin in tudi s spremembami v zakonodaji, ki ureja upravljanje s stvarnim premoženjem.
- **Občina kot lastnica zaenkrat tudi nima izdelanega popisa stanja** oziroma celovitega pregleda, v kakšnem stanju so njene nepremičnine, ki jih je dala v upravljanje MČ in KS; ocenimo pa lahko, da, glede na razpoložljiva proračunska sredstva in skromne kadrovske resurse, ožji deli te nepremičnine relativno dobro upravljaajo. Od MČ in KS kot upravljalcev stvarnega premoženja se sicer ne zahteva, da bi redno (na primer letno) poročali o stanju teh nepremičnin, o aktivnostih, ki se tam izvajajo, o izvajanju najemnih razmerij in drugih vidikih; to bi bilo sicer dobrodošlo.
- **Če se bo obstoječa ureditev – da ožji deli ostajajo upravljalci občinskih nepremičnin – ohranila**, mora občina to stanje ustrezno urediti v svojem statutu, nato pa pripraviti nove sklepe o upravljanju, ki bodo odražali aktualno stanje, zakonodajno ureditev glede stvarnega premoženja in tudi obveznosti upravljalca v odnosu do lastnika. Od MČ in KS je treba pričakovati proaktivno vlogo predvsem v smislu rednega oziroma sprotnega seznanjanja občine o zgoraj navedenem. Za boljše in učinkovitejše upravljanje nepremičnin v okviru ožjih delov bi bile potrebne kadrovske okrepitve, predvsem v tistih MČ in KS, ki upravljaajo najbolj frekventne lokacije.

- **Optimalna bi bila rešitev**, da imajo MČ in KS le tiste poslovne prostore, ki jih potrebujejo za svoje delovanje, in to v uporabi, ne pa tudi v upravljanju. S tem bi se lahko bolj osredotočile na naloge, ki so dejansko v njihovi domeni: povezovanje in vključevanje prebivalcev, krepitev skupnosti, skrb za kulturno in družbeno dogajanje na območju mestne četrti, informiranje občanov, sodelovanje pri urejanju javnih površin, sodelovanje pri načrtovanju urejanja javne infrastrukture, sodelovanje z drugimi ožjimi deli ...
- **S ciljem razbremenitve referentov v MČ in KS ter konsolidacije upravljanja občinskih nepremičnin** bi bilo ustrezno, da se premoženje v lasti občine prenese v upravljanje pristojnemu uradu mestne uprave, ki upravlja z drugim oziroma z večino nepremičnega premoženja občine.
- V letu 2024 je mestni svet v prvi obravnavi potrdil predlog Odloka o organizaciji in delovnem področju Mestne uprave Mestne občine Maribor, ki je predvideval **prenos gospodarjenja z objekti**, ki jih uporabljajo MČ in KS in so v lasti občine, na strokovno službo mestne uprave, pristojno za upravljanje nepremičnin. Nepremičnine, ki jih imajo v lasti posamezni ožji deli, bi tudi po reorganizaciji mestne uprave v skladu s tem predlogom ostale v njihovem upravljanju. Druga obravnava omenjenega predloga odloka v mestnem svetu je predvidena v letu 2026.

CILJI IN UKREPI

PODROČJE 4: UPRAVLJANJE NEPREMIČNIN V LASTI MO MARIBOR

CILJ 4/1 Posodobijo ter z zakonodajo in dejanskim stanjem uskladijo se sklepi, s katerimi so dobile mestne četrti in krajevne skupnosti v upravljanje premoženje v lasti občine.

CILJ 4/2 Mestne četrti in krajevne skupnosti imajo v uporabi le tisto premoženje občine, ki ga potrebujejo za delovanje tajništva in svetov ter za izvajanje svoje dejavnosti.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJEV

- 4/1** Za obdobje do realizacije zastavljenih ciljev oziroma dokler ostajajo MČ in KS upravljavci nepremičnin v lasti občine, se pripravi sprememba statuta, s katero se to omogoči, in pripravijo se novi sklepi o upravljanju, s katerimi dobijo v upravljanje le prostore, ki jih potrebujejo za delovanje in za izvajanje programov dela.
- 4/2** Čim prej se začnejo postopki za prenos nepremičnin, s katerimi zdaj upravljajo MČ in KS, na pristojni urad mestne uprave; ta se zaradi razširjenega portfelja nepremičnin pred tem tudi kadrovske okrepi.
- 4/3** MČ in KS so uporabniki, ne več upravljavci nepremičnin v lasti občine.

SODELUJOČI

Služba za MČ in KS, Urad za gospodarske dejavnosti, mestne četrti in krajevne skupnosti

Rok za izvedbo ukrepov	Kazalnik uspešnosti doseganja cilja
31. 12. 2026	Izdani so novi sklepi, na osnovi katerih MČ in KS upravljajo nepremičnine v lasti občine (če se veljavna ureditev ne spremeni).
31. 12. 2027	MČ in KS niso več upravljavci nepremičnin v lasti občine.

6.8 Upravljanje krajevnih pokopališč

Po Odloku o mestnih četrtih in krajevnih skupnostih med naloge ožjih delov občine v Mestni občini Maribor sodijo tudi naloge s področja gospodarskih javnih služb: upravljanje pokopališč, izvajanje zimske službe, vzdrževanje javnih poti, krajevnih in gozdnih cest. Navedena določba ni več ustrezna, saj MČ in KS ne izvajajo zimske službe niti vzdrževanja gozdnih cest, medtem ko gre pri vzdrževanju cest dejansko za nekategorizirane ceste in ne za javne poti (te sodijo med kategorizirane ceste nižje kategorije).

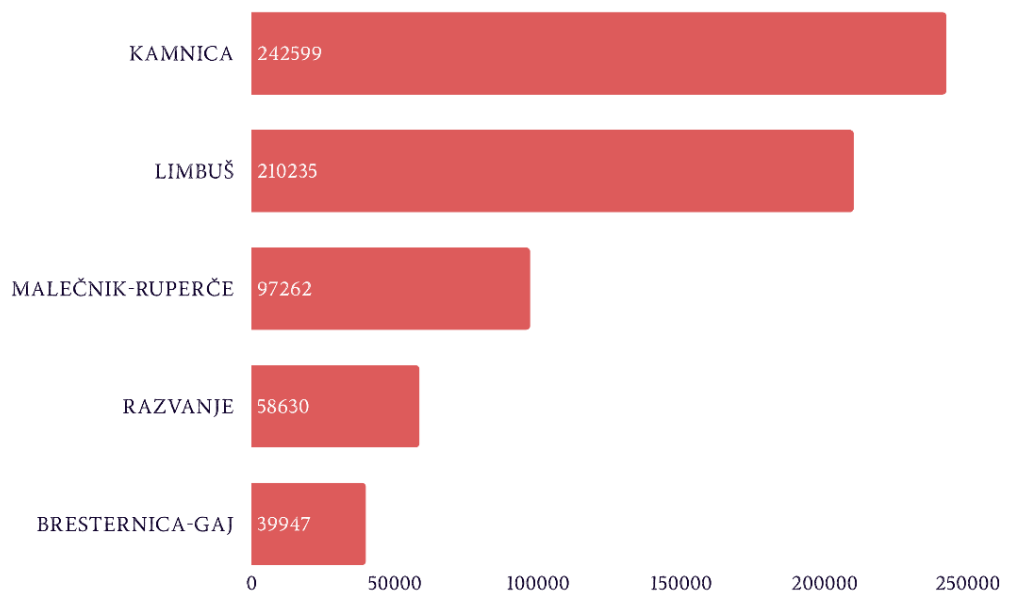
Pet krajevnih skupnosti v Mestni občini Maribor upravlja s krajevnimi pokopališči na svojem območju, to so pokopališča Kamnica in Urban, Gaj nad Mariborom, Gorca nad Malečnikom, Limbuš in Razvanje. Za izvajanje dejavnosti imajo krajevne skupnosti sklenjene pogodbe z zunanjimi izvajalci za pogrebne storitve. Pokopališča v upravljanju krajevnih skupnosti so redno vzdrževana in urejena, pokopališke storitve se izvajajo nemoteno in na krajevno običajne načine.

Zakon o pogrebnih in pokopališki dejavnosti (ZPPDej) v 1. odstavku 27. določa: »Upravljevec pokopališča je občina ali oseba javnega prava, ki jo za upravljavca določi organ, pristojen za izvrševanje proračuna občine, s svojim aktom v skladu z zakonom, ki ureja ravnanje s stvarnim premoženjem države in lokalnih skupnosti.« V letu 2024 je mestni svet sprejel novi Odlok o pokopališkem redu v Mestni občini Maribor, v okviru katerega je na novo definirano izvajanje pokopališke dejavnosti; med drugim je glede upravljanja krajevnih pokopališč zdaj v 3. členu določeno: "(2) Upravljavci pokopališč v mestni občini so lahko naslednje krajevne skupnosti: Malečnik-Ruperče, Kamnica, Bresternica-Gaj, Limbuš in Razvanje za pokopališča na območju teh krajevnih skupnosti ali javno podjetje, kot izvajalec gospodarske javne službe. (3) Mestna občina na pisni predlog sveta krajevne skupnosti odloči, da bo upravljevec pokopališča (oziroma pokopališč) na območju te krajevne skupnosti javno podjetje iz prejšnjega odstavka. Navedeni sklep je dokončen za obdobje mandata sveta, ki ga je sprejel."

POKOPALIŠČE	ŠTEVILO GROBNIH MEST	ŠTEVILO POKOPOV (2020-2024)	POVRŠINA (V M ²)	IZVAJALEC POGREBNIH STORITEV
KAMNICA	1759	487	19.947	YAMACO
URBAN	106	6	769	YAMACO
LIMBUŠ	1529	470	11.458	YAMACO
GORCA NAD MALEČNIKOM	619	144	6113	HELP
RAZVANJE	304	101	2832	YAMACO
GAJ NAD MARIBOROM	131	33	1847	YAMACO

SLIKA 10: Pokopališča v upravljanju MČ in KS - osnovni podatki. (vir podatkov: KS Kamnica, Limbuš, Bresternica-Gaj, Razvanje, Malečnik-Ruperče)

V proračunu MOM oziroma v finančnih načrtih KS Kamnica, Limbuš, Bresternica-Gaj, Malečnik-Ruperče in Razvanje so pod postavko Upravljanje pokopališč predvidena sredstva za tekoče vzdrževanje pokopališč in mrliških vežic, kot so odvoz smeti, pisarniški material (izdaja dovolilnic za postavitev spomenika na pokopališču, letna izdaja položnic za grobnine in podobno), električna energija, čistilni material in storitve, voda, komunalne storitve, poštna storitve, urejanje okolice, najem zabojujnikov za smeti ter različna popravila na pokopališki infrastrukturi.

SLIKA 11: Pregled realizacije odhodkov na proračunski postavki Upravljanje pokopališč, obdobje 2019-2024 (vir podatkov: Zaključni računi proračunov Mestne občine Maribor)

UGOTOVITVE:

- **V primeru potreb po večjih vlaganjih** (npr. investicije na pokopališki infrastrukturi, izgradnja žarnih temeljev in žarnega zidu ...) je zadnja leta v posameznih primerih prihajalo do težav, saj prihodki od grobnin in pokopaliških storitev, ki jih prejema lokalne skupnosti, niso zadoščali za vsa potrebna vlaganja (npr. postavitve temeljev za nove grobove, žarnega zidu, vlaganja v poslovilno vežo ...). Veljavne cene najema grobnih mest in pogrebnih storitev, ki se sprejemajo s sklepom mestnega sveta, namreč niso bile spremenjene vse od leta 2009 do sredine leta 2025, ko je bil uveljavljen novi cenik.
- V primerih pokopališč na Gaju, Urbanu, Gorci in v Limbušu je treba **urediti lastništvo oziroma ustrezne razpolagalne pravice** za upravljanje in vlaganja v infrastrukturo, saj so zemljišča, na katerih so ta pokopališča, v celoti (Urban, Gaj) ali deloma (Gorca, Limbuš) v lasti župnij. Neurejeno lastništvo otežuje izvajanje upravljanja pokopališč in vlaganj v pokopališko infrastrukturo, nenazadnje pa tudi ZPPDej občinam nalaga obveznost pridobitve lastništva oziroma razpolagalne pravice za upravljanje pokopališč, ki niso v njihovi lasti (čeprav zakon ne opredeljuje, kako naj to izvedejo). Občina, ki ni lastnik pokopališča ali nima urejene razpolagalne pravice, za upravljanje pokopališča uporablja določila zakona, ki ureja gospodarske javne službe, vendar mora najkasneje v desetih letih od uveljavitve zakona (do oktobra 2026) zagotoviti izvajanje pokopališke dejavnosti v skladu s tem zakonom (1. odstavek 63. člena).
- **Veljavna določba v Odloku o pokopališkem redu v Mestni občini Maribor** – da lahko šele na predlog sveta lokalne skupnosti občina odloči, da bo upravljavec pokopališča javno podjetje –, lahko v praksi predstavlja težave. Teoretično namreč takšna ureditev omogoča, da se upravljavec menja na vsaka štiri leta (z vsako menjavo sveta KS). Že zdaj sta na območju občine dva modela – mestni pokopališči Dobrava in Pobrežje upravlja javno podjetje, katerega osnovna dejavnost so pogrebne storitve, medtem ko šest okoliških pokopališč upravlja lokalne skupnosti.

- Vzpostaviti je treba digitalno evidenco grobnih mest in orodje za iskanje grobnih mest tudi za pokopališča, ki so v upravljanju krajevnih skupnosti (lahko v okviru podstrani krajevnih skupnosti, ki upravljajo pokopališča), enako kot je že vzpostavljeno za pokopališči Pobrežje in Dobrava.

CILJI IN UKREPI

PODROČJE 5: UPRAVLJANJE KRAJEVNIH POKOPALIŠČ

CILJ 5 Višji standard vzdrževanosti in urejenosti krajevnih pokopališč, digitalizacija evidenc o pokojnikih in grobovih.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJEV

- 5/1** Ureditev lastništva ali razpolagalnih pravic za zemljišča na Gaju, Urbanu, Gorci in v Limbušu, ki niso v lasti občine oz. krajevne skupnosti.
- 5/2** Digitalizacija evidence grobnih mest na vseh pokopališčih ter možnost iskanja grobnih mest po spletu in preko mobilne aplikacije.

SODELUJOČI

Služba za MČ in KS, krajevne skupnosti, pravna služba MOM, Urad za komunalo, promet in prostor,

Rok za izvedbo ukrepov	Kazalnik uspešnosti doseganja cilja
31.12.2027	Urejeno lastništvo zemljišč oziroma razpolagalne pravice za pokopališča, kjer občina ni lastnica.
31.12.2028	Vzpostavljeni so digitalizirane evidence za krajevna pokopališča ter iskalnik grobnih mest na spletu in v mobilni aplikaciji.

6.9 Vzdrževanje nekategoriziranih cest

Kot že ugotovljeno pri prejšnji točki, odlok določa, da MČ in KS vzdržujejo »javne poti«, kar pa ne drži, saj gre pri javnih poteh za kategorizirane ceste, ki pa jih MČ in KS ne vzdržujejo niti na cestah ne morejo izvajati investicij. Dejansko MČ in KS izvajajo vzdrževanje nekategoriziranih cest kot jih določa Zakon o javnih cestah (3. točka 14. člena): »Nekategorizirana cesta je vsaka prometna površina, ki ni kategorizirana kot javna cesta in na kateri se opravlja promet na način in pod pogoji, kot jih v skladu s predpisi o varnosti cestnega prometa določijo lastnik ali od njega pooblaščen upravljavec te prometne površine (gozdne ceste, dovozne ceste in pristopi do objektov ter zemljišč, funkcionalne prometne površine ob objektih, avtobusne postaje, ceste v zasebni lasti in podobne ...«

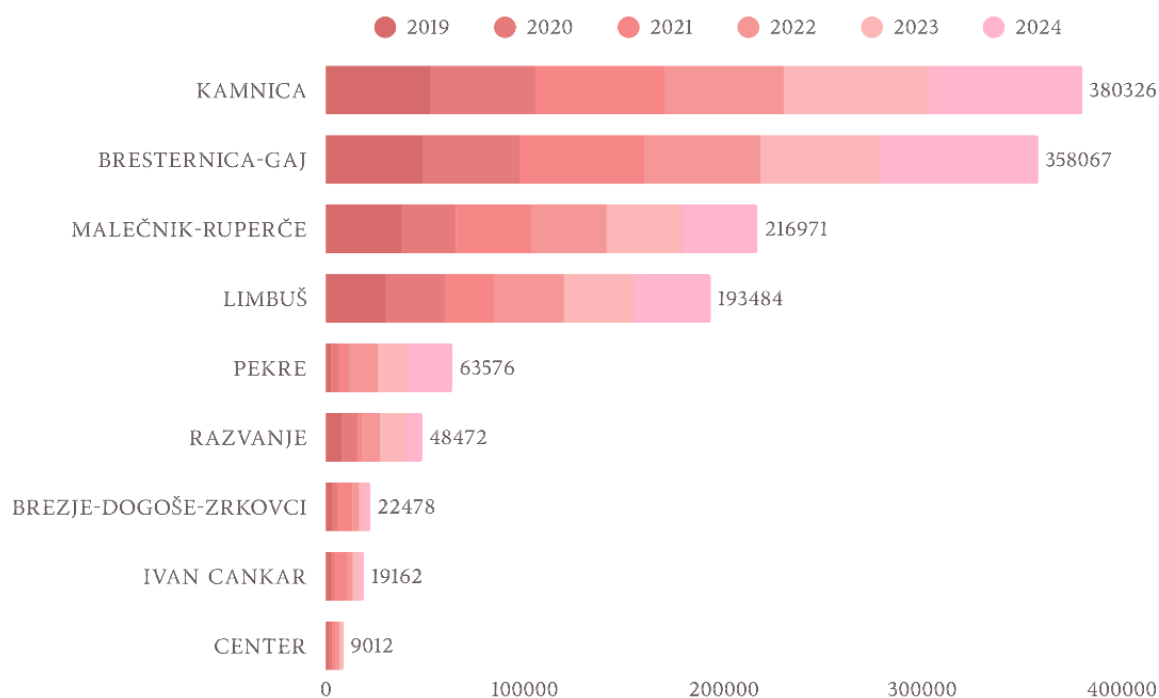
Vzdrževanje takšnih cest, ki so pomembne za dostop določenega števila občanov do njihovih domov v predelih, kjer ni javnih cest, izvajajo vse krajevne skupnosti in tri mestne četrti – Center, Ivan Cankar ter Brezje-Dogoše-Zrkovci; slednje sicer v bistveno manjšem obsegu, saj ležijo na pretežno urbanih predelih. Ob tem velja pojasniti, da se lahko s sredstvi občine vzdržujejo samo površine, ki potekajo po občinskih zemljiščih. Izvajalci vzdrževanja v posamezni MČ oziroma KS v tekočem letu so izbrani z javnim naročilom, v okviru dinamičnega nabavnega sistema; javno naročilo izvede mestna uprava oziroma Služba za javna naročila, pogodbo z izbranim izvajalcem pa sklene posamezna MČ oziroma KS oziroma predsednik sveta.

V skladu z Odlokom o mestnih četrtih in krajevnih skupnostih bi morala občina sredstva za izvajanje te naloge nameniti "po sprejetih kriterijih" (10. člen), vendar takšnih kriterijev MOM doslej ni oblikovala. Načeloma se tako v vsakoletnem občinskem proračunu sredstva za ta namen načrtujejo približno v obsegu realizacije predhodnega leta oziroma se prilagajajo (zvišujejo) glede na morebitne ugotovljene spremenjene okoliščine (npr. potreba po večjem vzdrževanju zaradi pogostih vremenskih ujm) ter tudi glede na politična usklajevanja v mestnem svetu ob sprejemanju proračuna.

Predvsem sveti krajevnih skupnosti izpostavljajo, da vsakokratna zagotovljena sredstva v občinskem proračunu zadoščajo za vzdrževanje najnujnejšega oziroma najbolj problematičnih odsekov nekategoriziranih cest, ne pa

za vse potrebno vzdrževanje. Pri pregledu podatkov o realizaciji na postavki »Vzdrževanje javnih poti – letno in zimsko« ugotovimo, da je realizacija, glede na vsakokratni sprejeti finančni načrt, skoraj 100-odstotna – da so torej bila porabljena praktično vsa predvidena sredstva.

SLIKA 12: Pregled realizacije odhodkov na postavki Vzdrževanje javnih poti - zimsko in letno, obdobje 2019-2024 (vir podatkov: zaključni računi proračunov MOM)

MČ in KS, ki vzdržujejo nekategorizirane ceste, k pripravi letnega načrta vzdrževanja pristopajo različno; v nekaterih ožjih delih se letni načrt vzdrževanja pripravi v okviru delovnega telesa sveta MČ oz. KS (npr. odbor ali komisija za komunalno) in ga svet potrdi oziroma se seznanijo z njim. V drugih popis najnujnejših potreb po vzdrževanju v konkretnem letu, tudi na osnovi terenskih ogledov, pripravijo referent skupaj s predstavnikom sveta (predsednik sveta, predsednik komunalne komisije ...). Mestna uprava oz. strokovna služba – urad za komunalno, promet in prostor – se v načrtovanje in izvajanje te naloge strokovno ne vključuje.

UGOTOVITVE

- **Pri vzdrževanju nekategoriziranih cest občina nima celovitega pregleda** nad stanjem infrastrukture, ki sodi v to kategorijo, niti nad izvajanjem te naloge: npr. kakšno dostopnost zagotavljajo posamezne ceste (npr. do stanovanjskega objekta, do kmetijskih površin ...), ali so javnega ali nejavnega značaja itd., kakšno je lastništvo zemljišč, po katerih potekajo ceste ... Posebno pozornost je treba posvetiti dejstvu, da v posameznih primerih nekategorizirane ceste potekajo po zemljiščih, ki so le v delni lasti občine ali celo sploh niso v njeni lasti; to otežuje izvajanje te naloge, saj občina javnih sredstev ne more namenjati za premoženje, ki ni v njeni lasti.
- **MČ in KS, ki izvajajo to nalogo**, poročajo, da je treba, s ciljem zagotavljanja ustrezne prevoznosti, na posameznih odsekih nekategoriziranih cest vzdrževalna dela izvajati vsako leto oziroma celo večkrat letno; zaradi lastnosti terena, vremenskih neprilic, večje obremenitve s prometom ... namreč nasuti material hitro odnese z vozišč. Zaradi potreb po ponavljajočem se vzdrževanju določenih istih odsekov je občina v zadnjih letih že preverjala možnosti, da pomembnejše tovrstne odseke kategorizira in asfaltira; osnova za nadaljnje korake k učinkovitejšemu vzdrževanju teh cest tako že obstaja.

CILJI IN UKREPI

PODROČJE 6: VZDRŽEVANJE NEKATEGORIZIRANIH CEST

CILJ 6 Določi se optimalen model vzdrževanja nekategoriziranih cest v občinski lasti, da se vzpostavi gospodarno in učinkovito izvajanje te naloge.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJA

- 6/1 Izdelava pregleda stanja in evidence nekategoriziranih cest na območju Mestne občine Maribor (lastništvo, pomembnost, promet ...).
- 6/2 Na osnovi ugotovitev v okviru pregleda stanja se, v sodelovanju med strokovno službo mestne uprave ter MČ in KS, določijo nadaljnji koraki in pripravijo letni načrti vzdrževanja po posameznih delih občine oziroma območjih.
- 6/3 Določijo se najustreznejši model vzdrževanja (preostalih) nekategoriziranih cest (možnosti: naloga je še naprej v domeni MČ in KS ali se prenese na urad za komunalno oziroma koncesionarja, ki izvaja službo, predstavniki MČ in KS pa se vključujejo kot poznavalci terena). Če ostane naloga na MČ in KS, se določijo tudi kriteriji za razdelitev sredstev med MČ in KS za izvajanje te naloge upoštevajoč zastavljeni model.
- 6/4 Kjer se ugotovi, da je to strokovno upravičeno (glede na merila, določena z ustrežno uredbo, ki ureja merila za kategorizacijo javnih cest), se izvede kategorizacija in zatem postopoma asfaltiranje cest.
- 6/5 Dokler ostaja naloga vzdrževanja nekategoriziranih cest v domeni krajevnih skupnosti in mestnih četrti, se v izvajanje naloge vključuje tudi pristojni urad mestne uprave (Urad za komunalno, promet in prostor).

SODELUJOČI

Služba za MČ in KS, Urad za komunalno, promet in prostor, MČ in KS

Rok za izvedbo ukrepov	Kazalnik uspešnosti doseganja cilja
30.10.2027	Izdelana je evidenca nekategoriziranih cest za celotno območje občine.
31.12.2026	Pripravljen je letni načrt vzdrževanja za leto 2027.
31.10.2026	Izdelani so model vzdrževanja in kriteriji za razdelitev sredstev med MČ in KS za izvajanje te naloge.
31.12.2026	Pristojni urad je vključen v načrtovanje in spremlja izvajanje vzdrževanja nekategoriziranih cest.
31.12.2027	Izvedena je kategorizacija in pripravljen je načrt asfaltiranja.

6.10 Program dela – dejavnost mestnih četrti in krajevnih skupnosti

V okviru proračuna občine se v finančnih načrtih MČ in KS na postavki Programi dela MČ in KS načrtujejo sredstva, ki so namenjena izvajanju aktivnosti in dogodkov za prebivalce posameznega dela občine – gre za izvajanje lastne dejavnosti MČ oziroma KS. Ob odhodkih, ki so namenjeni neposredno za izvedbo programov in aktivnosti, izdajo krajevnih glasil, organizacijo dogodkov, reprezentanco ..., se sredstva na tej postavki namenjajo tudi za obratovalne stroške prostorov, v katerih se programi izvajajo.

Vsaka MČ in KS v svojem finančnem načrtu okvirno predvidi program aktivnosti, ki jih bo izvedla v proračunskem letu. Ob koncu leta na spletni strani občine MČ in KS tudi objavijo pozive k oddaji vlog za vključitev v "program dela", torej za različnih aktivnosti za občane: od ustvarjalnih delavnic in krožkov do tečajev in predavanj za različne ciljne skupine. V programe MČ in KS se vključujejo predvsem lokalna, krajevna društva, iniciative in druge asociacije. O vključitvi posameznega prijavitelja v izvajanje programov dela odloči svet MČ oziroma KS, pri izbiri pa imajo prednost izvajalci, ki delujejo na njenem območju in izvajajo nepridobitne dejavnosti, namenjene predvsem prebivalcem iz neposrednega okolja. Dejavnosti morajo biti za udeležence brezplačne.

UGOTOVITVE:

- **V prostorih MČ in KS iz leta v leto potekajo zelo podobne aktivnosti**, ki jih za različne ciljne skupine v okviru programov dela izvajajo v veliki meri iste organizacije, iniciative in posamezniki; izvajalci, ki so z MČ oziroma KS uspešno sodelovali že v predhodnem letu, imajo pri vključitvi v program dela oziroma zasedanju razpoložljivih terminov tudi prednost. Vključenost v te aktivnosti se po ožjih delih zelo razlikuje, zlasti v mestnih četrtih pa dosežejo le majhen del prebivalstva oziroma se izvajajo v relativno zaprtih krogih stalnih udeležencev. V nekaterih ožjih delih je skozi vse leto veliko dogajanja, v drugih izvajajo le nekaj celoletnih aktivnosti v svojih prostorih (npr. krožki, rekreativna vadba). Praksa kaže, da sta obseg in raznolikost programov, ki jih izvajajo MČ in KS, najbolj odvisna od motiviranosti in angažiranosti članov svetov, posebej predsednikov in članov delovnih teles, ki jih sveti imenujejo za organizacijo dogodkov, ponekod tudi angažiranosti referentov.
- **Aktivnosti za občane so praviloma bogatejše v krajevnih skupnostih** kot v mestnih četrtih; v primestnih naseljih se prebivalci bolje poznajo med seboj, bolj čutijo pripadnost skupnosti, večja je tudi motiviranost izvoljenih članov svetov za tovrstne vsebine.
- **Manjkajo socialne vsebine**, vsebine s področja medgeneracijskega povezovanja, medsosedske pomoči in prostovoljstva. Veliko je še možnosti aktivacije, ki jih imajo MČ in KS tako v smislu prostora kot kadra (člani svetov, uslužbenci, društva) za obogatitev navedenih aktivnosti. MČ in KS se lahko organizirajo kot eden od nosilcev v programih medgeneracijskega povezovanja (kot koordinatorji), kot koordinator aktivnosti za starejše (navseznanje na program dela posamezne MČ in KS), dnevni centrov za starejše (v za to primernih prostorih MČ in KS), vzpostavitev in koordinacije prostovoljske mreže za medsosedsko pomoč, kot podpora načrtovanju ukrepov za izboljšanje dostopnosti starejših (v navezi s Svetom za starejše kot posvetovalnim telesom župana ter strokovnimi službami občine) ter kot koordinatorji na področju skupnostne dolgotrajne oskrbe (v sodelovanju z izvajalci pomoči na domu, s socialno službo, domovi starejših, nevladnimi organizacijami).
- **Akcijski načrt Starosti prijazen Maribor**, ki ga je v letu 2025 pripravil Svet za starejše in na 30. redni seji sprejel Mestni svet Mestne občine Maribor, vidi ožje dele občine kot nosilce predvsem pri ukrepih, ki: 1. se nanašajo na pripravo infrastrukturnih rešitev za mobilnost starejših in dostopnost vadbeneh naprav, prilagojenih tej ciljni skupini, 2. za delovanje dnevnih centrov aktivnosti za starejše v vsakem ožjem delu, 3. ki se nanašajo na izvajanje vsebin za digitalno opismenjevanje ter 4. pri pomoči starejšim, ki so osamljeni.
- Manjkata **kulturna ponudba na višji ravni in ponudba vsebin za mlade**.
- **V Lokalnem programu za kulturo** v Mestni občini Maribor (LPK) 2024-2027 je, v okviru ukrepa št. 5 – *Seznam infrastrukture za kulturo v MOM*, predvidena možnost uporabe neizkoriščene občinske infrastrukture za kulturne dejavnosti, v ukrepu 16 – *Pričetek procesa vzpostavitve skupnostnih prostorov za kulturne programe zunaj mestnega jedra* pa organizirane javne razprave o potrebah in ciljnih posameznih projektov. Kot navaja LPK, so v zasnovi projekti na Tezmem, v Limbušu in Magdaleni, največje potrebe pa so prepoznane tudi na Studencih, Pobrežju in v Brezju (z Dogošami in Zrkovci). Velik skupnostni potencial kaže tudi širše območje nekdanje MTT v Melju. Kot sodelujoče pri izvajanju tega ukrepa so predvidene tudi MČ in KS.
- **Lokalni program mladih**, ki je v dokončevanju, bo predvidoma predvidel izvajanje različnih vsebin mladinskega sektorja v prostorih mestnih četrti in krajevnih skupnosti. Občina namreč želi te vsebine decentralizirati in jih približati mladim na način, da jih izvaja v konkretnem okolju, v katerem živijo. S

tem bi postali mladinski programi dostopnejši svojim ciljnim skupinam; predvsem je to pomembno za mlade, ki živijo v predelih, ki so bolj oddaljeni od središča mesta. Ukrepi na tem področju se zato načrtujejo v povezavi z ukrepi iz poglavja 9 te strategije - Prostorski pogoji mestnih četrti in krajevnih skupnosti.

- **Relativno malo je sodelovanja med ožjimi deli**, na primer pri organizaciji dogodkov, čeprav lahko skupni pristop prinese sinergijske učinke, kot so aktivacija in doseg večjega dela prebivalstva, nižji stroški izvedbe aktivnosti (prostori, oprema, organizacija ...), to pa lahko ima za rezultat večji izkoristek občinskih prostorov ter vloženega dela in sredstev, kvalitetnejše dogodke za širšo skupino prebivalstva in povezovanje prebivalstva na širšem območju ter lahko preide v trajen način delovanja MČ in KS.
- **MČ in KS potrebujejo strokovno in politično podporo** občine pri izvajanju svojih dejavnosti.

CILJI IN UKREPI

PODROČJE 7: PROGRAM DELA - DEJAVNOST MČ IN KS

CILJ 7 Vse MČ in KS skrbijo za bogato kulturno, družbeno ... življenje na svojem območju na način, da nagovorijo čim več občanov in vse demografske skupine. Posebna pozornost se nameni socialnim vsebinam, s katerimi se zasledujejo cilji s področja aktivnega in varnega staranja.

V organizacijo in izvedbo se vključuje čim več organizacij in posameznikov ter se, vedno ko je mogoče, povezujejo z drugimi, predvsem sosednjimi MČ in KS. Pri navedenih aktivnostih gre za izvajanje dejavnosti posamezne mestne četrti oziroma krajevne skupnosti.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJA

- 7/1** MČ in KS v sodelovanju z občino kontinuirano skrbijo za urejanje in izboljšavo obstoječih ter vzpostavljanje novih javnih prostorov - zaprtih in odprtih -, kjer je omogočeno in se spodbuja aktivno športno, kulturno, družabno ... življenje in povezovanje prebivalcev na (mikro)lokalni ravni, v njihovem neposrednem življenjskem okolju.
- 7/2** Opredelijo se potenciali obstoječih prostorov MČ in KS za vključevanje dodatnih, novih vsebin, ki jih zdaj njihova dejavnost ne zajema (kulturnih, mladinskih, vsebin za starejše in medgeneracijskih vsebin).
- 7/3** Za vsako MČ in KS se identificirajo možnosti sodelovanja v aktivnostih, vezanih na aktivno in varno staranje v koordinaciji z aktivnostmi, ki se izvajajo na ravni občine.
- 7/4** V okviru (letnega, večletnega) načrta uporabe prostorov MČ in KS se, ob že uveljavljenih "programih dela", predvidijo nove vsebine, ki jih izvajajo 1. izvajalci v mladinskem sektorju (nevladne organizacije, javni zavodi s področja mladine), 2. kulturne vsebine v organizaciji producentov iz kulturnih javnih zavodov in nevladnega sektorja ter 3. vsebine, s katerimi se zasledujejo cilji na področju aktivnega staranja v lokalnem okolju.
- 7/5** V okviru MČ in KS (sveti, NVO, uslužbenci občine) se določijo lokalni koordinatorji za podporo staranju v skupnosti, ki sodelujejo s strokovnimi službami in izvajalci na tem področju.
- 7/6** Deljenje dobrih praks med ožjimi deli. Mestne četrti in krajevne skupnosti, v katerih se redno izvajajo raznolike dejavnosti, namenjene širšemu krogu prebivalstva, pomagajo drugim ožjim delom, ki so pri tem manj uspešni, pri prehajanju na podoben način dela.
- 7/7** Skupna uporaba prostorov. Prostori v lasti, zlasti pa v upravljanju posameznih MČ in KS ter v lasti občine, ki so primerni za izvajanje aktivnosti in dogodkov za občane, souporablja več MČ in KS. Predvsem se možnost souporabe omogoči tistim ožjim delom, ki sami nimajo primernih prostorov, ter sosednjim MČ in KS. S tem se omogočijo kvalitetnejše in obsežnejše izvajanje programov dela v vseh ožjih delih ter boljši izkoristek prostorov.
- 7/8** Prenos dobrih praks razvoja skupnostnih centrov in vključevanja prebivalstva na lokalni ravni (iz Slovenije in tujine).

SODELUJOČI

Mestne četrti in krajevne skupnosti, Urad za mladino in kulturo, Urad za gospodarske dejavnosti

Rok za izvedbo ukrepov	Kazalnik uspešnosti doseganja cilja
31.12.2030	V vsakem delu MOM (lahko povezano za več MČ in KS skupaj) so vzpostavljeni dodatni, novi prostori in javne površine, na katerih se izvajajo dejavnosti MČ in KS za občane.
31.10.2026	Izdelan je pregled obstoječih prostorov MČ in KS z identifikacijo možnosti za postopno vključevanje novih vsebin, posebej s področja kulture, mladine in starejših.
31.12.2026	V prostorih MČ in KS, ki so za to primerni, se v okviru programa dela posamezne MČ oz. KS za leto 2027 predvidijo nove, dodatne vsebine s področij kulture, mladine in starejših ter medgeneracijske vsebine v skladu z usmeritvami strateških dokumentov občine za ta področja. Praksa se v naslednjih letih nadaljuje.
31.12.2027	Prostori MČ in KS, ki so za to primerni, so (priložnostno) v souporabi več MČ in KS, posebej tistih, ki nimajo lastnih primernih prostorov za (večje) dogodke. Novi programi, dogodki ... za občane zlasti v tistih MČ in KS, ki so zdaj zaradi prostorske stiske omejeni pri izvajanju programov (vsaj trije novi programi letno).
31.12.2030	Vzpostavljenih je vsaj 5 novih praks skupnostnih centrov in/ali vključevanja prebivalstva.

7 OBMOČJA MESTNIH ČETRTI IN KRAJEVNIH SKUPNOSTI

Zakon o lokalni samoupravi (18. člen) določa, da se ime in območje ožjega dela občine določita s statutom občine; Statut MOM v 9. členu sicer navaja samo nazive ožjih delov, ne pa tudi njihovih območij niti sedežev. ZLS nadalje določa, da mora pri notranji členitvi občinski svet upoštevati zemljepisne, zgodovinske, gospodarske, upravne, kulturne in druge značilnosti območja, da gre torej predvsem za teritorialno razdelitev občine na več delov.

Če se občina odloči ukiniti ožji del ali spremeniti njegovo območje, to izvede s sklepom občinskega sveta (18. člen ZLS) in s spremembo statuta. Takšna sprememba sicer začne veljati šele po izteku aktualnega mandata sveta ožjega dela občine, mora pa pred ustanovitvijo ožjih delov ali spremembo njihovih območij in imen občinski svet na zborih krajanov ali referendumu ugotoviti interes prebivalcev teh območij.

UGOTOVITVE

- **Prostorsko, investicijsko, razvojno ... načrtovanje** občine skoraj vedno presegajo območje ene mestne četrti ali krajevne skupnosti; spomnimo, da strategija prostorskega razvoja mesta Maribor (Občinski prostorski načrt) le-to deli na štiri dele. Zato je smiselno razmišljati o povezovanju in ne morebitnem dodatnem drobljenju oziroma členitvi območja občine.
- **Razdelitev občine na ožje dele** mora biti takšna, da se lahko vsak del posebej in občina kot celota najučinkoviteje odzivajo na potrebe prebivalstva. Bolj učinkovito organizirani in upravljani ožji deli občine, nenazadnje, pomenijo tudi drugačno dožemanje potenciala ožjih delov in večjo motiviranost občanov za sodelovanje pri urejanju skupnih zadev.
- **Območja oziroma meje med ožjimi deli občine**, ki so, kot že ugotovljeno, nastali s preprostim združevanjem starih krajevnih skupnosti, niso povsod v celoti ustrezni glede na dosedanji in predvideni prostorski razvoj (npr. nove stanovanjske soseske, nove vpadnice, spremenjeni prometni tokovi,

spremembe v družbeni infrastrukturi ...). Zato je smiselno preveriti vsa območja ožjih delov. V okviru analize je bilo predvsem ugotovljeno, da je treba podrobneje obravnavati območja naslednjih mestnih četrti:

- **MČ Center in MČ Ivan Cankar, MČ Koroška vrata:** vsaka od sosednjih MČ ima svoj urbani del in primestne dele, ki širijo območje mestne četrti, hkrati pa skupaj ne delujejo kot funkcionalna celota (npr. Vinarje, Ribniško selo, Stolni vrh, Košaki, Počehova, Pikel ...). Dejansko urbana območja vseh treh četrti zaokrožajo območje, ki se ga dojema kot (razširjeno) središče mesta, in imajo zato velik potencial za združitev v enotno centralno mestno četrt, primestni predeli pa bi se lahko oblikovali kot krajevne skupnosti;
- **MČ Studenci:** zahodna obvoznica je to mestno četrt razdelila na »stari« (vzhodni) in »novi« (zahodni) del, v katerem se z novimi stanovanjskimi soseskami in hitro naraščajočim številom prebivalstva oblikuje povsem drugačno urbano območje;
- **MČ Nova vas in MČ Radvanje:** soseska Borova vas je v naravi bolj del mestne četrti Nova vas, čeprav sodi v MČ Radvanje, ki v večjem delu leži na drugi strani zahodne obvoznice;
- **MČ Tabor in MČ Magdalena:** širše območje desnega brega Drave se med prebivalstvom dojema predvsem kot »Tabor«. V obeh primerih gre za po površini manjši četrti (Magdalena je druga najmanjša četrt, Tabor pa četrt, sicer z velikim številom prebivalcev), zato velja preveriti, ali bi bilo smiselno območji združiti v eno veliko mestno četrt;
- **MČ Tabor in MČ Tezno:** MČ Tabor na jugovzhodu sega vse do industrijsko-poslovne cone med Tržaško cesto in železniško progo, saj šele ta predstavlja mejo s sosednjo MČ Tezno. Preveriti, ali bi bilo smiselno območje zahodno od železniške proge priključiti k MČ Tezno.

CILJI IN UKREPI

PODROČJE 8: OBMOČJA MESTNIH ČETRTI IN KRAJEVNIH SKUPNOSTI

CILJ 8 Območja mestnih četrti in krajevnih skupnosti so določena smiselno in funkcionalno glede na zemljepisne, zgodovinske, gospodarske, upravne, kulturne in druge značilnosti ter tako, da lahko vsaka kar najbolje odgovarja na pričakovanja in potrebe prebivalstva na svojem območju in uresničuje poslanstvo ožjih delov, ki je določeno s statutom občine.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJA

- 8/1** Preveri se ustreznost notranje teritorialne členitve Mestne občine Maribor. Če oziroma kjer se ugotovi, da bi bila potrebna sprememba, se pripravi predlog preoblikovanja območja ožjega dela. Pri morebitnem redefiniranju mej se upoštevajo zakonske določbe glede notranje členitve občin, prostorski okoliši, katastrske občine.
- 8/2** V Statutu MO Maribor se določijo območja ožjih delov občine.
- 8/3** Ne glede na to, ali se območja ožjih delov spremenijo ali ostanejo enaka, se spodbuja čim več povezovanja in sodelovanja med mestnimi četrtmi in krajevnimi skupnostmi, zlasti med sosednjimi; program aktivnosti, v katerih bodo MČ in KS sodelovale, je del finančnega načrta vsake MČ in KS (obrazložitev).

SODELJUJOČI

Služba za MČ in KS, Služba za GIS, Služba za pravne zadeve, zunanje strokovne organizacije (npr. GURS), Delovna skupina za določitev območij MČ in KS

Rok za izvedbo ukrepov	Kazalnik uspešnosti doseganja cilja
31.12.2027	Pripravljen predlog območij MČ in KS.
31.12.2027	V Statutu MOM so določena območja MČ in KS.
takoj	Povezano sodelovanje med ožjimi deli na širših območjih, ki presegajo meje MČ in KS, pri organizaciji dogodkov in aktivnosti.

8 SVETI MESTNIH ČETRTI IN KRAJEVNIH SKUPNOSTI

Zakon o lokalni samoupravi določa (19. člen), da je organ ožjega dela občine svet. Izvolijo ga volilni upravičenci s stalnim bivališčem na območju ožjega dela in na način kot je določen z zakonom.

Zakon za člane svetov ožjih delov določa nezdržljivost funkcij in član sveta ožjega dela občine ne morejo postati župan, podžupan in javni uslužbenec, medtem ko nezdržljivost funkcije člana sveta ožjega dela s funkcijo občinskega svetnika ni določena. S statutom lahko občina tudi določi, da njeni ožji deli nimajo svetov. Volitve v svete ožjih delov potekajo hkrati z volitvami županov in volitvami članov občinskega sveta. Iz 11. člena ZLS izhaja posreden način odločanja občanov preko občinskih in mestnih svetov pa tudi svetov ožjih delov občine: *"Občani v občinah odločajo o zadevah lokalne samouprave preko svetov, sestavljenih iz članov, ki jih volijo svobodno in tajno na podlagi neposredne, enake in splošne volilne pravice."*

Sodelovanje svetov MČ in KS z mestnim svetom

Preko sveta prebivalci ožjega dela občine uresničujejo ustavno pravico, ki vsem državljanom zagotavlja možnost sodelovanja pri upravljanju javnih zadev; v primeru lokalne samouprave in ožjih delov občine to sodelovanje poteka posredno, preko svetov ožjih delov (če je s statutom občine določeno, da imajo ožji deli svete); svete namreč izvolijo občani kot svoje predstavnike, ki sodelujejo predvsem z občinskim svetom v skladu z 19.a členom zakona. Ta, med drugim, v drugem odstavku določa: *»Svet ožjega dela občine lahko občinskemu svetu predlaga odločitve, ki se nanašajo na ožji del občine.*

V praksi so primeri, ko bi svet ožjega dela neposredno naslovil predloge odločitev na mestni svet na način kot ga v tem členu predvideva zakon, v MO Maribor zelo redki, kljub temu, da je občinski svet najvišji organ odločanja v okviru vseh pravic in dolžnosti občine (29. člen ZLS).

Nadalje 19.a člen navaja: *»Če tako določa statut občine, mora občinski svet pred sprejetjem odločitve, ki se nanaša na ožji del občine, pridobiti mnenje sveta ožjega dela občine.«* Vsebinsko enako določbo vsebuje tudi Statut Mestne občine Maribor (75. člen, 1. odstavek): *»Kadar mestni svet odloča o zadevah, ki se tičejo samo občanov in občank določene mestne četrti ali krajevne skupnosti, mora pred sprejemom odločitve pridobiti mnenje sveta mestne četrti ali krajevne skupnosti.«* Kot pri 19. členu pojasnjuje Komentar Zakona o lokalni samoupravi, občinski svet odloča, svet ožjega dela pa je organ, ki predlaga in daje mnenje k predlogom, ki jih bo občinski svet obravnaval, vendar slednjega ne more preglasiti. Statut občine lahko tudi določi, da so posamezne odločitve sveta ožjega dela veljavne, ko da nanje soglasje občinski svet (19.a člen ZLS) – iz tega izhaja nadzorna vloga občinskega sveta nad odločitvami sveta ožjega dela občine. Takšno možnost je zakonodajalec predvidel ob upoštevanju dejstva, da imajo ožji deli pravno subjektiviteto, kar pomeni, da lahko nastopajo v pravnem prometu in prevzemajo obveznosti, ki imajo finančne posledice (Komentar Zakona o lokalni samoupravi k 19.a členu).

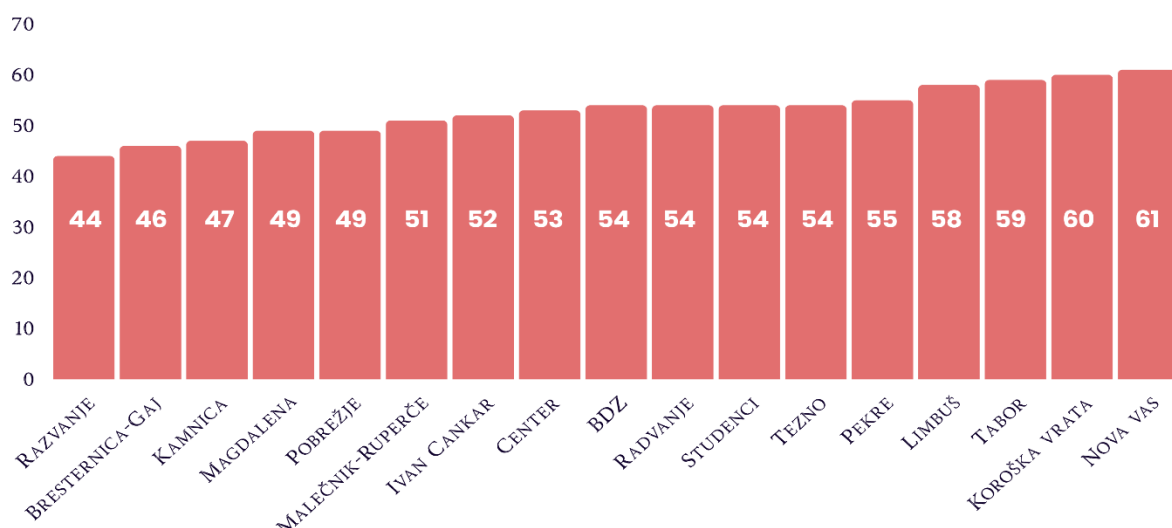
Glede odločanja sveta ožjega dela se smiselno uporablja določba prvega odstavka 35. člena ZLS, ki ureja sprejemanje odločitev v občinskih svetih. To pomeni, da sveti ožjih delov na svojih sejah odločitve sprejemajo z večino opredeljenih glasov navzočih članov. Svet lahko veljavno sklepa, če je na seji navzoča večina članov (glede na število, ki je določeno z ustreznim občinskim aktom).

Volitve članov svetov MČ in KS

Zakon o lokalnih volitvah v 109. členu določa, da se za volitve članov svetov četrtnih skupnosti (v mariborskem primeru mestnih četrti) smiselno uporabljajo določbe kot veljajo za volitve v občinski svet (torej proporcionalni način). V svete krajevnih in vaških skupnosti pa se voli po večinskem sistemu, saj se smiselno uporabljajo določbe, ki veljajo za večinske volitve v občinski svet. Prvo, konstitutivno sejo sveta ožjega dela skliče župan, na njej pa svet iz svojega članstva izvoli predsednika oziroma predsednico sveta. V aktualnem mandatu je

povprečna starost članov in članic svetov mestnih četrti in krajevnih skupnosti Mestne občine Maribor relativno visoka: ob izvolitvi za mandatno obdobje 2022-2026 je bila 53 let (povprečna starost prebivalcev s stalnim prebivališčem je dobrih 45 let). Najstarejši predsednik sveta je bil ob nastopu mandata star 79 let, najmlajši pa 30 let.

SLIKA 13: Povprečna starost članic in članov svetov MČ in KS v mandatu 2022-2026 ob izvolitvi (vir podatkov: Služba za MČ in KS MOM)

Če ožji deli nimajo svetov ali če ožji deli v občini sploh niso ustanovljeni, lahko občinski svet ustanovi tudi krajevne, vaške ali četrtne odbore kot svoja posvetovalna telesa oziroma posebna delovna telesa (19. člen ZLS). Kot določa 30. člen ZLS, člane takšnih odborov imenuje in razrešuje občinski svet izmed prebivalcev posameznih ožjih delov, če ti niso ustanovljeni, pa izmed prebivalcev posameznih območij občine, kot so določena z odlokom. Če tako določi statut občine, lahko, namesto občinskega sveta, člane odborov na zborih občanov imenujejo in razrešujejo tudi prebivalci na nekem območju. Za razliko od svetov takšni odbori niso organi z izvršilno funkcijo in tudi ne morejo opravljati nalog, ki bi bile s statutom lahko prenesene na ožje dele. Lahko pa občina s statutom določi, da ima tudi odbor pravico občinskemu svetu predlagati odločitve, ki se nanašajo na ožji del. Kot pojasnjuje Komentar Zakona o lokalni samoupravi (str. 141), je ta določba namenjena »boljšemu vključevanju in sodelovanju ožjih delov pri posvetovanju o izzivih in rešitvah, ki se dotikajo predvsem ožjih delov, z namenom, da se izkoristi zainteresiranost in aktivnost ljudi, ki tam prebivajo, za reševanje zadev, ki se nanašajo na njihovo neposredno okolje. Tovrstni posvetovalni odbori omogočajo pretok kakovostnih informacij iz ožjih delov občin v organe občine, ki odločajo.«

Število članov

V skladu z 19.a členom ZLS, ki mu sledi tudi 70. člen Statuta MOM, število članov sveta ožjega dela občine določi občinski svet. V MO Maribor je bilo število članov v svetih MČ in KS določeno s Sklepom o določitvi volilnih enot in števila članov za volitve v svete MČ in KS (2002). Sveti štejejo od sedem do sedemnajst članov; največ jih imajo sveti mestnih četrti Pobrežje in Nova vas (17), sledijo Tabor, Tezno, Center, Ivan Cankar in Koroška vrata (15). Sveti MČ Radvanje, Magdalena, Studenci in Brezje-Dogoše-Zrkovci imajo po 13 članov, sveta KS Malečnik-Ruperče in KS Bresternica-Gaj po 9 (v vsaki so bile doslej tri volilne enote, kjer so bili izvoljeni po trije člani) ter sveti KS Kamnica, Limbuš, Pekre in Razvanje po 7.

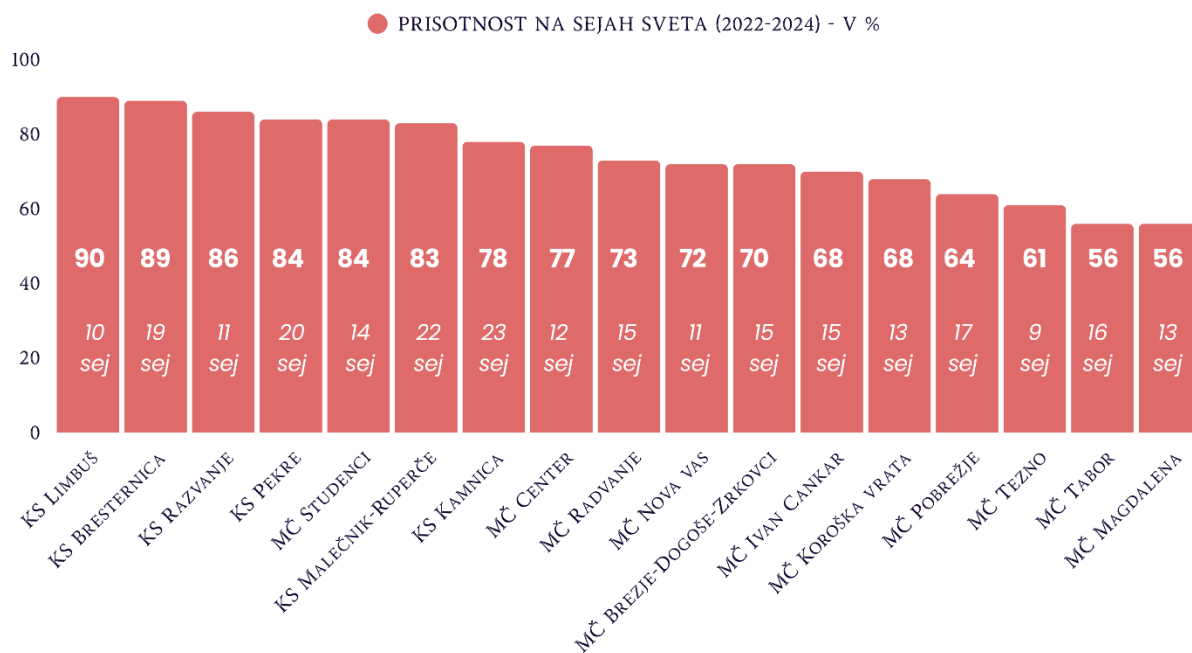
V letu 2024 so se sicer spremenile nekatere določbe Zakona o lokalnih volitvah in spremembe bodo deloma vplivale tudi na volitve v KS Malečnik-Ruperče in Bresternica-Gaj; v vsaki je odslej namesto treh le po ena volilna enota, saj je celotno območje ožjega dela ena volilna enota. Konkretno zakon po novem določa: "Volilna enota za člane sveta krajevne, vaške oziroma četrtne skupnosti je območje krajevne, vaške oziroma četrtne skupnosti."

(109. člen). Sprememba bo v praksi zaživela na prihodnjih lokalnih volitvah, pred tem bo morala MO Maribor pripraviti nov akt, ki določa volilne enote, da bo ta predpis uskladila z zakonodajo (akt potrdi mestni svet).

Glede sklicevanja, ugotavljanja sklepčnosti, odločanja sveta ožjega dela ... se smiselno uporablja določba prvega odstavka 35. člena ZLS, ki ureja sprejemanje odločitev v občinskih svetih, saj svojih poslovníkov ožji deli ne morejo sprejemati (občinske splošne akte sprejema občinski svet). Sveti ožjih delov na sejah odločitve sprejemajo z večino opredeljenih glasov navzočih članov, veljavno pa lahko sklepajo, če je navzoča večina članov (upoštevajoč celotno z občinskim aktom določeno število članov).

V vseh MČ in KS imajo sveti (tako kot, na primer, mestni svet) tudi različna delovna telesa - odbore in komisije -, ki podrobneje obravnavajo zadeve s posameznih delovnih področij (predvsem so to komunala, prireditve, sociala ...), njegovi člani pa so lahko tudi občani, ki sicer niso člani sveta. Varnostni kolegiji predsednika sveta pa spremljajo in obravnavajo z varnostno problematiko na območju MČ oziroma KS in so vanje praviloma vključeni tudi ravnatelji osnovnih šol in vrtcev, medobčinski inšpektor, vodja policijskega okoliša in drugi člani iz strok, ki se jih dotika varnostna problematika.

Pri delu z mestnimi četrtmi in krajevnimi skupnostmi MO Maribor se skozi mandate ugotavlja upadanje operativnosti njihovih svetov. Tekom mandata vedno pogosteje prihaja do težav pri sklicevanju rednih sej zaradi vnaprej pričakovane prenizke prisotnosti članstva ali pa se iz istega razloga preklicujejo že sklicane seje (ta težava je izrazitejša v primeru mestnih četrti). V primerih, ko dalj časa ne uspe izvesti redne seje, svet nujne aktualne zadeve običajno obravnava na dopisni seji (tudi pri dopisnih sejah se občasno ugotavlja nesklepčnost). V zadnjih dveh mandatih (obdobje od konstitutivnih sej konec leta 2018 do konca leta 2024) je bilo nesklepčnih skupno 37 sklicanih sej. Pregled prisotnosti na sejah svetov MČ in KS v mandatu 2022-2026 (do konca leta 2024) pokaže, da se jih med 209. izvoljenimi člani sedem ni udeležilo niti ene seje.

SLIKA 14: Povprečna prisotnost na sejah svetov MČ in KS (mandat 2022-2026) – v % (vir podatkov: Služba za MČ in KS MOM, april 2025)

UGOTOVITVE:

- **Strokovne službe občine ob dolgoletnem delu s sveti MČ in KS ugotavljajo**, da so za njihovo aktivnost v posameznem mandatu ključni posamezniki, običajno so to predsedniki, ki narekujejo dinamiko dela oziroma delovanja sveta in so ključni v komunikaciji z občino, nevladnimi organizacijami in drugimi

deležniki v lokalnem okolju. Prav tako je mogoče sklepati, da na večjo zavzetost za delo v svetih krajevnih skupnosti (v primerjavi z mestnimi četrtmi) vpliva dejstvo, da so tam člani izvoljeni po večinskem volilnem sistemu, torej neposredno, na nestranskih listah, saj v tem primeru tako kandidati kot nosilci list na neki način "zastavijo svoje ime". Hkrati je ena večjih razlik v močnejših in bolj povezanih skupnostih, ki so značilne za primestna naselja v primerjavi z urbanim območjem.

- **V svete četrtih skupnosti**, ki so številčnejši, so člani izvoljeni po proporcionalnem sistemu, z list (predvsem) političnih strank. Ta okoliščina se kontinuirano kaže kot manj ugodna v luči aktivnosti svetov in zavzetosti njihovih članov skozi mandatno obdobje (v svetih mestnih četrti je večja tudi fluktuacija med članstvom). Seveda so tudi izjeme, saj imamo tudi na ravni mestnih četrti primere zelo aktivnega (so)delovanja svetov tako v smislu odzivnosti pri pripravi različnih rešitev na ravni občine kot pri skrbi za družabno in kulturno življenje, organizacijo dogodkov, za pridobivanje donacij za programe dela ter za povezovanje z drugimi ožjimi deli.
- **Zlasti v primeru mestnih četrti**, kjer je velik del članov v svete MČ in KS izvoljen na listah političnih strank, bi od slednjih pričakovali, da kandidate pred volitvami in potem izvoljene člane svetov ožjih delov pripravijo na delo v svetih, jih »opremijo« s pomembnimi podatki, kaj ti dejansko delajo, katere naloge in možnosti pooblastila imajo, z informacijami o javnih finančah in proračunu in podobnimi.
- **Sveti MČ in KS skoraj ne izvršujejo možnosti, ki jim jo daje ZLS v 2. odstavku 19.a člena** - da lahko svet ožjega dela občinskemu svetu predlaga odločitve, ki se nanašajo na ožji del.
- **Mestna uprava nima možnosti** poseganja v delo(vanje) svetov MČ in KS kot izvoljenih organov ožjih delov in zato na delo svetov nima neposrednega vpliva, lahko pa okrepi strokovno podporo v primerih, kjer se ugotovi, da je to potrebno.

CILJI IN UKREPI

PODROČJE 9: SVETI MESTNIH ČETRTE IN KRAJEVNIH SKUPNOSTI

CILJ 9 Sveti mestnih četrti in krajevnih skupnosti aktivno delujejo za povezovanje in obveščanje prebivalcev na svojem območju, za kulturno in družabno življenje ter zastopajo interese prebivalcev na svojem območju v odnosu do občine.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJA

- 9/1** Prilagoditev občinskih aktov s spremembami Zakona o lokalnih volitvah glede števila članov svetov v KS Malečnik-Ruperče in Bresternica-Gaj ter glede volilnih enot.
- 9/2** Sprejetje kodeksa delovanja v svetih MČ in KS, s katerim se določi pričakovano delovanje svetov in izvoljenih članov svetov glede na s statutom in odlokom določen status, vlogo in naloge ožjih delov v Mestni občini Maribor (navezava na cilj na področju 2 - Poslovanje mestnih četrti in krajevnih skupnosti in ukrep 2/3).
- 9/3** Podpora mestne uprave svetom pri izvajanju nalog MČ in KS ter pri vključevanju in povezovanju občanov.

SODELUJOČI

Služba za delovanje mestnega sveta, Služba za MČ in KS, Služba za pravne zadeve

Roki za izvedbo ukrepov	Kazalnik uspešnosti doseganja cilja
31.12.2025	Akt občine, ki določa število članov svetov in volilnih enot, je usklajen s spremenjenim Zakonom o lokalnih volitvah.
30.06.2026	Spremenjeno število članov svetov MČ.

9 KADROVSKA PODPORA DELOVANJU MČ IN KS

Na sedežu vsake mestne četrti in krajevne skupnosti dela po en referent oziroma referentka, ki so javni uslužbenci, zaposleni na Mestni občini Maribor (kot že ugotovljeno, ožji del občine v novem sistemu lokalne samouprave ne more biti delodajalec). Organizacijsko so delovna mesta referentov v mestnih četrtih in krajevnih skupnostih sistemizirana v okviru Sekretariata za splošne zadeve oziroma Službe za mestne četrti in krajevne skupnosti, v nazivih Referent I, Referent II, Referent III.

Vloga javnega uslužbenca, ki dela na sedežu posameznega ožjega dela, v odloku o MČ in KS ni podrobno definirana, prav tako ni razlikovanja med posameznimi ožjimi deli, čeprav so ti med seboj zelo različni po številu prebivalcev in površini, obsegu in tipu nalog, ki jih izvajajo, ter višine finančnih sredstev, s katerimi upravljajo skozi proračunsko leto. V skladu z aktom o sistemizaciji delovnih mest v MO Maribor so naloge referentov:

- opravljanje organizacijskih in strokovnih nalog za delovanje MČ in KS v skladu z odlokom (predvsem priprava gradiv, pisanje zapisnikov),
- realizacija sprejetih sklepov, organiziranje prireditev in srečanj, pomoč društvom in drugim subjektom pri izvajanju njihovih dejavnosti, izvajanje nalog v zvezi z uporabo prostorov, v katerih delujejo),
- spremljanje, posredovanje in usklajevanje predlogov in pobud prebivalcev in organov mestnih četrti in krajevnih skupnosti ter njihovo posredovanje pristojnim organom in službam,
- reševanje pobud in predlogov prebivalcev in organov MČ in KS,
- opravljanje enostavnih upravnih nalog,
- izvajanje nalog v zvezi s pokopališči, ki so v upravljanju (predvsem vodenje dokumentacije).

Delovna mesta referentov so, odvisno od naziva, po prenovi plačnega sistema v javnem sektorju v letu 2025, razporejena v izhodiščne razrede 7, 8 in 9. V letu 2022 je MOM za delo na sedežih MČ in KS dodatno sistemizirala delovno mesto »Delovodja – koordinator v MČ/KS«, ki je po prevedbi plačnih razredov razvrščeno v 8. izhodiščni plačilni razred in ima vsebinsko enak opis delovnih nalog kot delovno mesto Referent. Zahtevana je srednja stopnja izobrazbe (strokovna ali splošna).

Kodeks ravnanja javnih uslužbencev

Kodeks ravnanja javnih uslužbencev, ki opredeljuje načela opravljanja javnih nalog, po katerih se morajo ravnati javni uslužbenci, v 4. členu (poglavje Načela ravnanja) določa: "Javni uslužbenec mora delovati politično nevtralnno in nepristransko." In v 5. členu: "Javni uslužbenec mora biti lojalna do delodajalca, pri katerem opravlja naloge." Pri odločanju mora javni uslužbenec ravnati v skladu z navedenim členom, "svojo pravico do odločanja po prosti presoji mora uresničevati nepristransko in ob upoštevanju meril, določenih v predpisih." (7. člen) V poglavju Dovzetnost za vplive drugih, v 20. členu, pa kodeks določa: "Javni uslužbenec ne sme dovoliti, da ga postavijo v položaj oziroma da se ustvari videz, da so ga postavili v položaj obveznosti, da vrne uslugo kateri koli osebi ali pravni osebi javnega ali zasebnega prava. Prav tako naj se tudi v uradnem svojstvu ali v zasebnem življenju ne obnaša tako, da je dovzeten za neprimerno vplivanje drugih."

Javni uslužbenec se mora v vsakem trenutku zavedati svojih obveznosti in se ravnati po načelih opravljanja javnih nalog, delovati politično nevtralnno in nepristransko (4. člen Kodeksa), hkrati pa mu mora biti zagotovljena strokovna podpora mestne uprave. Iz naštetih razlogov je pomembno, da so z načeli kodeksa seznanjeni tudi (novoizvoljeni) člani svetov, saj lahko le tako z javnimi uslužbenci skozi mandat konstruktivno sodelujejo.

Dodatno, skupno strokovno podporo vsem ožjim delom Mestne občine Maribor nudijo preostali zaposleni v Službi za mestne četrti in krajevne skupnosti – v letu 2025 sta to vodja službe in strokovna sodelavka, medtem ko dodatno administrativno podporo zagotavlja ena od referentk. V drugi polovici leta 2025 je v službi zaposlenih skupno devetnajst uslužbencev občine.

UGOTOVITVE:

- **Obseg nalog, ki jih opravljajo uslužbenci na sedežih MČ in KS, je dejansko širši** od tega, kar je navedeno v sistemizaciji delovnih mest, saj ta ne zajame podrobno vseh nalog, ki jih opravljajo, niti različne narave delovišč po posameznih MČ in KS. Referenti skrbijo za izvajanje tako različnih nalog, kot so administrativna podpora delovanju MČ oz. KS ter njihovim svetom, finančno poslovanje ožjega dela, priprava finančnih načrtov, rebalansov in zaključnih računov, upravljajo z nepremičninami, koordinirajo najemnike, nekateri pa tudi skrbijo za izvajanje vzdrževanja nekategoriziranih cest in aktivnosti, povezane z upravljanjem pokopališč.
- **Referent v MČ oziroma KS je, ker deluje na terenu, bliže občanom** od drugih uslužbencev mestne uprave in je velikokrat prvi stik z občino ter tisti občinski uslužbenec, ki ga najboljše poznajo. V lokalnem okolju jim namreč posreduje informacije o delu občine, o projektih v pripravi in izvajanju, posreduje v mestni upravi za pridobivanje odgovorov na vprašanja in pobude občanov, pomaga pri reševanju različnih težav na terenu ... Rečemo lahko, da so referenti v MČ in KS v svojem okolju »obraz« občine, zato je pomembno je, da imajo ne le širok nabor kompetenc, ki so potrebne za samo delovanje ožjega dela, temveč tudi socialne in komunikacijske veščine. V okviru mestne uprave pa so referenti med najboljšimi poznavalci "terena" in so zato lahko pomembna podpora drugim strokovnim službam.
- **MČ in KS so med seboj precej različne** tako po obsegu kot zahtevnosti nalog, ki jih izvajajo. To je vidno že iz pregleda vsakokratne realizacije finančnih načrtov MČ in KS, saj višina realiziranih odhodkov neposredno odraža obseg opravljenih nalog in hkrati tudi dela občinskega uslužbenca na sedežu posameznega ožjega dela. Medtem ko se v manjši MČ, na primer, izvajajo le nekaj aktivnosti v okviru "programov dela" in upravljanje z manjšim številom poslovnih prostorov, krajevne skupnosti izvajajo tudi precej obsežno vzdrževanje cest in pokopališč. To pomeni, da so različno zahtevna tudi delovna mesta na teh deloviščih, tako v smislu obsega dela kot potrebnih strokovnih in osebnostnih kompetenc.
- **Ustrezno bi bilo vlogo referentov že v sedanjih ureditvi MČ in KS redefinirati** v smislu, da bi imeli več časa za delo na terenu in z občani, manj pa bi bili obremenjeni z administrativnimi nalogami in z izvajanjem gospodarskih javnih služb (pokopališča, ceste ...) ter z aktivnostmi, vezanimi na nepremičnine. V opisu delovnega mesta tako niso zajete vse kompetence, ki so potrebne za izvajanje teh, zelo raznolikih nalog.
- **Postavlja se tudi vprašanje, kako ustrezneje ovrednotiti delo referentov** glede na navedene razlike. V ureditvi kot jo ima MO Maribor sedaj, ko se v okviru ožjih delov izvajajo občinske naloge, bi bilo verjetno potrebno, da v katerem od njih delujeta po dva občinska uslužbenca (ali eden in pol), medtem ko bi v tistih z manjšim obsegom nalog in dejavnosti zadoščala prisotnost enega uslužbenca za polovični čas.
- **Razmisliti velja o dvigu zahtevane stopnje izobrazbe**, tako da bo ta odražala dejansko zahtevnost delovnega mesta – zlasti v primeru uveljavitve s to strategijo zastavljenih usmeritev, ki bodo MČ in KS preoblikovale v lokalna participativna središča.

CILJI IN UKREPI

PODROČJE 10: KADROVSKA PODPORA DELOVANJU MESTNIH ČETRTI IN KRAJEVNIH SKUPNOSTI

CILJ 10 Za potrebe delovanja MČ in KS v skladu z njihovim poslanstvom ter z nalogami, ki jih določa odlok, se zagotovi ustrezna kadrovska podpora glede na to, kakšen obseg in zahtevnost nalog se dejansko izvaja v posamezni MČ in KS.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJA

- 10/1** Mestna uprava zagotovi, da imajo zaposleni na sedežih MČ in KS ustrezno strokovno podporo uradov, da jih le-ti obveščajo o različnih aktivnostih, ki se pripravljajo in izvajajo na posameznih območjih, ter se odzivajo na vprašanja in pobude, ki jih posredujejo MČ in KS.
- 10/2** Odvisno od prihodnje vloge in nalog ožjih delov se po potrebi za nove zaposlene na sedežih MČ in KS zviša zahtevana stopnja izobrazbe uslužbenecv, ki delajo v ožjih delih.
- 10/3** S stalnim usposabljanjem občina kot delodajalec kontinuirano vlaga v krepitev ključnih strokovnih in osebnostnih kompetenc uslužbenca v ožjem delu (povezovanost, sodelovalnost, organizacijske kompetence ...); pri novi zasedbi delovnega mesta se le-te skrbno preverjajo v selekcijskem postopku.

SODELUJOČI

Služba za splošne zadeve in upravljanje. s kadrovskimi viri

Rok za izvedbo ukrepov	Kazalnik uspešnosti doseganja cilja
takoj	Službe mestne uprave so proaktivne pri obveščanju tajništva MČ in KS o aktivnostih, ki se načrtujejo in izvajajo na njihovem območju, ter odzivne na njihova vprašanja in pobude.
31.12.2030	Sprememba sistemizacije delovnih mest na sedežih MČ in KS.
takoj oziroma se že izvaja	Vključevanje referentov in koordinatorjev - delovodij v usposabljanja.

10 PROSTORSKI POGOJI MESTNIH ČETRTI IN KRAJEVNIH SKUPNOSTI

V skladu s Statutom Mestne občine Maribor prostore, opremo in materialna sredstva, ki jih za svoje delovanje potrebujejo sveti mestnih četrti in krajevnih skupnosti, zagotovi in z njimi upravlja mestna občina (3. odstavek 74. člena).

V praksi se sicer določilo smiselno uporablja za celotno delovanje mestnih četrti in krajevnih skupnosti, ne le za delo njihovih svetov, saj se v prostorih, ki jih imajo v uporabi – kot že ugotovljeno v poglavju 5.9 - Programi dela – dejavnosti MČ in KS – izvajajo številne aktivnosti. Za občino je pomembno, da so MČ in KS prostori srečevanja in kakovostnega preživljanja prostega časa, kulturnega in družbenega življenja ter razprav o skupnih zadevah in iskanja rešitev za izzive skupnosti.

»Urbana središča« v ožjih delih občine

Ureditev tako imenovanih urbanih središč v ožjih delih občine je tudi ena od prednostnih usmeritev TUS 2023-2025, konkretno v okviru področja »Funkcionalno integrirano mesto« - to predstavlja zagotavljanje kakovostne javne infrastrukture, ki spodbuja interakcijo prebivalcev s celotnega demografskega spektra ter kakovostno življenjsko okolje. Navaja, da mora mesto, ki želi biti uspešno in vitalno, v vseh svojih delih vlagati v kvalitetne in vsem dostopne javne površine in prostore, kjer se lahko ljudje srečujejo, rekreirajo, družijo, sodelujejo pri upravljanju javnih zadev, skupaj ustvarjajo, rekreirajo ... To zagotavlja vitalnost v posameznih občinskih središčih, omogoča krepitev občutka skupnosti in pripadnosti ter spodbuja (medgeneracijsko) sodelovanje. Najustreznejše prostorske pogoje za izvajanje svojih dejavnosti imajo, glede na potrebe območja, mestne četrti Pobrežje, Nova vas ter KS Kamnica, relativno dobre tudi MČ Tezno, Center, Studenci in Magdalena ter KS Bresternica-Gaj, Razvanje in Pekre, in sicer:

- **v MČ Pobrežje:** objekt s prenovljeno kletno dvorano in sejno sobo v Kosovelovi ulici 11 (objekt s pripadajočim zemljiščem je v lasti mestne četrti);
- **v MČ Nova vas:** sejna soba in amfiteater v objektu na Radvanjski c. 65 (prostori so v lasti mestne četrti);
- **v KS Kamnica:** velika dvorana z delavnico in mala dvorana, sejna soba, dve pisarni ter kletna soba in delavnica v Kulturnem domu Kamnica (objekt je v lasti občine);
- **v KS Pekre:** dvorana s pripadajočima sobama ter sejna soba v objektu v Bezjakovi ulici 4 (objekt je v lasti občine);
- **v MČ Tezno:** prostori na lokacijah Panonska ul. 12 in Bevkova ulica 2 (oboje v lasti mestne četrti);
- **v MČ Center:** sejna soba in dvorana ter družabni kotiček v objektu na Meljski cesti 37 (v lasti mestne četrti);
- **v MČ Studenci:** sejna soba v Šarhovi ulici 53a (v lasti občine) ter manjši objekt v Erjavčevi ulici 43 (v lasti mestne četrti);
- **v MČ Magdalena:** sejna soba v objektu v Preradovičevi ulici 1 in dvorana v objektu v Ulici heroja Zidanška 13 ter zelenica ob tem objektu (vse v lasti občine); v KS Limbuš sejna soba na sedežu KS (Ob Blažovnici 41);
- **v KS Bresternica-Gaj:** dvorana v Domu krajanov Bresternica (Na Gaj 2) ter prostori v objektu nekdanje šole na Gaju (Šober 1).

Ustrezni prostori za izvajanje (večjih) dogodkov, za druženje krajanov in dejavnosti društev manjkajo trenutno predvsem v četrtih Koroška vrata, Radvanje in Brezje-Dogoše-Zrkovci ter v KS Limbuš. V nekaterih MČ in KS prostore občasno zagotovijo v sodelovanju s šolo (npr. v Limbušu) ali z gasilskim društvom (primer Radvanja in Razvanja). Povsod tudi ni jasno definirane središča MČ oziroma KS – njene "gravitacijske točke". Gre za skupne, javne prostore, kjer se izvajajo različni dogodki, ustvarjalne aktivnosti, srečevanje in druženje, rekreacija, ljubiteljska kultura, razprave o družbeno pomembnih temah, delavnice za tretje življenjsko obdobje, prostori za ustvarjanje mladih ..., ki pa ob navedenem tudi odražajo poseben značaj nekega ožjega dela oziroma predela občine. Zlasti so takšna središča – tako imenovana "urbana središča" - pomembna za necentralne dele občine, ki so sicer manj zanimivi za organizacijo tovrstnih aktivnosti. Tudi v okviru prostorskega načrtovanja občine je ena od prednostnih nalog načrtovanje ureditve urbanih središč v vsaki ali v vsaj večini mestnih četrti in krajevnih skupnosti.

V okviru Urada za komunalno, promet in prostor MO Maribor – Sektorja za urejanje prostora so bile v zadnjih letih pripravljene bodisi projektne naloge, prostorske preverbe ali idejni natečaj za:

- novo urbanistično zasnovo MČ Pobrežje (ločeno urbano središče in športni park),
- četrtni center KS Malečnik-Ruperče,
- ureditev območja Tržnice Tabor z urbanim središčem (MČ Nova vas) ter
- četrtni center Studenci.

Časovnice za realizacijo teh projektov zaenkrat ni mogoče določiti, saj bo treba, z izjemo novih prostorov MČ Koroška vrata v Langerjevi vili v Mladinski ulici 29, kjer je v teku celovita prenova objekta, sredstva v prihodnjih občinskih proračunih šele zagotoviti. Omeniti velja še načrte za novo urbano središče MČ Tezno, kjer je bila v okviru natečajne rešitve za Zdravstveno postajo Tezno predvidena tudi izgradnja večnamenskega objekta za potrebe MČ Tezno s knjižnico in dvorano, vendar v fazah – najprej zdravstvena postaja, kasneje večnamenski objekt. Za območje MČ Magdalena pa je bilo kot prihodnje urbano središče identificirano območje znotraj kareja Preradovičeva ulica-Gorkega ulica-Ulica heroja Zidanška.

UGOTOVITVE:

- **Za doseganje sinergijskih učinkov** in tudi s ciljem hitrejše izvedljivosti občina skupnostne prostore oz. tako imenovano družbeno infrastrukturo v posameznih delih občine načrtuje tudi v okviru večjih projektov, kjer se vzpostavljajo prostori, v katerih se prepletajo komplementarne dejavnosti (npr. trgovine, vrtci, stanovanja, knjižnice, večgeneracijska središča, dnevni centri ...). Če in kjer lahko to privede k hitrejši in/ali racionalnejši izvedbi, je to smiselno načrtovati po modelu javno-zasebnega partnerstva.
- **Zaradi racionalizacije in lažje izvedljivosti** pa tudi s ciljem povezovanja prebivalstva in infrastrukture na širšem območju, ki s svojimi geografskimi, infrastrukturnimi in drugimi danostmi tvori zaključeno celoto, lahko posamezno urbano središče služi več ožjim delom oziroma širšemu območju občine.
- **Pripravi je treba analizo stanja in potreb po vlaganjih v objekte v lasti ali upravljanju MČ in KS**, skupaj s pregledom možnosti njihove (večnamenske) uporabe. Ta analiza bi morala zajeti tudi nezasedene občinske objekte, prostore, površine ..., ki so primerni za izvajanje dejavnosti MČ in KS oziroma nepridobitnih dejavnosti, ki so v širšem interesu prebivalstva na nekem območju – zlasti tam, kjer same MČ oziroma KS nimajo primernih prostorov.
- **Pri načrtovanju skupnostnih prostorov** v posameznih delih občine oziroma njihove uporabe je treba upoštevati tudi cilje Lokalnega programa za kulturo v Mestni občini Maribor v obdobju 2024–2027, ki v akcijskem načrtu med ukrepi za uresničitev strateških ciljev pod točko 16 - *Pričetek procesa vzpostavitve skupnostnih prostorov za kulturne programe zunaj mestnega jedra* predvideva decentralizirano izvajanje javne službe na področju kulture in oživitve vseh delov mesta. S tem bi, ugotavlja strategija, med drugim, dosegli večjo dostopnost kulture in umetnosti v javnem prostoru, boljšo kakovost bivanja, večjo dostopnost kulture in umetnosti za ranljive družbene skupine, okrepljeno družbeno kohezijo. Med sodelujočimi so pri tem ukrepu predvidene tudi MČ in KS.
- **Upoštevati bo treba tudi** strateške usmeritve, ki jih bo določil Lokalni program mladih (v dokončevanju) in se bodo predvidoma nanašale na decentralizacijo mladinskega dela, zlasti s širitvijo v predele, kjer še ne delujejo mladinski centri, s ciljem spodbujanja aktivnega državljanstva mladih. V skladu s sprejetim programom bo treba predvideti možnost občasne ali stalne uporabe prostorov, ki so v upravljanju ožjih delov občine, za izvajanje programov mladinskih centrov.
- **V Strategiji socialnega varstva Mestne občine Maribor 2024-2030** je v okviru strateškega cilja 2 - *Zmanjševanje tveganja revščine in povečanje socialne vključenosti ogroženih skupin, ki živijo v ranljivih okoliščinah* predviden tudi ukrep širitve programov kot je Pika – Dnevni center za otroke in mladostnike v vse MČ in KS. V primeru pristopa k realizaciji tega ukrepa se MČ in KS povežejo s pristojnim uradom mestne uprave in izvajalcem programa.
- **V Strategiji za blaženje in preprečevanje negativnih posledic vročinskih valov** v Mestni občini Maribor je v akcijskem načrtu na področju Senca in hlajenje predviden ukrep zagotovitve javnih prostorov za ohladitev v času vročinskih valov. Strategija predvideva, da se, na osnovi popisa javnih prostorov v MOM, izberejo primerni prostori, kjer se bodo lahko v obdobju vročinskih valov, občani, predvsem starejši, ohladili; to so lahko tudi objekti MČ in KS.
- **Upoštevati bo treba tudi morebitne druge strategije**, ki jih bo sprejela MO Maribor in se bodo v svojih ukrepih dotikale dejavnosti ožjih delov občine oziroma bodo primerne za izvajanje na tej ravni.

CILJI IN UKREPI

PODROČJE 11: PROSTORSKI POGOJI MESTNIH ČETRTEI IN KRAJEVNIH SKUPNOSTI

CILJ 11 Ožji deli zagotavljajo prostorske pogoje, ki omogočajo kulturno udejstvovanje in ustvarjanje, telesno vadbo, srečevanje občanov in državljansko participacijo – "urbana središča". Posebej se v okviru načrtov uporabe prostorov, ki so v lasti, upravljanju ali uporabi mestnih četrti in krajevnih skupnosti, predvidijo programi s področja kulture, mladine in starejših.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJA

- 11/1** Urejanje in izboljšava obstoječih ter vzpostavljanje novih javnih prostorov - zaprtih in odprtih -, kjer je omogočeno in se spodbuja aktivno športno, kulturno, družabno ... življenje in povezovanje prebivalcev na (mikro)lokalni ravni oziroma v njihovem neposrednem življenjskem okolju
- 11/2** Če oziroma ko se pristopi k realizaciji širitve programa Pika – Dnevni center za otroke in mladostnike, se preverijo prostorske možnosti za njegovo vključitev v prostore, ki so v lasti in upravljanju MČ in KS (v skladu s SSV 2024-2030
- 11/3** Identifikacija primernih prostorov, ki lahko v obdobju vročinskih valov služijo kot prostori za ohladitev.
- 11/4** Identifikacija neizkoriščenih potencialov prostorov, ki so v lasti in upravljanju MČ in KS, in priprava nabora možnih aktivnosti, ki se tam lahko izvajajo v okviru njihove dejavnosti.
- 11/5** Za izvajanje dejavnosti MČ in KS se dajo v (občasno) uporabo tudi drugi prostori, ki so v lasti občine in niso zasedeni oziroma čakajo novo rabo.
- 11/6** Ukrepi, ki se navezujejo na ukrepe, definirane v okviru področja 7 - Programi dela - dejavnost mestnih četrti in krajevnih skupnosti, in se nanašajo na izboljšavo obstoječih ter vzpostavljanje novih javnih prostorov za športno, kulturno, družabno ... življenje in povezovanje prebivalcev, opredelitev potencialov posameznih prostorov MČ in KS za vključevanje dodatnih, novih vsebin, vključevanje v letne načrte vsebin izvajalcev v mladinskem sektorju (nevladne organizacije, javni zavodi s področja mladine), kulturnih vsebin v organizaciji producentov iz kulturnih javnih zavodov in nevladnega sektorja, vsebin za starejše in drugih.

SODELUJOČI

Služba za splošne zadeve in upravljanje s kadrovskimi viri

Rok za izvedbo ukrepov	Kazalnik uspešnosti doseganja cilja
takoj	V vsakem delu MOM (lahko povezano za več MČ in KS skupaj so vzpostavljeni dodatni, novi prostori in javne površine, na katerih se izvajajo dejavnosti MČ in KS za občane.
31.10.2026	Izdelan je pregled obstoječih prostorov MČ in KS z identifikacijo možnosti za vključevanje novih vsebin, posebej s področja kulture in mladine.
31.12.2025	V prostorih MČ in KS, ki so za to primerni, se že za leto 2026 predvidijo nove vsebine s področij kulture in mladine. Praksa se v naslednjih letih nadaljuje.
31.12.2026	Prostori MČ in KS, ki so za to primerni, so v souporabi več MČ in KS, posebej tistih, ki nimajo lastnih primernih prostorov za (večje) dogodke.

*Ukrepi se izvajajo usklajeno z ukrepi na področju 7 - Programi dela in dejavnost MČ in KS

11 DELO Z OBČANI PREKO MESTNIH ČETRTI IN KRAJEVNIH SKUPNOSTI

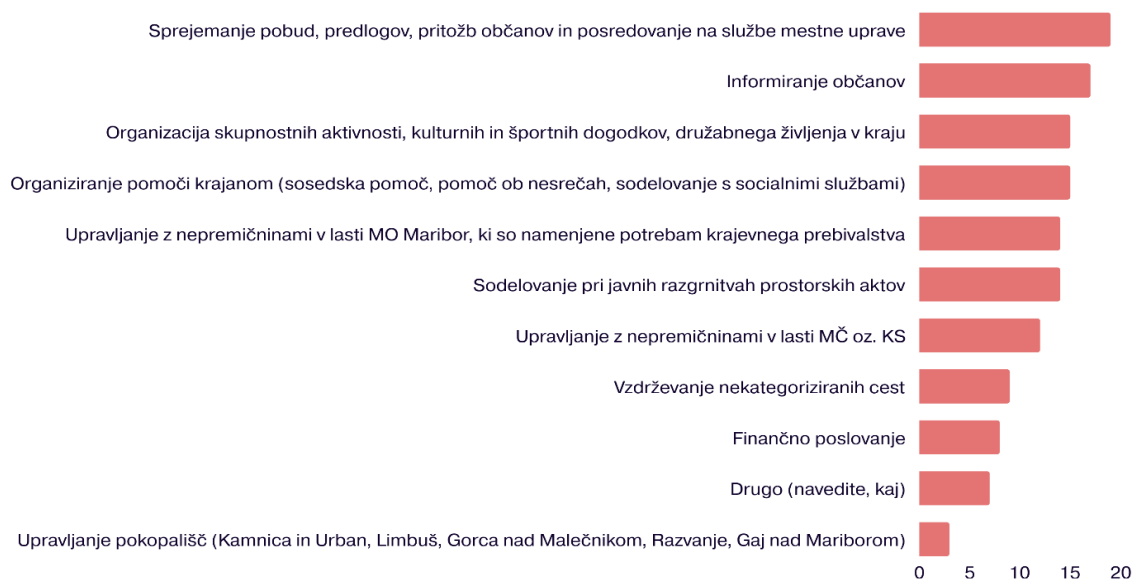
Kot že uvodoma ugotovljeno, imajo v sodobni slovenski ureditvi lokalne samouprave ožji deli občin predvsem vlogo izvajalca participativne demokracije, približevanja občine občanom in povezovanja občanov ter krepitve skupnosti na svojem območju.

11.1 Sodelovanje s sveti mestnih četrti in krajevnih skupnosti

V Mestni občini Maribor se participativna demokracija preko mestnih četrti in krajevnih skupnosti trenutno uresničuje predvsem skozi delo z njihovimi sveti; konkretno to pomeni, da se izvaja:

- kot terenski delovni obiski vodstva občine in predstavnikov strokovnih služb mestne uprave ter delovni sestanki predstavnikov MČ in KS s posameznimi uradi, z namenom reševanja posamične konkretne problematike posameznega dela občine. Župan in/ali za področje lokalne samouprave pristojni podžupan s predstavniki uradov mestne uprave od leta 2021 dalje vsako leto opravijo (praviloma) po dva delovna obiska v vsaki mestni četrti in krajevni skupnosti. Pregledajo se aktualne zadeve, govora je o dolgoročnejših projektih na nekem območju, vodstvo občine tudi poda informacije o (ne)možnosti realizacije določenih projektov oziroma aktivnosti. Pripravijo se zapisniki in spremlja se realizacija dogovorjenega;
- kot obojestranska komunikacija med sveti in vodstvom občine ter strokovnimi službami o temah, ki se nanašajo na območje posamezne MČ oziroma KS, skozi vse leto.

V okviru priprave te strategije je bila med predsedniki svetov izvedena anketa, v kateri so podali mnenje o ureditvi mestnih četrti in krajevnih skupnosti, številu ožjih delov in članov v svetih, tudi o območjih in nalogah ožjih delov pa o delovanju svetov in sodelovanju z občino in o njihovih pričakovanjih. Po pomembnosti so naloge MČ in KS razvrstili:

Drugo:

- nadzor nad izvajanjem del, ki jih opravljajo javna podjetja in poročanje o poteku del in kvaliteti izvedenega;
- sodelovanje pri pripravi proračuna MOM;
- sodelovanje pri določanju pogojev za izvedbo javnih prireditev;
- sodelovanje in komuniciranje s službami MOM in županom ter podžupani.

SLIKA 15: Ugotovitve ankete med predsedniki svetov MČ in KS MOM, izvedene v januarju 2025

UGOTOVITVE:

- **Na relaciji med ožjimi deli in mestno upravo** redno potekajo sodelovanje, obveščanje, odzivanje na pobude ter strokovna podpora pri poslovanju ožjih delov in izvajanju nalog, ki jih je občina prenesla nanje. Sveti (pa tudi referenti/delovodje) predvsem opozarjajo na občasno neažurno odzivanje posameznih služb mestne uprave; v tem vidiku so zagotovo možnosti oziroma potrebe po izboljšavah. Mestna uprava mora neposredno in posredno komuniciranje z občani preko ožjih delov zastaviti bolj učinkovito (sprotno vsebinsko odgovarjanje na prejete pobude svetov in referentov, objave na spletnih podstraneh MČ in KS s ciljem obveščanja širše javnosti v posameznem delu občine ...). Zaželeno so redna, periodična srečanja vodstva občine s predsedniki (predstavniki) svetov, seveda pa je v domeni vsakokratnega župana in resornega podžupana, kako si zastavita sodelovanje z ožjimi deli.
- **Statut občine v 73. členu določa**, da »zaradi obravnave določenih skupnih vprašanj in nalog ter za obravnavo zadev iz mestne pristojnosti župan oz. županja oblikuje svet predsednikov oz. predsednic svetov mestnih četrti in krajevnih skupnosti kot svoj posvetovalni organ.« Takšno posvetovalno telo (organ v tem kontekstu ni ustrezen izraz, saj so tako z ZLS (28. člen) kot s statutom občine (17. člen) določeni organi občine, ki so mestni svet, župan in nadzorni odbor) v mandatu 2022-2026 ni formalno oblikovano na način kot predvideva statut. Nekoliko drugače je sicer zapisano v odloku, ki v 21. členu pravi: »Predsedniki svetov mestnih četrti in krajevnih skupnosti oblikujejo posvetovalni kolegij, ki ima pravico dajati mnenja, predloge in pobude mestnemu svetu in županu.« Predsedniki svetov MČ in KS so se v začetku leta 2025 sami organizirali in začeli sestajati v obliki nekakšnega kolegija; eden od ključnih namenov tovrstnega povezovanja je v sodelovanju, skupnem nastopu in izmenjavi dobrih praks med ožjimi deli, kar je zelo dobrodošlo in v skladu z usmeritvami te strategije.
- Sodelovanje med občino in njenimi organi ter MČ in KS je mogoče izboljšati z izvrševanjem 75. člena Statuta MO Maribor, ki nalaga mestnemu svetu, da kadar ta odloča o zadevah, »ki se tičejo samo občanov in občank določene mestne četrti ali krajevne skupnosti, mora pred sprejemom odločitve pridobiti mnenje sveta mestne četrti ali krajevne skupnosti.« Ob tem bi veljalo uveljaviti možnost, da ima predsednik (ali drugi predstavnik) sveta MČ oziroma KS možnost, da v teh primerih mnenje njenega sveta tudi predstavi na seji mestnega sveta in njegovih delovnih teles.

11.2 Neposredna participacija občanov na ravni mestnih četrti in krajevnih skupnosti

Soodločanje občanov v Republiki Sloveniji izhaja iz ustavne pravice državljanov, da sodelujejo pri upravljanju javnih zadev - "Vsak državljan ima pravico, da v skladu z zakonom neposredno ali po izvoljenih predstavnikih sodeluje pri upravljanju javnih zadev." (44. člen Ustave Republike Slovenije) – kot najbolj splošno pravno podlago za sodelovanje občanov pri upravljanju javnih zadev (Komentar Zakona o lokalni samoupravi, str. 56). Podrobneje oblike neposredne demokracije v lokalni skupnosti določa Zakon o lokalni samoupravi: "Občani v občinah odločajo o zadevah lokalne samouprave tudi neposredno - na svojih zborih, z referendumom in preko ljudske iniciative." (11. člen, konkretizira pa jih v členih od 44 do 48.a).

Resolucija o normativni dejavnosti (2009) med štirimi načeli delovanja določa tudi "načelo sodelovanja z javnostjo pri pripravi predpisov" in eden od ciljev, ki jih resolucija zasleduje, je uveljavljanje državljanske participacije. Statut Mestne občine Maribor neposredno sodelovanje občanov in občank pri odločanju ureja v V. poglavju in kot oblike neposrednega odločanja navaja zbor občanov, referendum in ljudsko iniciativo; pri tem se navezuje na 11. in 44. člen ZLS. Participativni proračun kot posebna oblika sodelovanja občanov pri odločanju

na ravni občine je bil v ZLS dodan naknadno in ga ureja 48.a člen. Vključevanje najširše javnosti preko MČ in KS predvidevajo tudi ključni strateški dokumenti občine, kot sta Trajnostna urbana strategija in Občinski prostorski načrt.

11.3 Izboljšajmo Maribor

V začetku leta 2022 je Mestna občina Maribor, z namenom, da občanom omogoči neposreden, manj formalen dostop do služb mestne uprave, vzpostavila prenovljeno platformo Izboljšajmo Maribor, ki je namenjena podajanju pobud o vseh področjih delovanja Mestne občine Maribor. Pobuda občana, ki je oddana preko platforme, je posredovana pristojni strokovni službi Mestne uprave Mestne občine Maribor in obravnavana ter, če je to mogoče in upravičeno, tudi realizirana. Od vzpostavitve platforme v aprilu 2022 do 31. decembra 2024 je bilo na platformi objavljenih in v okviru služb mestne uprave obravnavanih 598 različnih pobud občanov. (V letu 2025 sicer spletna portala Izboljšajmo Maribor in Mariborsodeluj (participativni proračun) začasno nista delovala, v letu 2026 pa je v načrtu vzpostavitev novega portala, namenjenega neposredni participaciji občanov).

11.4 Participativni proračun

Zakon o lokalni samoupravi v 48.a členu določa, da lahko *"občina v postopku priprave proračuna določi višino sredstev, namenjeno financiranju projektov, ki jih predlagajo občani. O predlaganih projektih občina izvede posvetovanja z občani najkasneje do predložitve proračuna občinskemu svetu v sprejem."* S participativnim proračunom, ki je mehanizem, s katerim občani neposredno odločajo o porabi manjšega dela proračunskih sredstev, želi MO Maribor pritegniti občane k aktivni participaciji, povezovanju znotraj lokalnih skupnosti in k sodelovanju pri ustvarjanju pogojev za višjo kakovost bivanja v lokalnem okolju. Doslej so bili začeti štirje cikli participativnega proračuna (2015, 2018, 2020 in 2022); skoraj v celoti je bil izveden prvi cikel (iz proračunov MOM za leti 2021 in 2022), dokončanje izvajanja projektnih predlogov, ki so bili izglasovani v letu 2022 in predvideni za izvedbo iz proračunov 2023 in 2024, pa je v načrtu v letu 2026.

Podani predlogi projektov za izvedbo in glasovanje o njih so eden od načinov, kako lahko občani občini sporočajo, kaj v okolju, kjer živijo, ni ustrezno urejeno ter čemu mora nameniti več pozornosti. V glasovanje za izvedbo se uvrstijo projektni predlogi občanov, ki prispevajo k uresničevanju javnega interesa, spodbujajo aktivno participacijo in vključenost občanov, gradijo skupnostni pristop, dvigajo kakovost bivanja v lokalnem okolju, prispevajo v varstvu okolja in ohranjanju zdravja, ustvarjajo pogoje za gospodarski razvoj občine, ustvarjajo pogoje za izobraževanje odraslih, pospeševanje raziskovalne, kulturne, mladinske in skupnostne dejavnosti, razvoja športa in rekreacije in/ali prispevajo k urejenosti in olepševanju mesta. MČ in KS so v participativni proračun vključene v fazi presoje oddanih projektnih predlogov, saj v sodelovanju s komisijo, ki presoja izvedljivost predlogov in izpolnjevanje navedenih kriterijev, podajo mnenje o predlogih, ki se nanašajo na njihovo območje. Za uspešnost instituta participativnega proračuna je pomembno, da občina zagotovi tudi ustrezne kadrovske, finančne in informacijske vire ter uresniči izglasovane projekte.

UGOTOVITVE:

- **Posebej pomembno je, da je aktivna participacija omogočena vsem segmentom prebivalstva** na nekem območju (reprezentativna demokracija), saj tako pridejo do izraza raznolika znanja in pogledi na urejanje skupnih zadev. Vsak občan mora imeti možnost, da se vključi, seznanja z načrtovanimi spremembami in odločitvami glede življenja na nekem območju ter v občini nasploh, da prispeva predloge, zastavlja vprašanja in od odločevalcev pridobiva povratne informacije. S tem prispeva oblikovanju svojega bivalnega okolja, občina pa pridobi dragocene informacije in usmeritve, kako naj načrtuje razvoj in pripravlja ukrepe. Vključujoče načrtovanje, aktivacija posameznika (politična ali nepolitična), to, da vlaga lastno znanje, energijo, čas in delo v dobrobit skupnosti, povezovanje znanj, kreativnosti, interesov, veččin in vrednot ... za

doseganje skupnih ciljev, so izjemnega pomena. MČ in KS so lahko ključna platforma za posredovanje in izmenjavo pobud občanov.

- **Kontinuirano izboljševanje pogojev za vključevanje občanov** v sooblikovanje širšega bivalnega okolja in soodločanje o javnih zadevah na lokalni ravni lahko prispeva k postopnemu zviševanju udeležbe na volitvah – k politični aktivaciji, s čimer bi tudi v svetih MČ in KS dobili več motiviranih predstavnikov, ki bi zastopali interese okolja, v katerem so bili izvoljeni.
- **MČ in KS imajo na voljo prostore in tudi finančna sredstva za izvajanje programov**, namenjenih prebivalstvu na nekem območju – kar je tudi njihov namen.
- **V MO Maribor se različne oblike neposredne udeležbe občanov** v lokalni demokraciji zaenkrat uporabljajo v manjši meri, tako na ravni občine kot njenih ožjih delov. Mehanizma participativni proračun in aktivnosti pod skupnim nazivom Izboljšajmo Maribor sicer omogočata neposreden stik z občani, vendar gre predvsem za podajanje pobud za ureditev oziroma izboljšav na področju, npr., komunalne, prometne in druge javne infrastrukture, ne pa za kontinuirano, sistemsko obliko participacije (npr. v obliki javnih razprav, forumov, vključevanje občanov v različne odbore, projektne skupine ...). Pri tem je veliko prostora za izboljšave prav na ravni mestnih četrti in krajevnih skupnosti, ki so vez med občani in občino in tisti njeni deli, ki so je najbliže.
- **V nekaj mestnih četrtih sveti prakticirajo vključevanje občanov v obliki dnevov odprtih vrat**, ko so, člani sveta krajanom na voljo za vprašanja in pobude. To je praksa, ki jo velja spodbujati in razširiti na vse ožje dele ter, jo tudi nadgrajevati z dogodki, ki bodo namenjeni večjemu številu krajanov in širši razpravi o aktualni problematiki in rešitvah, ki se nanašajo na posamezno območje.
- **Poseben poudarek velja nameniti vključevanju in aktivaciji mladih**, saj se pogosto soočajo z edinstvenimi izzivi in hkrati prinašajo sveže poglede in inovativne ideje. Sprejete odločitve bodo najbolj vplivale prav na njih in z vključevanjem se jim omogoči, da sooblikujejo svojo prihodnost ter se čutijo soodgovorne za njo. Sodelovanje v procesih odločanja mlade uči o državljski participaciji in družbeni odgovornosti, da se zavzemajo za svoje pravice in interese.

CILJI IN UKREPI

PODROČJE 12: DELO Z OBČANI PREKO MESTNIH ČETRTI IN KRAJEVNIH SKUPNOSTI

CILJ 12 Zviševanje deleža občanov, ki se preko mestnih četrti in krajevnih skupnosti vključujejo v razpravo, podajanje pobud in mnenj v zvezi z aktivnostmi občine ter v odločanje o skupnih zadevah oziroma o vseh vidikih, ki vplivajo na kvaliteto življenja in razvoj na njihovem območju.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJA

- 12/1** Ponovna vzpostavitev spletnih portalov za podajanje pobud občanov in za spremljanje izvajanja participativnega proračuna.
- 12/2** Izboljšanje dostopnosti ožjih delov kot »izpostav« mestne uprave. Osebna komunikacija se še naprej izvaja preko referenta, ki dela na sedežu ožjega dela, v času uradnih ur. Zagotovijo se pogoji (kadrovski in tehnični) za izboljšanje odzivnosti na elektronskih kanalih, preko katerih lahko občani pridobivajo informacije, podajajo predloge in mnenja. Nadgradijo se uporabniku prijazne platforme, preko katerih lahko vsak občan zastavi vprašanje, poda mnenje ali pobudo in pridobi povratne informacije. Spodbujajo se spletni forumi za deljenje idej in razpravo med občani in predstavniki lokalne skupnosti.

- 12/3** MČ in KS periodično (nekajkrat letno) v sodelovanju in ob podpori strokovnih služb mestne uprave organizirajo dogodke, s katerimi se izvršujeta participacija občanov in vključevalno načrtovanje: tematska srečanja, delavnice in druge dogodke, na katerih se lahko občani seznanijo s projekti in spremembami, ki so v načrtu ali pripravi, ter podajo svoje mnenje o njih.
- 12/4** Pri izvajanju aktivnosti za participacijo prebivalstva se sistematično vzpostavljajo pogoji za vključevanje vseh segmentov prebivalstva na nekem območju (reprezentativna demokracija), saj tako pridejo do izraza raznolika znanja, kompetence in pogledi na urejanje skupnih zadev
- 12/5** Mestne četrti in krajevne skupnosti bo občina podpirala pri aktivnostih, s katerimi se krepi skupnost in bogati družbeno in kulturno življenje. S projekti, ki presegajo območje ene same MČ oziroma KS, bo spodbujala povezovanje in sodelovanje ter širila primere dobre prakse med ožjimi deli. Organizirala bo dogodke, s katerimi se izvršujeta participacija občanov in vključevalno načrtovanje.
- 12/6** Mestna uprava vzpostavi model učinkovitega obravnavanja pobud in predlogov mestnih četrti in krajevnih skupnosti, tako da ne ostaja nerešen noben podan predlog, vprašanje, pripomba.
- 12/7** Sprejete občinske strategije razvoja participativne demokracije kot nadgradnje strategije razvoja MČ in KS.

SODELUJOČI

MČ in KS, Mestna uprava MOM

Rok za izvedbo ukrepov	Kazalnik uspešnosti doseganja cilja
30.06.2026	Ponovno sta vzpostavljeni platformi za pobude občanov in spremljanje participativnega proračuna.
takoj	Občina pomaga ožjim delom pri organizaciji in izvedbi dogodkov.
31.12.2030	V vseh MČ in KS (posamično ali skupno za dve ali več na istem območju) se izvajajo dogodki, s katerimi se izvaja participacija občanov kot je določeno z ukrepoma 12/3 in 12/4; ukrep se uresničuje postopoma (za začetek npr. po en dogodek letno)
31.12.2026	Pripravljen je model komuniciranja z MČ in KS.
31. 12. 2027	Sprejeta je strategija razvoja participativne demokracije MO Maribor.

12 PRIMERJAVA Z DRUGIMI OBČINAMI V REPUBLIKI SLOVENIJI

Mestna občina Maribor je po notranji teritorialni členjenosti – številu ožjih delov – približno v sredini med mestnimi občinami. V primerjavi z največjo, Mestno občino Ljubljana, ima mariborska občina ob več kot pol manjšem številu prebivalcev in skoraj pol manjši površini enako število ožjih delov (v MO Ljubljana so vsi ožji deli četrtne skupnosti).

Več manjših mestnih občin pa ima tudi večje število ožjih delov od mariborske; največ jih ima MO Kranj, ki je razdeljena na 26 krajevnih skupnosti, več od MO Maribora jih imajo tudi Koper, Celje, Velenje in Novo mesto. V skoraj vseh mestnih občinah so, tako kot v MO Maribor, ožji deli tudi samostojne pravne osebe.

MESTNA OBČINA	ŠTEVILO PREBIVALCEV (2025)	POVRŠINA (V KM ²)	ŠTEVILO IN OBLIKE OŽJIH DELOV	PRAVNA SUBJEKTIVITETA
LJUBLJANA	300.354	275	17 ČS	DA
KRANJ	57.384	151	26 KS	DA
KOPER	54.430	304	22 KS	DA
CELJE	49.628	95	10 MČ + 9 KS	DA
NOVO MESTO	38.669	236	23 KS	DA
VELENJE	33.930	84	16 KS + 3 MČ	KS DA, MČ NE
NOVA GORICA	31.906	280	19 KS	DA
KRŠKO	26.175	287	14 KS + 2 MČ	DA
PTUJ	23.920	67	8 ČS	DA
MURSKA SOBOTA	18.429	64	11 KS + 5 MČ	DA
SLOVENJ GRADEC	17.067	174	5 MČ + 10 VS	DA
MARIBOR	114.301	148	11 MČ + 6 KS	DA

SLIKA 16: Pregled členitve mestnih občin v Republiki Sloveniji na ožje dele (2025)

V okviru priprave te strategije je bila izvedena tudi primerjava ureditve ožjih delov Mestne občine Maribor z ureditvami v drugih občinah. Preko Skupnosti občin Slovenije so bila članicam tega interesnega združenja posredovana vprašanja o ureditvi ožjih delov. Odgovore je vrnilo osemnajst različno velikih občin, med njimi sicer samo dve mestni.

Med osemnajstimi občinami imajo ožji deli pravno subjektiviteto v devetih, v osmih je nimajo, v eni občini pa so odgovorili, da imajo pravno subjektiviteto nekateri ožji deli, ne vsi. V sedmih občinah imajo ožji deli voljene organe – svete –, v eni pa svetov nimajo, samo odbore. Na vprašanje, ali razmišljajo o ukinitvi pravne subjektivitete ožjih delov, jih je pet odgovorilo pritrdilno. Po njihovem mnenju so slabosti pravne subjektivitete:

- korupcija in nestrokovno izvedeni postopki,
- dodatno delo v računovodstvu,
- pomanjkanje strokovnosti in strokovnega kadra, da bi ožji deli sami urejali svoje zadeve, kar pomeni dodatno obremenitev zaposlenih na občini,
- potreba po finančnem vodenju, priprava bilanc, poročanje Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, lastništvo nepremičnin,
- pomanjkanje sredstev za investicije in skrb za nepremičnine v lasti ožjih delov,
- slabše poznavanje zakonodaje, saj sveti nimajo strokovnega kadra; potreben je stalni nadzor občine, ki je odgovorna za njihovo delovanje.

Odgovore na vprašanje, kakšna sta po izkušnji občin vloga in pomen ožjih delov, lahko strnemo v nekaj skupin:

- neposreden stik z občani in hitro reševanje zadev za občane, pomoč pri informiranju občanov in izvedbi posvetovanj z občani;
- izvedba različnih aktivnosti na krajevno običajen način, z več prostovoljnega vključevanja prebivalstva;

- izvedba krajevnih praznovanj, športnih in kulturnih prireditev ter pomoč občini pri izvedbi prireditev;
- razbremenitev občine s prenosom določenih nalog na ožje dele oz. podaljšana roka občine, je pa težava, ker v ožjem delu ni zaposlen ustrezno strokoven kader;
- pospeševanje kulturne, športne in druge društvene dejavnosti na njihovem območju,
- sodelovanje pri pripravi odločitev občinskih organov z dajanjem predlogov oz. participativna demokracija;
- boljše poznavanje lokalnega okolja;
- v enem primeru smo dobili odgovor, da ožji deli nimajo pomembnejše vloge.

V občinah, kjer so na ožje dele prenesli določene naloge, te naloge predvsem obsegajo:

- urejanje pogodb za najem vrtilčkov in dvoran,
- vzdrževanje krajevnih cest in koordinacija zimske službe,
- upravljanje nepremičnin,
- upravljanje pokopališč,
- vzdrževanje javnih površin in manjše investicijske izboljšave na svojem območju.

V enem primeru je občina odgovorila, da ožji deli predvsem sodelujejo in pomagajo občini pri izvajanju določenih nalog, samostojno pa nalog ne izvajajo. Prav tako v enem primeru pa določene naloge že prenašajo s krajevnih skupnosti na občino, saj se je izkazalo, da jih krajevne skupnosti same ne zmorejo izvajati. Ob koncu lahko ugotovimo, da večje število občin različnih velikosti ugotavlja podobne težave v delovanju ožjih delov in izvajanju nalog, ki so jih prenesle nanje, in da prepoznavajo tudi relativno podobne možnosti rešitev oziroma sprememb. Te bi lahko občine učinkoviteje uveljavile skozi povezan nastop preko svojih interesnih združenj, s ciljem poenotenja ureditve ožjih delov občin na ravni zakonodaje, ki zaenkrat občinam še daje zelo proste roke.

13 SKLEP

Mestna občina Maribor s to strategijo predvsem postavlja temelje za krepitev vloge njenih ožjih delov kot entitet, ki zagotavljajo pogoje za sodelovanje občanov pri urejanju javnih zadev ter pri sooblikovanju kakovostnega življenjskega prostora na posameznem območju oziroma predelu občine. Ožji deli morajo biti prostori razprave o skupnih zadevah in tiste točke v lokalnem okolju, kjer ima vsak prebivalec:

- dostop do javnih funkcij, storitev občine in pomembnih informacij,
- možnost, da sodeluje pri urejanju javnih zadev in sooblikovanju tega okolja,
- možnost druženja, povezovanja in vključevanja v skupnost ter
- dostop do raznolikih vsebin s področij vseživljenjskega učenja, kulture, rekreacije, medgeneracijskega sodelovanja ...

V Mestni občini Maribor ožji deli – mestne četrti in krajevne skupnosti – tri desetletja po reformi lokalne samouprave še vedno v veliki meri delujejo in se jih dojema kot nekdanje krajevne skupnosti, kot »majhne občine« znotraj občin, ki si poskušajo (ene bolj, druge manj) pridržati čim več občinskih nalog in s tem povezanega financiranja v okviru občinskega proračuna. Kadrovsko številčna strokovna služba (19 zaposlenih v Službi za MČ in KS, ki skrbijo samo za delovanje ožjih delov, presega celo zaposlenost v občinskih upravah številnih slovenskih občin) je organizirana in deluje tako, da predvsem podpira utečeni, četudi zastareli in, relativno neučinkovit način delovanja ožjih delov.

Politično všečno je govoriti, da določene zadeve »urejajo MČ in KS« ali da je to »naloge MČ in KS«, vendar se ob tem običajno pozabi, da so »MČ in KS«, četudi pravne osebe, kot »institucija« v tem kontekstu precej neobstoječe, saj imamo pri MČ in KS na eni strani skupino različno (ne)motiviranih in (ne)aktivnih občanov, ki so bili za štiri leta izvoljeni v organ ožjega dela, ki je praktično brez pooblastil in pristojnosti, ter na drugi enega uslužbenca (referenta oziroma delovodjo), ki je zaposlen za izvajanje nalog ožjega dela in na njem skoraj v celoti stoji izvajanje dejavnosti. To pa pomeni, da tudi naloge, za katere se (zmotno) razume, da jih izvajajo »MČ in KS«, v resnici izvaja mestna uprava, čeprav (deloma) res v skladu z usmeritvami njihovih svetov.

Ob koncu lahko tako ponovno ugotovimo, da je trenutna ureditev ožjih delov v MO Maribor v veliki meri nedokončan proces tranzicije iz starega v novi, sodobni sistem lokalne samouprave. Zato se s sprejetjem te strategije Mestna občina Maribor zavezuje k postopnemu prehodu na sodobno ureditev; to pomeni, da se jih razbremenijo izvajanja občinskih nalog na eni strani in na drugi strani krepi kot vezne člene med občino in občani ter kot središča participativne demokracije. Ko razmišljamo, kako zastaviti razvoj mestnih četrti in krajevnih skupnosti v Mestni občini Maribor, moramo zato najprej razmišljati, kako jih optimalno organizirati, da bodo lahko uresničevale svoje poslanstvo in »konkurenčno prednost«, ki jo lahko imajo v primerjavi z občino: so najbližje prebivalcem, razbremenjene operativnih nalog, vezanih na izvajanje javnih služb, z izvoljenimi predstavniki, ki naj zastopajo interese lokalnega prebivalstva in vodijo konstruktiven dialog z občino in drugimi ožjimi deli. Trenutna ureditev ožjih delov je zaradi velikega števila ožjih delov ter obsežnosti njihovih nalog – in hkrati nezmožnosti za njihovo učinkovito izvajanje – relativno kompleksen in tog sistem. Takšnega sistema ni mogoče spremeniti naenkrat, za to sta potrebni visoka stopnja političnega konsenza in hkrati precejšnja reorganizacija operativnih nalog, ki jih zdaj izvajajo MČ in KS, pa tudi določene organizacijske spremembe v ustroju mestne uprave.

Stalno izboljševanje pogojev za vključevanje občanov v sooblikovanje širšega bivalnega okolja in soodločanje o skupnih zadevah na najbolj lokalni ravni ter seznanjanje, kakšne rezultate lahko na ta način dosežemo in kako pomemben je vsak glas, lahko prispeva, da se bosta postopoma zviševali tudi politična aktivacija in udeležba na (lokalnih) volitvah ter da bo tudi v svetih MČ in KS več predstavnikov, ki bodo s svojo aktivnostjo skozi mandat upravičevali zaupanje volivcev. Povečanje participacije občanov ter lokalnih deležnikov in krepitev skupnosti sta med pomembnimi generatorji razvoja posameznih delov in celotne občine. Ustrezno organizirani in upravljani ožji deli so lahko kakovostna in stabilna platforma za razvoj participativne demokracije, kar mora biti končni cilj občine na področju ožjih delov.

UPORABLJENI VIRI IN LITERATURA:

1. **Brezovar, N. (ur.). (2024). Komentar Zakona o lokalni samoupravi (ZLS).** Univerza v Ljubljani, Fakulteta za upravo: Javno podjetje Uradni list RS, 2024.
2. **Kodeks ravnanja javnih uslužbencev**, dostopen na: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=DRUG1022>
3. **Navodila za oddajo javnih naročil** (dostopno na intranetu Mestne občine Maribor)
4. **Navodilo o izvrševanju proračuna Mestne občine Maribor za leto 2025** (dostopno na intranetu Mestne občine Maribor)
5. **Občinski prostorski načrt Mestne občine Maribor**, dostopen na: <https://prostor.maribor.si/prostorski-akti/javne-objave/objava/1237/279>
6. **Odločba ustavnega sodišča U-I-274/95**, dostopna na: <https://www.us-rs.si/si/zadeve-in-odlocitve/odlocitve/u-i-27495>
7. **Odločba ustavnega sodišča U-I-75/01-11**, dostopna na: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ODLU692>
8. **Odlok o financiranju četrtnih skupnosti v Mestni občini Ljubljana**, dostopen na: <https://www.ljubljana.si/si/mestna-obcina/informacije-javnega-znacaja/register-predpisov/javne-finance/financiranje-cetrtnih-skupnosti-v-mol/>
9. **Odlok o mestnih četrtih in krajevnih skupnostih**, dostopen na: <https://maribor.si/mestna-obcina/katalog-informacij-javnega-znacaja/pravne-podlage-iz-delovnega-podrocja-organa/predpisi/preciscena-besedila-predpisov-mestne-obcine-maribor/splosno/>
10. **Odlok o nalogah ter kriterijih in merilih za financiranje delovanja in nalog krajevnih skupnosti in mestnih četrti Mestne občine Murska Sobota**, dostopen na: <https://www.lex-localis.info/KatalogInformacij/VsebinaDokumenta.aspx?SectionID=ec917472-194d-413b-98f9-d964a0bfa5f4>
11. **Odlok o reorganizaciji in delovnem področju Mestne uprave Mestne občine Maribor – prva obravnava** (GMS - 267/I), dostopen na: <https://maribor.si/mestna-obcina/mestni-svet/gradiva-mestnega-sveta/>
12. **Odlok o spremembi potekov ulic, preimenovanju in poimenovanju ulic ter ukinitvi ulic na območju mestne občine Maribor** (Medobčinski uradni vestnik, št. 17/08)
13. **Resolucija o normativni dejavnosti**, dostopna na: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO5516>
14. **Sklep o določitvi števila volilnih enot in števila članov za volitve v svete mestnih četrti in krajevnih skupnosti** (Medobčinski uradni vestnik, št. 14/02)
15. **Starosti prijazen Maribor – Akcijski načrt za izboljšanje položaja starejših v Mestni občini Maribor 2022-2030** (GMS - 758), dostopen na: <https://maribor.si/mestna-obcina/mestni-svet/gradiva-mestnega-sveta/>
16. **Statut Mestne občine Ljubljana**, dostopen na: <https://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?sop=2001-01-1600>
17. **Statut Mestne občine Maribor** (neuradno prečiščeno besedilo), dostopen na: <https://www.lex-localis.info/KatalogInformacij/VsebinaDokumenta.aspx?SectionID=35fba396-2c2e-4111-980d-b0b92dd0552c>
18. **Strategija razvoja lokalne samouprave – gradivo za javno razpravo**, dostopna na: <https://e-uprava.gov.si/.download/edemokracija/datotekaVsebina/228854?disposition=inline>

19. **Trajnostna urbana strategija Maribor 2023-2035**, dostopna na: <https://maribor.si/mestna-obcina/strateski-dokumenti/>
20. **Ustava Republike Slovenije**, dostopna na: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=USTA1>
21. **Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije**, dostopen na: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO5523>
22. **Zakon o javnem naročanju**, dostopen na: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO7086>
23. **Zakon o javnih financah**, dostopen na: <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO1227>
24. **Zakon o javnih uslužbencih**, dostopen na: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO3177>
25. **Zakon o lokalni samoupravi**, dostopen na: <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO307>
26. **Zakon o lokalnih volitvah**, dostopen na: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO308>
27. **Zakon o opravljanju plačilnih storitev za proračunske uporabnike**, dostopen na: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO7120>
28. **Zakon o pogrebni in pokopališki dejavnosti**, dostopen na: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO6938>
29. **Zakon o ratifikaciji Evropske listine lokalne samouprave**, dostopen na: <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/1996-02-0052?sop=1996-02-0052>
30. **Zakon o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti**, dostopen na: <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO5974>
31. **Zaključni računi proračunov Mestne občine Maribor od 2019 do 2024**, dostopni na: <https://maribor.si/mestna-obcina/proracun-mestne-obcine-maribor/>

Akcijski načrt za uresničevanje Strategije razvoja mestnih četrti in krajevnih skupnosti Mestne občine Maribor 2025-2030

PODROČJE 1: UREDITEV MČ IN KS

CILJ 1 Ureditev mestnih četrti in krajevnih skupnosti v statutu občine in odloku je usklajena z zakonodajo, z dejanskim stanjem ter z želenimi izboljšavami, ki so prepoznane v Strategiji razvoja mestnih četrti in krajevnih skupnosti Mestne občine Maribor.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJA

- 1/1 Preveri se usklajenost splošnih aktov MO Maribor z zakonodajo, definira se, katere spremembe so potrebne zaradi uskladitve z zakonodajo.
- 1/2 Opredeli se, katere spremembe statuta in odloka so potrebne za realizacijo s to strategijo sprejetih ciljev.
- 1/3 Pripravijo se predlogi sprememb statuta in novega odloka, tako da se v statutu določijo osnovne usmeritve, z odlokom pa se področje celovito uredi.

SODELUJOČI

Strokovna delovna skupina, ki jo imenuje župan MOM, sestavljena predvsem iz sodelavcev iz pravne službe, Službe za MČ in KS, mestnega sveta.

Rok za izvedbo ukrepov	Kazalnik uspešnosti pri doseganju cilja
31.12.2027	Statut in odlok sta usklajena z zakonodajo in dejanskim stanjem.

PODROČJE 2: POSLOVANJE MESTNIH ČETRTI IN KRAJEVNIH SKUPNOSTI

CILJ 2 Mestne četrti in krajevne skupnosti, ki so pravne osebe javnega prava, z javnimi sredstvi poslujejo tako, da upoštevajo načelo gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti ter preglednosti.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJA

- 2/1 Redno in sprotno spremljanje oddaje evidenčnih naročil pri proračunskih uporabnikih mestnih četrtih in krajevnih skupnostih.
- 2/2 Objava zbiranja ponudb na spletni strani občine, ko gre za nameravano oddajo evidenčnega naročila višje ocenjene vrednosti.
- 2/3 Priprava internega akta (pravilnika, kodeksa ...), s katerim občina opredeli pričakovani način in integritetno raven delovanja izvoljenih članov svetov ožjih delov. Določi se pristojna služba mestne uprave, ki spremlja izvajanje akta.

SODELUJOČI

Delovna strokovna skupina, ki jo imenuje župan MOM, sestavljena predvsem iz članov s področja MČ in KS, Službe za pravne zadeve mestnega sveta - Komisije za volitve, imenovanja in mandatna vprašanja, Odbora za lokalno samoupravo

Rok za izvedbo ukrepov	Kazalnik uspešnosti pri doseganju cilja
takoj	Pristojna služba spremlja oddajo evidenčnih naročil; za evidenčna naročila višje vrednosti se objavi zbiranje ponudb na spletni strani občine
31.12.2026	Sprejet je interni akt iz ukrepa 2/3.

PODROČJE 3: FINANCIRANJE MČ IN KS

CILJ 3 Financiranje mestnih četrti in krajevnih skupnosti se izvaja po modelu, ki je oblikovan tako, da zagotavlja pravično financiranje ožjih delov.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJA

- 3/1 V odloku, ki ureja ožje dele občine, se zapišejo model in merila za financiranje ožjih delov ter formula, po kateri se izračuna višina sredstev, ki se v vsakokratnem finančnem načrtu posamezne MČ in KS predvidi za izvajanje nalog, ki jih je nanje prenesla občina, in drugih programov, ki so določeni z njihovimi finančnimi načrti. Osnova za vsakokratni izračun financiranja je konkretna opredelitev, katere dejavnosti in programe za občane bo dejansko izvedla posamezna MČ oziroma KS v proračunskem letu.
- 3/2 Dodatno se za vsak ožji del v okviru vsakokratnega proračuna občine posebej predvidijo tudi sredstva, izračunana po modelu financiranja ožjih delov, ki se namenijo za izvedbo t. i. manjših del oziroma vlaganj, o katerih se MČ oziroma KS dogovorita s pristojnimi službami mestne uprave in jih ti uradi izvedejo v proračunskem letu. V odloku se opredeli, katere vrste del sodijo med manjša dela (npr. krajevna glasila, urbana oprema, manjše ureditve javnih površin ...)
- 3/3 Priloga predlogu proračuna občine je tudi pregled predvidenih investicij po ožjih delih občine.

SODELUJOČI

Služba za MČ in KS, Urad za finance in proračun, drugi uradi mestne uprave

Rok za izvedbo ukrepov Kazalnik uspešnosti pri doseganju cilja

31.06.2027	Izdelan je model financiranja in vključen v osnutek novega odloka, ki bo uredil ožje dele občine.
------------	---

PODROČJE 4: UPRAVLJANJE NEPREMIČNIN V LASTI MO MARIBOR

CILJ 4/1 Posodobijo ter z zakonodajo in dejanskim stanjem uskladijo se sklepi, s katerimi so dobile mestne četrti in krajevne skupnosti v upravljanje premoženje v lasti občine.

CILJ 4/2 Mestne četrti in krajevne skupnosti imajo v uporabi le tisto premoženje občine, ki ga potrebujejo za delovanje tajništva in svetov ter za izvajanje svoje dejavnosti.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJEV

- 4/1** Za obdobje do realizacije zastavljenih ciljev oziroma dokler ostajajo MČ in KS upravljavci nepremičnin v lasti občine, se pripravi sprememba statuta, s katero se to omogoči, in pripravijo se novi sklepi o upravljanju, s katerimi dobijo v upravljanje le prostore, ki jih potrebujejo za delovanje in za izvajanje programov dela.
- 4/2** Čim prej se začnejo postopki za prenos nepremičnin, s katerimi zdaj upravljajo MČ in KS, na pristojni urad mestne uprave; ta se zaradi razširjenega portfelja nepremičnin pred tem tudi kadrovske okrepiti.
- 4/3** MČ in KS so uporabniki, ne več upravljavci nepremičnin v lasti občine.

SODELUJOČI

Služba za MČ in KS, Urad za gospodarske dejavnosti, mestne četrti in krajevne skupnosti

Rok za izvedbo ukrepov Kazalnik uspešnosti pri doseganju cilja

31.12.2026	Izdani so novi sklepi, na osnovi katerih MČ in KS upravljajo nepremičnine v lasti občine.
31.12.2028	MČ in KS niso več upravljavci nepremičnin v lasti občine.

PODROČJE 5: UPRAVLJANJE KRAJEVNIH POKOPALIŠČ

CILJ 5 Višji standard vzdrževanosti in urejenosti krajevnih pokopališč, digitalizacija evidenc o pokojnikih in grobovih.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJEV

- 5/1** Ureditev lastništva ali razpolagalnih pravic za zemljišča na Gaju, Urbanu, Gorci in v Limbušu, ki niso v lasti občine oz. krajevne skupnosti.
- 5/2** Digitalizacija evidences grobnih mest na vseh pokopališčih ter možnost iskanja grobnih mest po spletu in preko mobilne aplikacije.

SODELUJOČI

Služba za MČ in KS, Urad za komunalno, promet in prostor, krajevne skupnosti

Rok za izvedbo ukrepov Kazalnik uspešnosti pri doseganju cilja

31.12.2027	Urejeno lastništvo oziroma razpolagalne pravice za pokopališča, kjer občina ni lastnica.
31.12.2028	Vzpostavljeni so digitalizirane evidences za krajevna pokopališča ter iskalnik grobnih mest na spletu in v mobilni aplikaciji.

PODROČJE 6: VZDRŽEVANJE NEKATEGORIZIRANIH CEST

CILJ 6 Določi se optimalen model vzdrževanja nekategoriziranih cest v občinski lasti, da se vzpostavi gospodarno in učinkovito izvajanje te naloge.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJA

- 6/1** Izdelava pregleda stanja in evidences nekategoriziranih cest na območju Mestne občine Maribor (lastništvo, pomembnost, promet ...).
- 6/2** Na osnovi ugotovitev v okviru pregleda stanja se, v sodelovanju med strokovno službo mestne uprave ter MČ in KS, določijo nadaljnji koraki in pripravijo letni načrti vzdrževanja po posameznih delih občine oziroma območjih.
- 6/3** Določijo se najustreznejši model vzdrževanja (preostalih) nekategoriziranih cest (možnosti: naloga je še naprej v domeni MČ in KS ali se prenese na urad za komunalno oziroma koncesionarja, ki izvaja službo, predstavniki MČ in KS pa se vključujejo kot poznavalci terena). Če ostane naloga na MČ in KS, se določijo tudi kriteriji za razdelitev sredstev med MČ in KS za izvajanje te naloge upoštevajoč zastavljeni model.
- 6/4** Kjer se ugotovi, da je to strokovno upravičeno (glede na merila, določena z ustrezno uredbo, ki ureja merila za kategorizacijo javnih cest), se izvede kategorizacija in zatem postopoma asfaltiranje cest.
- 6/5** Dokler ostaja naloga vzdrževanja nekategoriziranih cest v domeni krajevnih skupnosti in mestnih četrti, se v izvajanje naloge vključuje tudi pristojni urad mestne uprave (Urad za komunalno, promet in prostor).

SODELUJOČI

Služba za MČ in KS, Urad za komunalo, promet in prostor, MČ in KS

Rok za izvedbo ukrepov	Kazalnik uspešnosti pri doseganju cilja
30.06.2027	Izdelana je evidenca nekategoriziranih cest za celotno območje občine.
31.12.2026	Pripravljen je letni načrt vzdrževanja za leto 2027.
31.10.2026	Izdelani so model vzdrževanja in kriteriji za razdelitev sredstev med MČ in KS za izvajanje te naloge.
31.12.2026	Pristojni urad je vključen v načrtovanje in spremlja izvajanje vzdrževanja nekategoriziranih cest.
31.12.2027	Izvedena je kategorizacija in pripravljen je načrt asfaltiranja.

PODROČJE 7: PROGRAM DELA - DEJAVNOST MČ IN KS

CILJ 7 Vse MČ in KS skrbijo za bogato kulturno, družbeno ... življenje na svojem območju na način, da nagovorijo čim več občanov in vse demografske skupine. Posebna pozornost se nameni socialnim vsebinam, s katerimi se zasledujejo cilji s področja aktivnega in varnega staranja. V organizacijo in izvedbo se vključuje čim več organizacij in posameznikov ter se, vedno ko je mogoče, povezujejo z drugimi, predvsem sosednjimi MČ in KS. Pri navedenih aktivnostih gre za izvajanje dejavnosti posamezne mestne četrti oziroma krajevne skupnosti.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJA

- 7/1** MČ in KS v sodelovanju z občino kontinuirano skrbijo za urejanje in izboljšavo obstoječih ter vzpostavljanje novih javnih prostorov - zaprtih in odprtih -, kjer je omogočeno in se spodbuja aktivno športno, kulturno, družabno ... življenje in povezovanje prebivalcev na (mikro)lokalni ravni, v njihovem neposrednem življenjskem okolju.
- 7/2** Opredelijo se potenciali obstoječih prostorov MČ in KS za vključevanje dodatnih, novih vsebin, ki jih zdaj njihova dejavnost ne zajema (kulturnih, mladinskih, vsebin za starejše in medgeneracijskih vsebin).
- 7/3** Za vsako MČ in KS se identificirajo možnosti sodelovanja v aktivnostih, vezanih na aktivno in varno staranje v koordinaciji z aktivnostmi, ki se izvajajo na ravni občine.
- 7/4** V okviru (letnega, večletnega) načrta uporabe prostorov MČ in KS se, ob že uveljavljenih "programih dela", predvidijo nove vsebine, ki jih izvajajo 1. izvajalci v mladinskem sektorju (nevladne organizacije, javni zavodi s področja mladine), 2. kulturne vsebine v organizaciji producentov iz kulturnih javnih zavodov in nevladnega sektorja ter 3. vsebine, s katerimi se zasledujejo cilji na področju aktivnega staranja v lokalnem okolju.
- 7/5** V okviru MČ in KS (sveti, NVO, uslužbenci občine) se določijo lokalni koordinatorji za podporo staranju v skupnosti, ki sodelujejo s strokovnimi službami in izvajalci na tem področju.
- 7/6** Deljenje dobrih praks med ožjimi deli. Mestne četrti in krajevne skupnosti, v katerih se redno izvajajo raznolike dejavnosti, namenjene širšemu krogu prebivalstva, pomagajo drugim ožjim delom, ki so pri tem manj uspešni, pri prehajanju na podoben način dela.
- 7/7** Skupna uporaba prostorov. Prostori v lasti, zlasti pa v upravljanju posameznih MČ in KS ter v lasti občine, ki so primerni za izvajanje aktivnosti in dogodkov za občane, souporablja več MČ in KS. Predvsem se možnost souporabe omogoči tistim ožjim delom, ki sami nimajo primernih prostorov, ter sosednjim MČ in KS. S tem se omogočijo kvalitetnejše in obsežnejše izvajanje programov dela v vseh ožjih delih ter boljši izkoristek prostorov.
- 7/8** Prenos dobrih praks razvoja skupnostnih centrov in vključevanja prebivalstva na lokalni ravni (iz Slovenije in tujine).

SODELUJOČI

Mestne četrti in krajevne skupnosti, Urad za mladino in kulturo, Urad za gospodarske dejavnosti

Rok za izvedbo ukrepov	Kazalnik uspešnosti pri doseganju cilja
31.12.2030	V vsakem delu MOM (lahko povezano za več MČ in KS skupaj) so vzpostavljeni dodatni, novi prostori in javne površine, na katerih se izvajajo dejavnosti MČ in KS za občane.
31.10.2026	Izdelan je pregled obstoječih prostorov MČ in KS z identifikacijo možnosti za postopno vključevanje novih vsebin, posebej s področja kulture, mladine in starejših.
31.12.2026	V prostorih MČ in KS, ki so za to primerni, se v okviru programa dela posamezne MČ oz. KS za leto 2027 predvidijo nove, dodatne vsebine s področij kulture, mladine in starejših ter medgeneracijske vsebine v skladu z usmeritvami strateških dokumentov občine za ta področja. Praksa se v naslednjih letih nadaljuje.
	Prostori MČ in KS, ki so za to primerni, so (priložnostno) v souporabi več MČ in KS, posebej tistih, ki nimajo lastnih primernih prostorov za (večje) dogodke.

31.12.2027	Novi programi, dogodki ... za občane zlasti v tistih MČ in KS, ki so zdaj zaradi prostorske stiske omejeni pri izvajanju programov (vsaj trije novi programi letno).
31.12.2030	Vzpostavljenih je vsaj 5 novih praks skupnostnih centrov in/ali vključevanja prebivalstva.

PODROČJE 8: OBMOČJA MESTNIH ČETRTI IN KRAJEVNIH SKUPNOSTI

CILJ 8 Območja mestnih četrti in krajevnih skupnosti so določena smiselno in funkcionalno glede na zemljepisne, zgodovinske, gospodarske, upravne, kulturne in druge značilnosti ter tako, da lahko vsaka kar najboljše odgovarja na pričakovanja in potrebe prebivalstva na svojem območju in uresničuje poslanstvo ožjih delov, ki je določeno s statutom občine.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJA

- 8/1** Preveri se ustreznost notranje teritorialne členitve Mestne občine Maribor. Če oziroma kjer se ugotovi, da bi bila potrebna sprememba, se pripravi predlog preoblikovanja območja ožjega dela. Pri morebitnem redefiniranju mej se upoštevajo zakonske določbe glede notranje členitve občin, prostorski okoliši, katastrske občine.
- 8/2** V Statutu MO Maribor se določijo območja ožjih delov občine.
- 8/3** Ne glede na to, ali se območja ožjih delov spremenijo ali ostanejo enaka, se spodbuja čim več povezovanja in sodelovanja med mestnimi četrtmi in krajevnimi skupnostmi, zlasti med sosednjimi; programi aktivnosti, v katerih bodo MČ in KS sodelovale, je del finančnega načrta vsake MČ in KS (obrazložitve).

SODELUJOČI

Služba za MČ in KS, Služba za GIS, Služba za pravne zadeve, zunanje strokovne organizacije (npr. GURS), Delovna skupina za določitev območij MČ in KS

Rok za izvedbo ukrepov	Kazalnik uspešnosti pri doseganju cilja
31.12.2027	Pripravljen predlog območij MČ in KS.
31.12.2027	V Statutu MOM so določena območja MČ in KS.
takoj	Povezano sodelovanje med ožjimi deli na širših območjih, ki presegajo meje MČ in KS, pri organizaciji dogodkov in aktivnosti.

PODROČJE 9: SVETI MESTNIH ČETRTI IN KRAJEVNIH SKUPNOSTI

CILJ 9 Sveti mestnih četrti in krajevnih skupnosti aktivno delujejo za povezovanje in obveščanje prebivalcev na svojem območju, za kulturno in družabno življenje ter zastopajo interese prebivalcev na svojem območju v odnosu do občine.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJA

- 9/1** Prilagoditev občinskih aktov s spremembami Zakona o lokalnih volitvah glede števila članov svetov v KS Malečnik-Ruperče in Bresternica-Gaj ter glede volilnih enot.
- 9/2** Sprejetje kodeksa delovanja v svetih MČ in KS, s katerim se določi pričakovano delovanje svetov in izvoljenih članov svetov na s statutom in odlokom določen status, vlogo in naloge ožjih delov v Mestni občini Maribor (navsezava na cilj na področju 2 - Poslovanje mestnih četrti in krajevnih skupnosti in ukrep 2/3).
- 9/3** Podpora mestne uprave svetom pri izvajanju nalog MČ in KS ter pri vključevanju in povezovanju občanov.

SODELUJOČI

Služba za delovanje mestnega sveta, Služba za MČ in KS, Služba za pravne zadeve

Roki za izvedbo ukrepov	Kazalnik uspešnosti pri doseganju cilja
31.12.2025	Akt občine, ki določa število članov svetov in volilnih enot, je usklajen s spremenjenim Zakonom o lokalnih volitvah.
30.06.2026	Spremenjeno število članov svetov MČ.
začetek mandata 2026-2030	Usposabljanje ob začetku mandatnega obdobja, na katerem mestna uprava novoizvoljene člane svetov MČ in KS seznanja z osnovami ureditve in delovanja MČ in KS v MOM. Potrebno strokovno podporo nudi tudi v nadaljevanju mandata.

PODROČJE 10: KADROVSKA PODPORA DELOVANJU MESTNIH ČETRTI IN KRAJEVNIH SKUPNOSTI

CILJ 10 Za potrebe delovanja MČ in KS v skladu z njihovim poslanstvom ter z nalogami, ki jih določa odlok, se zagotovi ustrezna kadrovska podpora glede na to, kakšen obseg in zahtevnost nalog se dejansko izvaja v posamezni MČ in KS.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJA

- 10/1** Mestna uprava zagotovi, da imajo zaposleni na sedežih MČ in KS ustrezno strokovno podporo uradov, da jih le-ti obveščajo o različnih aktivnostih, ki se pripravljajo in izvajajo na posameznih območjih, ter se odzivajo na vprašanja in pobude, ki jih posredujejo MČ in KS.

- 10/2** Odvisno od prihodnje vloge in nalog ožjih delov se po potrebi za nove zaposlene na sedežih MČ in KS zviša zahtevana stopnja izobrazbe uslužbencev, ki delajo v ožjih delih.
- 10/3** S stalnim usposabljanjem občina kot delodajalec kontinuirano vlaga v krepitev ključnih strokovnih in osebnostnih kompetenc uslužbenca v ožjem delu (povezovanost, sodelovalnost, organizacijske kompetence ...); pri novi zasedbi delovnega mesta se le-te skrbno preverjajo v selekcijskem postopku.

SODELUJOČI

Služba za splošne zadeve in upravljanje. s kadrovskimi viri

Rok za izvedbo ukrepov	Kazalnik uspešnosti pri doseganju cilja
takoj	Službe mestne uprave so proaktivne pri obveščanju tajništva MČ in KS o aktivnostih, ki se načrtujejo in izvajajo na njihovem območju, ter odzivne na njihova vprašanja in pobude.
31.12.2030	Sprememba sistemizacije delovnih mest na sedežih MČ in KS.
takoj oziroma se že izvaja	Vključevanje referentov in koordinatorjev - delovodij v usposabljanja.

PODROČJE 11: PROSTORSKI POGOJI MESTNIH ČETRTI IN KRAJEVNIH SKUPNOSTI

CILJ 11 Ožji deli zagotavljajo prostorske pogoje, ki omogočajo kulturno udejstvovanje in ustvarjanje, telesno vadbo, srečevanje občanov in državljansko participacijo – "urbana središča". Posebej se v okviru načrtov uporabe prostorov, ki so v lasti, upravljanju ali uporabi mestnih četrti in krajevnih skupnosti, predvidijo programi s področja kulture, mladine in starejših.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJA

- 11/1** Urejanje in izboljšava obstoječih ter vzpostavljanje novih javnih prostorov - zaprtih in odprtih -, kjer je omogočeno in se spodbuja aktivno športno, kulturno, družabno ... življenje in povezovanje prebivalcev na (mikro)lokalni ravni oziroma v njihovem neposrednem življenjskem okolju
- 11/2** Če oziroma ko se pristopi k realizaciji širitve programa Pika – Dnevni center za otroke in mladostnike, se preverijo prostorske možnosti za njegovo vključitev v prostore, ki so v lasti in upravljanju MČ in KS (v skladu s SSV 2024-2030)
- 11/3** Identifikacija primernih prostorov, ki lahko v obdobju vročinskih valov služijo kot prostori za ohladijev.
- 11/4** Identifikacija neizkoriščenih potencialov prostorov, ki so v lasti in upravljanju MČ in KS, in priprava nabora možnih aktivnosti, ki se tam lahko izvajajo v okviru njihove dejavnosti.
- 11/5** Za izvajanje dejavnosti MČ in KS se dajo v (občasno) uporabo tudi drugi prostori, ki so v lasti občine in niso zasedeni oziroma čakajo novo rabo.
- 11/6** Ukrepi, ki se navezujejo na ukrepe, definirane v okviru področja 7 - Programi dela - dejavnost mestnih četrti in krajevnih skupnosti, in se nanašajo na izboljšavo obstoječih ter vzpostavljanje novih javnih prostorov za športno, kulturno, družabno ... življenje in povezovanje prebivalcev, opredelitev potencialov posameznih prostorov MČ in KS za vključevanje dodatnih, novih vsebin, vključevanje v letne načrte vsebin izvajalcev v mladinskem sektorju (nevladne organizacije, javni zavodi s področja mladine), kulturnih vsebin v organizaciji producentov iz kulturnih javnih zavodov in nevladnega sektorja, vsebin za starejše in drugih.

SODELUJOČI

Služba za splošne zadeve in upravljanje. s kadrovskimi viri

Rok za izvedbo ukrepov	Kazalnik uspešnosti pri doseganju cilja
takoj	V vsakem delu MOM (lahko povezano za več MČ in KS skupaj so vzpostavljeni dodatni, novi prostori in javne površine, na katerih se izvajajo dejavnosti MČ in KS za občane.
31.10.2026	Izdelan je pregled obstoječih prostorov MČ in KS z identifikacijo možnosti za vključevanje novih vsebin, posebej s področja kulture in mladine.
31.12.2025	V prostorih MČ in KS, ki so za to primerni, se že za leto 2026 predvidijo nove vsebine s področij kulture in mladine. Praksa se v naslednjih letih nadaljuje.
31.12.2026	Prostori MČ in KS, ki so za to primerni, so v souporabi več MČ in KS, posebej tistih, ki nimajo lastnih primernih prostorov za (večje) dogodke.

ukrepi se izvajajo usklajeno z ukrepi na področju 7 - Programi dela in dejavnost MČ in KS

PODROČJE 12: DELO Z OBČANI PREKO MESTNIH ČETRTE IN KRAJEVNIH SKUPNOSTI

CILJ 12 Zviševanje deleža občanov, ki se preko mestnih četrti in krajevnih skupnosti vključujejo v razpravo, podajanje pobud in mnenj v zvezi z aktivnostmi občine ter v odločanje o skupnih zadevah oziroma o vseh vidikih, ki vplivajo na kvaliteto življenja in razvoj na njihovem območju.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJA

- 12/1** Ponovna vzpostavitev spletnih portalov za podajanje pobud občanov in za spremljanje izvajanja participativnega proračuna.
- 12/2** Izboljšanje dostopnosti ožjih delov kot »izpostav« mestne uprave. Osebna komunikacija se še naprej izvaja preko referenta, ki dela na sedežu ožjega dela, v času uradnih ur. Zagotovijo se pogoji (kadrovski in tehnični) za izboljšanje odzivnosti na elektronskih kanalih, preko katerih lahko občani pridobivajo informacije, podajajo predloge in mnenja. Nadgradijo se uporabniku prijazne platforme in aplikacije, preko katerih lahko vsak občan zastavi vprašanje, poda mnenje ali pobudo in pridobi povratne informacije. Spodbujajo se spletni forumi za deljenje idej in razpravo med občani in predstavniki lokalne skupnosti.
- 12/3** MČ in KS periodično (nekajkrat letno) v sodelovanju in ob podpori strokovnih služb mestne uprave organizirajo dogodke, s katerimi se izvršujeta participacija občanov in vključevalno načrtovanje: tematska srečanja, delavnice in druge dogodke, na katerih se lahko občani seznanijo s projekti in spremembami, ki so v načrtu ali pripravi, ter podajo svoje mnenje o njih.
- 12/4** Pri izvajanju aktivnosti za participacijo prebivalstva se sistematično vzpostavljajo pogoji za vključevanje vseh segmentov prebivalstva na nekem območju (reprezentativna demokracija), saj tako pridejo do izraza raznolika znanja, kompetence in pogledi na urejanje skupnih zadev
- 12/5** Mestne četrti in krajevne skupnosti bo občina podpirala pri aktivnostih, s katerimi se krepí skupnost in bogati družbeno in kulturno življenje. S projekti, ki presegajo območje ene same MČ oziroma KS, bo spodbujala povezovanje in sodelovanje ter širila primere dobre prakse med ožjimi deli. Organizirala bo dogodke, s katerimi se izvršujeta participacija občanov in vključevalno načrtovanje.
- 12/6** Mestna uprava vzpostavi model učinkovitega obravnavanja pobud in predlogov mestnih četrti in krajevnih skupnosti, tako da ne ostaja nerešen noben podan predlog, vprašanje, pripomba.
- 12/7** Sprejetje občinske strategije razvoja participativne demokracije kot nadgradnje strategije razvoja MČ in KS.

SODELUJOČI

MČ in KS, Mestna uprava MOM

Rok za izvedbo ukrepov	Kazalnik uspešnosti doseganja cilja
30.06.2026	Ponovno sta vzpostavljeni platformi za pobude občanov in spremljanje participativnega proračuna.
takoj	Občina pomaga ožjim delom pri organizaciji in izvedbi dogodkov.
31.12.2030	V vseh MČ in KS (posamično ali skupno za dve ali več na istem območju) se izvajajo dogodki, s kateri se izvaja participacija občanov kot je določeno z ukrepoma 12/3 in 12/4; ukrep se uresničuje postopoma (za začetek npr. po en dogodek letno)
31.12.2026	Pripravljen je model komuniciranja z MČ in KS.
31. 12. 2027	Sprejeta je strategija razvoja participativne demokracije MO Maribor.

PRILOGA 1: NEPREMIČNINE - OBJEKTI V LASTI IN UPRAVLJANJU MČ IN KS MOM (stanje na dan 25. 4. 2025)

MČ/KS	LOKACIJA	LASTNIŠTVO
MČ CENTER		
stavba	Meljska cesta 37, Maribor	MČ (1/3)
MČ IVAN CANKAR		
stavba	Počehovska ulica 19, Maribor	MOM, upravlja MČ
stavba	Šubičeva ulica 11, Maribor	MČ
stavba	V zavoju 40b, Maribor	MČ
MČ MAGDALENA		
stavba	Preradovičeva ulica 1, Maribor	MOM, upravlja MČ
gospodarsko poslopje	Preradovičeva ulica 1, Maribor	MOM, upravlja MČ
poslovna stavba	Preradovičeva ulica 1, Maribor	MOM, upravlja MČ
stavba	Ul.heroja Zidanška 13, Maribor	MOM, upravlja MČ
stavbno zemljišče	Ul.heroja Zidanška 13, Maribor	MOM, upravlja MČ
garaža	Ul.heroja Zidanška 13, Maribor	MOM, upravlja MČ
garaža	Ul.heroja Zidanška 13, Maribor	MOM, upravlja MČ
MČ NOVA VAS		
stavba	Radvanjska cesta 65, Maribor	MČ
MČ POBREŽJE		
stavba	Kosovelova ul. 11, Maribor	MČ
MČ RADVANJE		
del stavbe	Lackova c. 43b, Maribor	MOM, upravlja MČ
MČ TABOR		
stavba	Metelkova ulica 63, Maribor	MČ
MČ TEZNO		
stavba	Panonska ulica 12, Maribor	MČ
stavba	Bevkova ulica 2, Maribor	MČ
MČ STUDENCI		
stavba	Šarhova ulica 53/a, Maribor	MOM, upravlja MČ
stavba	Erjavčeva ulica 43, Maribor	MČ
KS BRESTERNICA-GAJ		
stavba	Na Gaj 2, Bresternica	MOM, upravlja KS
poslovno-upravna stavba	Šober 1, Gaj nad Mariborom	MOM, upravlja KS
KS KAMNICA		
stavba	Vrbanska cesta 97, Kamnica	MOM, upravlja KS
KS LIMBUŠ		
stavba	Ob Blažovnici 41, Limbuš	MOM, upravlja KS
del stavbe	Lackova c. 216, Limbuš	KS Limbuš (55/400)
KS PEKRE		
stavba	Bezjakova ulica 4, Pekre	MOM, upravlja KS
del stavbe	Lackova c. 216, Limbuš	KS Limbuš (45/400)
KS RAZVANJE		
stavba	Razvanjska cesta 22, Razvanje	MOM, upravlja KS
mrliška veža	Pokopališče Razvanje	MOM, upravlja KS
KS MALEČNIK-RUPERČE		
stavba	Malečnik 51, Malečnik	MOM (1/2), KS (1/2)
stavba	Ruperče 1, Ruperče	KS

Prioritete mestnih četrti in krajevnih skupnosti (v mandatih 2018-2022 in 2022-2026)

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
CENTER	MČ kot povezovalec med MOM in občani	MČ kot povezovalec soseske	uređitev meje MČ (geografsko in funkcionalno smiselna zaskočnost)	vpliv na komunalno urejanje	vpliv na varnost v soseski - sodelovanje s policijo, redarstvom	vpliv na obratovanje lokalov	vpliv ob posegih v prostor	rešitev prostorske problematike - sedež MČ	
IVAN CANKAR	dokopanje kanalizacije v Tomšičevi ulici in celovita preplastitev ulice (od Senjalske c. do parka)	celovita komunalna uređitev Askričeve ulice	kanalizacija in plinovod v Počehovi, Košaki, Peklu, Stolnem vrtu	razširitev cestišča v Zg. Košakih - Peklu	uređitev rekreacijskih poti po Piramidi, povezave z okolškimi vinogradi, počivališč za kolesarje,	več urbane opreme in otroških igral (dlašt OS Košaki, Košaki dol, Trg Borisa Kidriča)	po sodobnih javne razstveljave		
KOROŠKA VRATA	novi prostori za delovanje MČ	možnosti za kulturne, izobraževalne, športne, socialne, medgeneracijske vsebine	urejen promet in komunalna infrastruktura	kakovosten občinski servis	povezovanje posameznika s službami MOM	vpliv na razvoj občine in ožjega dela, vključenost v projekte			
POBREŽJE	veča avtonomnost sveta MČ pri odločanju o projektih (ne le podaja mnenja)	v okviru proračuna MOM zagotoviti več finančnih sredstev, ki jih lahko vsaka MČ/KS porabi za nune, manjše investicije po svoji presoji	za financiranje MČKS uporabiti vzorec MO Ljubljana	Vsako leto sorazmeren delež investicij v vsaki MČ/KS	manjše število četrtnih svetnikov				
TEZANO	preplastitve in druge ureditve cest	ozelenitve	večnamenska dvorana - prostor za prireditve in druženje - središče kraja in športno središče (Kovinar)	fitness na prostem in otroška igrišča, pasji park	naravno kopališče v Strážunu	zdravstvena postaja Tezano	čistejši zrak (manj emisij iz Cone Tezano)		
MAGDALENA	na MČ in KS prenesti v izvajanje več nalog, kot jih imajo zdaj	ozirom delom občine okrepiti samostojnost in pristojnost za odločanje	manj ozirom delov občine	večja vloga in več zaposlenih v MČ/KS	poenotiti poimenovanje ODO				
NOVA VAS	uređitev območja Tržnice Tabor	uređitev območja ob Pečarskem potoku	systemski pristop k skrbi za javne površine (ter zasebne površine, ki delujejo kot javne, ker so "odprt prostor" - npr. funkcionalne površine stanovanjskih blokov, ...)	uređitev garažnih hiš ob Ulici pohorskega sodreda	več otroških igrišč na območju MČ (parkiranje)	uređitev prometa in več parkirnih mest na celotnem območju MČ (ima največjo gostoto poselitve)			
TABOR	ni odgovora								
STUDENCI	dom krajanov	nova osnovna šola	več samostojnosti pri odločanju o potrebah kraja	zamenjava azbestnih vodovodnih cevi	uređitev krožišč, preplastitve,	sanacija odpada barvnih kovin	otroška igrala	sanacija gudronskih jam	
BREZJE-DOGOŠE-ZRKOVC	reševanje problematike poplavljanja Drave (Zrkovc)	komunalno urejanje - pilifikacija, kanalizacija, preplastitev, kolesarske povezave, prometna varnost	urjanje (statusa) zemljišč, za šport in rekreacijo - Brezje, Dogošje	izgradnja namakalnih sistemov	uređitev ravnanja z odpadnim blatom (CČN)	uređitev proizvodnih obratov (Ecolab, Tekol, Sanotehnik, ...) s stanovanjskih območij			
RADVANJE	primerni prostori za delovanje MČ, druženje, dogodke in dejavnosti društev	omejena pozidava, krepitev zelene turistične in športno-rekreativne destinacije	hortikulturna uređitev kraja	jasno definirano in urejeno središče - radvanjski trg (tudi urejeno lastništvo)	DSO na območju MČ	turistični potenciali (Rosamanitova grobnica, Izvir Mirzlega studenca, Betnavski grad, ...)	sanacija cest, južna obvoznica	otroška igrišča	
LIMBUŠ	medgeneracijski dom - dnevno varstvo za starejše, aktivnosti, Prostolef	otroška igrišča, športne in rekreacijske površine	prostor za kulturne dogodke in druženje, delovanje društev	obvoznica	boljše urejanje nekategoriziranih cest, gradnja kanalizacije	uređitev kolesarskih povezav	rečna ladijska povezava	boljša komunikacija z MU MOM	
PEKRE	prostori za druženje mladih - Dom kulture	več finančne spodbude, boljši pogoji za delovanje NVO-je v kraju, preko katerih se krajani povezujejo	trgovska ponudba v kraju - pomembno predvsem za starejše v kraju	sodelovanje pri upravljanju z nepremičninami MOM na območju KS	urejena razmejja glede upravljanja Doma kulture	poenoteno upravljanje NK cest	boljša komunalna opremljenost	razvoj športne infrastrukture	
RAZVANJE	večji vpliv na načrtovanje in izvajanje projektov	sodoločanje o sredstvih za projekte na območju KS	več stavbnih zemljišč	boljša komunikacija s krajani					
MALEČNIK-RUPERČE	več finančnih sredstev za KS in več samostojnosti pri razpolaganju s sredstvi	ambulanta	učinkovitejša vzdrževanje cest, širitev kanalizacijskega omrežja	širitev telekomunikacijskega omrežja	uređitev središča Malečnika	sanacija odlagališča Metava KS	prostor za prireditve pred sedežem KS	ukrepi za razvoj turizma	
KAMNICA	posodobitev osnovne infrastrukture	uređitev središča kraja	infocenter v središču kraja	uređitev in označitev peš-in kolesarskih poti	motorični park	razvoj kmetijstva in podeželja	kulturno življenje		
BRESTERNICA	večje pristojnosti ozirom delov občine	več samostojnosti pri načrtovanju in izvajanju projektov (več finančnih sredstev, s katerimi upravljajo ODO)	sodelovanje z MOM pri ključnih projektih	povezovanje z Avstrijo in Selhico ob Dravi	sodelovanje pri prijavah na RS-in EU projekte	razvoj turizma, kulture in športa, Kolesarske infrastrukture	ambulanta	uređitev središča kraja s povezavo z Dravo - območje mola	